

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Bc. Markéta Hladíková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Udržitelnost v českém bankovním sektoru

Bc. Markéta Hladíková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta Hladíková**
Osobní číslo: **E22663**
Studijní program: **N0413A050009 Ekonomika a management**
Specializace: **Management finančních institucí**
Téma práce: **Udržitelnost v českém bankovním sektoru**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem diplomové práce je posoudit současný stav udržitelnosti vybraných bank v České republice a analyzovat aktivity těchto bank v rámci udržitelného rozvoje a jeho reportingu. Dále se práce bude zabývat zkoumáním různých aspektů udržitelnosti, včetně environmentálních, sociálních a ekonomických faktorů.

Osnova:

- Důležitost ESG faktorů pro finanční instituce.
- Implementace ESG faktorů finančními institucemi.
- Analýza vybraných bankovních společností a jejich aktivit v oblasti udržitelnosti.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ČERNOHORSKÁ, Liběna. *Komplexní pohled do bankovního světa*. Vydání druhé. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2017. ISBN 978-80-7560-094-3.
HILL, John. *Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: A Balanced Analysis of the Theory and Practice of a Sustainable Portfolio*. United States: Elsevier Science, 2020. ISBN 9780128186923.
KOUDELKOVÁ, Petra. *Společenská odpovědnost firem a organizací: udržitelně o udržitelnosti*. Vydání I. Jesenice: Ekopress, 2022. ISBN 978-80-87865-77-4.
KŘEČKOVÁ KROUPOVÁ, Zuzana. *Udržitelnost v České republice v kontextu vývoje v pokrizovém období*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2018. ISBN 978-80-245-2297-5.
WORTHINGTON, Ian and Chris BRITTON. *The Business Environment*. Seventh edition. Great Britain: Pearson Education Limited, 2015. ISBN 978-0-273-75672-9.
Internetové stránky vybraných bankovních institucí.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. et Ing. Renáta Myšková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Udržitelnost v českém bankovním sektoru jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2024

Bc. Markéta Hladíková

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala doc. Ing. Liběně Černožorské, Ph.D. za její odbornost při vedení práce, cenné rady a věnovaný čas. Dále bych chtěla poděkovat také svému příteli za trpělivost a čas a stejně tak své rodině.

Anotace

Tato práce se zabývá problematikou ESG v bankovním prostředí. Cílem je posouzení současného stavu udržitelnosti českých bank a představení ESG aktivit Komerční banky a České spořitelny. Dále práce obsahuje komparaci těchto vybraných bank v rámci udržitelných aktivit každého z ESG faktorů – environmentální, sociální a faktoru řízení, které jsou v samotném závěru zhodnoceny.

Klíčová slova

Udržitelnost, ESG, CSR, banka

Title

Sustainability in the Czech banking sector

Annotation

This work focuses on the topic of ESG in the banking sector. Its aim is to assess the current state of sustainability in Czech banks and to present the ESG initiatives of Komerční banka and Česká spořitelna. Furthermore, the work includes a comparison of these selected banks in terms of their sustainable activities for each of the ESG factors - environmental, social, and governance, which are evaluated in the conclusion itself.

Keywords

Sustainability, ESG, CSR, bank

Obsah

Úvod.....	13
1 Udržitelný rozvoj	14
1.1 Společenská odpovědnost firem – CSR.....	14
1.1.1 Oblasti CSR	16
1.1.2 Přínosy CSR.....	19
1.2 ESG a jeho vymezení.....	20
1.2.1 Evropské směrnice a nařízení ESG.....	20
1.2.2 ESG vymezení	23
1.3 Udržitelný rozvoj	27
2 Bankovní systém ČR	31
2.1 Centrální banka	31
2.2 Komerční banky ČR	32
2.3 Důležitost ESG faktorů v českém bankovním sektoru	36
3 Sledování ESG v bankách a podnicích a jeho dopady na finanční trh	39
3.1 Uhlíková stopa	39
3.2 ESG indexy	41
3.3 ESG dluhopisy	44
4 Implementace ESG faktorů finančními institucemi.....	49
4.1 Ocenění udržitelnosti Mastercard a Visa	50
4.2 Forbes ESG Rating	51
5 Udržitelné aktivity vybraných českých bank.....	54
5.1 Představení banky Česká spořitelna	56
5.2 Představení banky Komerční banka	58
6 ESG aktivity společnosti Komerční banka	61

6.1	ESG strategie a cíle	61
6.2	Udržitelné financování Komerční banky a ESG produkty	62
6.3	Aktivity Komerční banky v environmentální oblasti	63
6.4	Aktivity Komerční banky v sociální oblasti	68
6.4.1	Odpovědný přístup ke klientům	68
6.4.2	Odpovědný přístup k zaměstnancům	69
6.5	Aktivity Komerční banky v oblasti Governance	72
7	ESG aktivity společnosti Česká spořitelna	75
7.1	ESG strategie a cíle	75
7.2	Koncept finančního zdraví a ESG produkty	76
7.2.1	Produktové inovace pro retailové klienty	78
7.2.2	Produktové inovace a poradenství pro firemní klienty	78
7.3	Aktivity České spořitelny v environmentální oblasti	80
7.3.1	Spotřeba energií	81
7.3.2	Uhlíková stopa	82
7.3.3	Elektromobilita	82
7.4	Aktivity České spořitelny v sociální oblasti	83
7.4.1	Klienti	84
7.4.2	Zaměstnanci	84
7.5	Aktivity České spořitelny v oblasti řízení	86
8	Komparace Komerční banky a České spořitelny	88
9	Závěr	94
10	Použitá literatura	96
	Seznam příloh	101

Seznam tabulek

Tabulka 1: Tripple bottom-line – tři pilíře společenské odpovědnosti	18
Tabulka 2: Možné množiny informací z oblasti životního prostředí	24
Tabulka 3: Možné množiny informací z oblasti sociální	24
Tabulka 4: Možné množiny informací z oblasti řízení	25
Tabulka 5: Vlastníci vybraných bank operujících v ČR	35
Tabulka 6: Ocenění Udržitelná banka roku 2023	51
Tabulka 7: ESG Rating 2023	52
Tabulka 8: Přehled hlavních cílů Komerční banky	62
Tabulka 9: Spotřeba energií Komerční banky	65
Tabulka 10: Rozdělení emisí Komerční banky za rok 2022	66
Tabulka 11: Počet ujetých kilometrů za Komerční banku	67
Tabulka 12: Průměrný počet zaměstnanců Komerční banky	69
Tabulka 13: Zaměstnanci Komerční banky podle doby pracovního poměru	70
Tabulka 14: Přehled hlavních cílů České spořitelny	76
Tabulka 15: Spotřeba energií České spořitelny 2022	81
Tabulka 16: Emise České spořitelny	82
Tabulka 17: Podíl elektromobilů České spořitelny 2022	83
Tabulka 18: Environmentální data	88
Tabulka 19: Srovnání produktu Zelená hypotéka	90
Tabulka 20: Poskytnuté financování environmentálních projektů	90

Seznam obrázků

Obrázek 1: Cíle OSN	28
Obrázek 2: Strategický rámec ČR 2030	30
Obrázek 3: Uhlíková stopa podniku	40
Obrázek 4: Udržitelné dluhové cenné papíry v miliardách USD k 31. březnu 2023.....	47
Obrázek 5: Emise udržitelných dluhových cenných papírů podle regionu v miliardách USD k 31. březnu 2023.....	48

Seznam grafů

Graf 1: S&P 500 ESG Index v USD.....	43
Graf 2: Emitované zelené dluhopisy vládami v Evropě 2022 v mld. EUR	45
Graf 3: Zelené dluhopisy emitované státy EU 2022 (% národního HPD).....	46
Graf 4: Největší akcionáři Komerční banky	59
Graf 5: Věková struktura zaměstnanců v Komerční bance	70
Graf 6: Podíl žen a mužů v Komerční bance za rok 2022	71
Graf 7: Podíl žen a mužů v TOP manažerských pozicích Komerční banky 2022.....	72
Graf 8: Podíl žen a mužů České spořitelny 2022.....	85
Graf 9: Věková struktura zaměstnanců České spořitelny 2022	86
Graf 10: Struktura financování environmentálních projektů ČS 2022	91
Graf 11: Struktura financování udržitelných projektů KB 2022	92

Seznam zkratek a značek

ČNB	Česká národní banka
KB	Komerční banka
ČS	Česká spořitelna
CB	Centrální banka
ESG	Environment, Social a Governance
CSR	Corporate Social Responsibility
EU	Evropská unie
EUR	Euro
ČR	Česká republika
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
NFRD	Non-financial Reporting Directive
OSN	Organizace spojených národů
KČ	Koruna česká
FSB	Federální služba bezpečnosti
ISSB	International Sustainability Standards Board
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process
SDGs	Sustainable Development Goals
ČBA	Česká bankovní asociace

Úvod

V současnosti z důvodu klimatické hrozby a změně myšlení při nakupování spotřebitelů stále roste význam udržitelnosti. Udržitelnost je aktuálním trendem ve společnosti a základem udržitelného podnikání je zejména respekt k přírodě, k místní komunitě a celé společnosti. Je nezbytné sledovat dopady aktivit podniků na životní prostředí, které mají vliv na celkovou kvalitu života každého z nás. Stejně tak důležitý je přístup zaměstnavatelů ke svým zaměstnancům a neméně důležité je chování organizace v rámci etického, morálního, daňového či protikorupčního hlediska. Tyto faktory hrající důležitou roli přinesly nový koncept ESG, který navazuje na známý přístup CSR.

ESG nacházející se na svých začátcích má velký ohlas a na českém trhu se ho v hlavních rolích ujaly banky. Banky jsou považovány za velké instituce na finančním trhu, disponují velkými finančními prostředky a v celé ekonomice mají významný vliv. Banky působící na českém trhu mají zájem o podílení se na udržitelném a společensky odpovědném podnikání a v rámci toho podepsaly v roce 2021 Memorandum pro udržitelné finance. ESG faktory se stávají nedílnou součástí fungování bank na všech úrovních, a to má vliv na všechny účastníky trhu, aby jednali zodpovědně. Například financování budou moct získat jen takové podniky, které dle ESG úrovně jednají odpovědně. Banky jsou tedy těmi institucemi, které podporují rozvoj ESG v českém podnikatelském prostoru, rozšiřují povědomí o ESG faktorech a směřují českou ekonomiku k tomuto celosvětovému trendu. Velké banky jsou na poli udržitelnosti nejvíce aktivní a svým klientům nabízejí poradenství v rámci udržitelnosti, investování do ESG fondů, ESG úvěry a zelené hypotéky. Zároveň ESG principy implementují banky do svých strategií na všech úrovních svého fungování, svými aktivitami v oblasti ESG se snaží být pro všechny ostatní účastníky trhu příkladem udržitelného podniku.

Cílem diplomové práce je posoudit současný stav udržitelnosti vybraných českých bank a představit ESG aktivity těchto bank. Jako vybrané banky byly zvoleny Komerční banka a Česká spořitelna. Tyto banky se řadí mezi největší banky na českém trhu, obě banky jsou součástí zahraničních skupin, zároveň díky tomu také zpracovávají velmi kvalitně zprávy o udržitelnosti a jsou proaktivní v rámci konceptu ESG. Mimo to se řadí mezi 10 bank, které podepsaly Memorandum pro udržitelné finance. Tyto charakteristiky zajišťují možnost komparace těchto bank, která bude provedena na základě blíže popsanych aktivit v rámci ESG, konkrétně budou představeny jednotlivé produkty, projekty, služby a přístupy bank ke každému faktoru z konceptu ESG, tedy environmentálnímu, sociálnímu faktoru a faktoru řízení.

1 Udržitelný rozvoj

V této kapitole budou představeny pojmy týkající se udržitelnosti – společenská odpovědnost firem a koncept ESG. Udržitelný rozvoj klade důraz na maximalizaci a vytváření dlouhodobé hodnoty v ekonomické, sociální a environmentální oblasti. Nejnovější přístup ESG navazuje na CSR, a proto se práce prvně zabývá právě vysvětlením pojmu společenská odpovědnost firem. Principy udržitelnost a CSR jsou společně provázány, někdy se vzájemně nahrazují jako synonyma, jinde se udržitelnost považuje za širší koncept, než je CSR, tedy že se udržitelnost zaměřuje na výsledky než na standardy chování. Nicméně praktikování CSR aktivit vede k dosažení udržitelnosti (Kroupová, 2018, str. 14).

Dokonce už v minulosti se můžeme setkat s mnoha úspěšnými podniky, které usilovaly nejen o získání zisku, ale snažily se i vytvářet pozitivní vztahy se svým okolím. Nejlepším příkladem byl Zlínský obuvnický závod Baťa, založen v roce 1894 třemi sourozenci Annou, Antonínem a Tomášem Baťou. Společnost velmi dbala na své zaměstnance, byly vystavěny moderní pracovní prostory, kolem továrny byly postaveny pro dělníky a jejich rodiny také byty, nemocnice a školy. Zaměstnanci mohli přispívat svými nápady a mimo jiné se firma Baťa starala o dlouhodobou udržitelnost zdravých, kvalifikovaných, vzdělaných a loajálních pracovníků (Kroupová, 2018, str. 9).

1.1 Společenská odpovědnost firem – CSR

Společenská odpovědnost firem, v anglickém překladu Corporate Social Responsibility, dále označovaná zkratkou „CSR“, má již mnoho definicí, avšak jednotná definice vymezující tento pojem nebyla sjednocena. Jako první se o představení této problematiky zasloužil Bowen v roce 1953, kdy vydal knihu s názvem Social Responsibilities of the Businessman. O přesné vymezení konceptu CSR se pokoušelo již více autorů, nicméně žádná z nich se doposud nestala obecně akceptovatelnou vzhledem k její obsáhlosti (Kašparová, 2013, str. 12).

Pro potvrzení tohoto faktu jsou níže přiloženy vybrané definice českých i zahraničních autorů či organizací.

Evropská komise v Zelené knize z roku 2001 se k formulaci vyjadřuje následovně: „Většina definic společenské odpovědnosti podniků ji popisuje jako koncept, kdy společnosti dobrovolně začleňují sociální a environmentální aspekty do svých obchodních operací a do interakce se svými zainteresovanými stranami (Evropská komise, 2001).“

World Business Council for Sustainable Development vymezuje CSR jako „kontinuální závazek podniků chovat se eticky a přispívat k ekonomicky udržitelnému růstu a zároveň se zasazovat o zlepšení kvality života zaměstnanců a jejich rodin, stejně tak jako lokální komunity a společnosti jako celku“ (WBSCD, 1999).

Sdružení Business Leaders Forum Česká republika CSR popisuje jako „dobrovolný závazek podniků chovat se v rámci svého fungování odpovědně ke společnosti i prostředí, ve kterém podnikají“ (Business Leaders Forum, 2010).

Kalousová pojem definuje: „Koncept primárně zdůrazňující dodržování hodnot na byznys úrovni – vůči zaměstnancům, dodavatelům atp. a vůči prostředí, kde firmy působí a které svou činností ovlivňují – životní prostředí, lidem a organizacím v komunitě“ (Kalousová, 2005, str. 22).

Jako poslední příklad můžeme využít vymezení společenské odpovědnosti firem od Kunze: „CSR je moderním konceptem podnikání, které vyjadřuje orientaci podniku na dlouhodobé cíle a zasahuje do všech oblastí působení firmy. Společensky odpovědné firmy při svém fungování usilují nejen o naplnění tradičních ekonomických cílů, ale zároveň i o naplnění sociálních a environmentálních aspektů své činnosti“ (Kunz, 2012, str. 11).

Na základě těchto příkladů různých definic CSR vyplývá, že společenská odpovědnost firem je určitým dobrovolným závazkem chování společnosti vůči okolí. Okolí může být z definic chápáno vícerozměrně, a to jako životní prostředí či v zastoupení stakeholderů, mezi něž patří například akcionáři, veřejnost, obchodní partneři, zákazníci, dodavatelé, zaměstnanci – tedy zainteresované strany či skupiny mající svázanost s organizací.

Dobrovolností se v případě CSR rozumí aktivity, které podnik vykonává zcela dobrovolně, tedy nad rámec legislativních povinností. Důležitým principem fungování CSR je i dlouhodobý časový horizont, to znamená, že se promítá dlouhodobě do firemních hodnot či podnikatelských strategií a procesů v rámci všech úrovní společnosti (Kašparová, 2013, str. 16).

Navázání spolupráce a udržování vztahů se zainteresovanými stranami představuje klíčový prvek pro prosperitu podniků. Tímto způsobem firmy minimalizují rizika a přispívají k budování svého postavení na trhu (Kunz, 2012).

Dalším společným znakem těchto definic je také univerzálnost, jelikož rámec a základní principy platí pro všechny druhy podniků, bez ohledu na jejich předmět podnikání či velikosti (Kašparová, 2013, str. 16).

1.1.1 Oblasti CSR

CSR tedy vymezuje 3 oblasti, mezi které patří oblast ekonomická, sociální a environmentální. Tyto 3 pilíře představují rámec tzv. triple-bottom-line, neboli princip trojí zodpovědnosti, či také často označovaný jako „3P“:

- Profit – zisk (ekonomický pilíř),
- People – lidé (sociální pilíř),
- Planet – planeta (environmentální) (Kunz, 2012).

Všechny tyto tři pilíře jsou následně přehledně zpracovány v tabulce Tabulka 1 na konci této podkapitoly.

Ekonomický pilíř

Ekonomickým pilířem se rozumí celkový ekonomický rozvoj, který neznamená pouze to, jaký má společnost zisk, avšak zda společnost přistupuje k ziskovosti eticky a spravedlivě. To zahrnuje například získávání obchodních partnerů a prodejců a udržování vztahů s nimi, důsledné uspokojování závazků svým věřitelům, s tím související férové dodavatelské i odběratelské vztahy, vztahy se zákazníky, kvalita a bezpečnost výrobků či služeb, kodex podnikatelského chování, odmítání korupce, transparentnost, ochrana duševního vlastnictví či etiketa marketingu a reklamy. Dále se tato oblast věnuje boji proti zneužívání informací a regulaci příjmů z nelegálních činností, což je známé jako „praní špinavých peněz“. Rovněž se zkoumají důsledky firmy pro ekonomiku na lokální, státní a globální úrovni, například prostřednictvím podpory zaměstnanosti a boje proti korupci (Pavlík, 2010).

Sociální pilíř

Sociální pilíř představuje to, jaký má organizace dopad na společnost. Zaměřuje se na přístup k zaměstnancům (interní okolí) a podporu okolní komunity (externí okolí). Pozitivní přístup k zaměstnancům vytváří formou rekvalifikace zaměstnanců a péčí o vzdělání, dodržováním pravidel zdraví a bezpečnosti na pracovišti, vytvářením rovných podmínek (pro ženy, muže či znevýhodněné skupiny), dodržováním lidských práv, vyplácením férových mezd

zaměstnancům, poskytováním benefitů či odměn apod. Podporou okolní komunity by se společnost měla zabývat zajištěním různorodých dodavatelů, podporou malých podniků, nasloucháním a dialogu s různými cílovými skupinami, zajištěním spravedlivého přístupu zákazníků k výrobku, péčí o zákazníka, spoluprací s konkurenčními podniky na společném projektu atd. Podnik těmito aktivitami ovlivňuje životní úroveň celé společnosti (Pavlík, 2010).

Environmentální pilíř

V pojetí environmentálního pilíře se společnost stará o svou ekologickou stopu a snaží se, aby byla co nejmenší. Společnost se stará o recyklaci, úspory energií, provádí svou výrobu ekologicky a šetrně, aby co nejméně zatěžovala životní prostředí, investuje do „zelených“ technologií (Pavlík, 2010).

Z těchto uvedených příkladů vyplývá, že ekonomický, sociální a environmentální rozvoj vytvořený dodržováním triple-bottom-line přístupem se nevztahuje jen pouze na jednu danou společnost, ale v tomto principu je činnost společnosti prospěšná i pro její zainteresované strany, jedná se tedy win-win metodu.

Tabulka 1: Tripple bottom-line – tři pilíře společenské odpovědnosti

	Ekonomický	Sociální		Environmentální
	Trhy	Pracoviště	Společenství	Životní prostředí
<i>Stakeholdéři</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zákazníci/spotřebitelé - smluvní/obchodní partneři - investoři - veřejný sektor 	<ul style="list-style-type: none"> - zaměstnanci - odbory - zaměstnavatelé - místní komunity - podniky - státní orgány 	<ul style="list-style-type: none"> - státní orgány - neziskové organizace 	<ul style="list-style-type: none"> - organizace a hnutí zabývající se problematikou životního prostředí
<i>Problémy</i>	<ul style="list-style-type: none"> - odpovědné řízení dodavatelských řetězců - kvalita - inovace - bezpečnost produktů - férové ceny - uspokojení zákazníků a očekávání zákazníků - etická reklama - transparentnost - ochrana duševního vlastnictví - korupce 	<ul style="list-style-type: none"> - různorodost na pracovišti - nové příležitosti - rovnováha mezi zaměstnáním a osobním životem - zdraví a bezpečnost - školení a rozvoj pracovníků - uspokojení z práce - platy a odměny a požitky - vytváření/ochrana pracovních míst - pracovní práva - lidský kapitál 	<ul style="list-style-type: none"> - sociální integrace (tolerance, sociální koheze) - péče o zdraví - vzdělávání - kvalita života (sport, kultura) - ekonomická obnova a rozvoj - místní infrastruktura - bezpečnost - lidský kapitál - lidská práva 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Užívání zdrojů <ul style="list-style-type: none"> - těžba nerostných surovin a jejich vyčerpání - nakládání s vodou - energie – klimatická změna, kyselé deště 2. Odpady <ul style="list-style-type: none"> - nakládání s půdou, kontaminace půdy a podzemních vod, skládky 3. Znečištění <ul style="list-style-type: none"> - vzduch (ozonová díra, kyselé deště, smog) - voda - půda - snížení biologické diverzity
<i>Nástroje</i>	<ul style="list-style-type: none"> - štítek (informace o produktech) - charta spotřebitele - marketing - vnější komunikace - standardy (ISO 9000, SA 8000, sociální značky) - systémy řízení kvality - kodexy chování - corporate governance 	<ul style="list-style-type: none"> - povědomí zaměstnanců o legislativě - pružné pracovní vzorce - účast zaměstnanců v rozhodovacích procesech - vztahy s odbory - druhotné programy - partnerství s vnějšími sítěmi/zainteresovanými subjekty - standardy (SA 8000, sociální značky) 	<ul style="list-style-type: none"> - peněžní dary - věcné dary - služby poskytované zdarma - půjčování podnikových zdrojů - zapojení zaměstnanců/dobrovolnictví - firemní filantropie 	<ul style="list-style-type: none"> - předjímání legislativy - formální a neformální systémy ekologického řízení - životní cyklus - ekologické značky - deklarace environmentálních produktů - čistší produkce - věda a výzkum - prostorové plánování - dopravní plánování - dobrovolné dohody

Zdroj: Zadražilová (2011)

1.1.2 Přínosy CSR

Společenská odpovědnost firem je novodobé pojetí podnikání, které se zaměřuje na dlouhodobé cíle a ovlivňuje všechny oblasti působení. Podnik společensky odpovědný tedy zahrnuje principy CSR do základních hodnot společnosti, strategie a procesů na všech úrovních podniku. Dobře sladěná kombinace ekonomických cílů s potřebami společnosti může pro podniky přinést synergický efekt a dosáhnout tak konkurenčních výhod (Kašparová, 2013, str. 17).

Primárním cílem podniku je ziskovost, pro naplnění tohoto cíle je nezbytné pro podnik analyzovat poptávku potenciálních zákazníků po nabízených produktech. Tuto poptávku ovlivňuje mnoho faktorů, a zejména v současnosti se jedná o rostoucí poptávku po společensky odpovědných podnicích. Proto implementace konceptu CSR do všech činností společnosti zajišťuje konkurenceschopnost podniku a přináší podniku nové tržní příležitosti (Worthington, 2015).

Mezi nejdůležitější přínosy CSR pro podniky dle Kašparové (2013, str. 17) řadíme:

- možnost stát se vyhledávaným zaměstnavatelem,
- větší přitažlivost pro investory a získání dalšího kapitálu,
- zlepšení reputace a získání pozitivního obrazu v očích široké veřejnosti,
- ocenění u obchodních partnerů a možnost přilákání nových partnerů,
- rostoucí prodej a loajalita zákazníků,
- zvýšení efektivity provozu a snížení provozních nákladů,
- zlepšení managementu rizik a zmenšení nákladů na „risk management“,
- vytváření potřebného zázemí k úspěšnému fungování a dlouhodobé udržitelnosti,
- lepší poznání potřeb stakeholderů a možnost rozvíjet kvalitnější spolupráci s nimi.

Jako další přínos CSR lze považovat rozvoj tohoto konceptu, jeho chápání a implementace CSR do podnikových strategií. Tento posun představuje společenský pokrok v oblasti podnikání, kdy se firmy odchyľují od původního primárního cíle generování zisku a přecházejí na odpovědnější podnikání, které bere v úvahu společnost a životní prostředí. Původní myšlenka CSR se stále vyvíjí, a právě na těchto základech vznikl moderní koncept ESG.

1.2 ESG a jeho vymezení

Pojetí ESG se poprvé objevilo ve zprávě OSN zaměřené na téma Principy udržitelnosti investování v roce 2006, kde se 63 investičních společností v tomto roce zavázalo začlenit ESG kritéria do svých finančních strategií. Nicméně již od roku 2001 nabízel Britský penzijní fond možnost zohlednit sociální, etické a environmentální faktory. V následujícím roce 2002 rozšířil svá kritéria na management, v roce 2003 také o kritéria lidských práv a o kritéria správy dodavatelského řetězce v roce 2005. Od těchto počátků se po celém světě zvýšila početnost kapitálových fondů, které implementují ESG tematiku do svých strategií. Trend ESG rovněž posiluje svou pozici v podnikatelském prostředí v rámci obchodních korporací, které se stále více angažují v této udržitelné a odpovědné podnikatelské praxi. Nejznámější podniky s touto politikou jsou: Unilever, Vodafone, JP Morgan. Důležitost ESG se v podnikatelském odvětví prohlubuje také z důvodu požadavků vlivných investorů na pevné dodržování kritérií tohoto konceptu (Březinová, 2023, str. 9, 10).

1.2.1 Evropské směrnice a nařízení ESG

Vzhledem k narůstajícímu povědomí o zhoršujícím se klimatu naší planety a k rostoucímu počtu vědeckých studií věnovaných této problematice se mezinárodní organizace (např. OSN, EU, FSB, ISSB apod.) angažují vytvářením směrnic a nařízení. Tyto nástroje mají za cíl prosadit odpovědné podnikání a aktivní spolupráci obchodních korporací a organizací na minimalizaci možných klimatických dopadů. Tímto způsobem se snaží efektivněji reagovat na naléhavou potřebu ochrany životního prostředí.

Evropská unie se zavázala v souvislosti s přijetím Zelené dohody o dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Cílem Zelené dohody je transformace EU na moderní a konkurenceschopnou ekonomiku, která bude efektivně využívat zdroje a v roce 2050 nebude produkovat žádné emise skleníkových plynů. K dosažení těchto ambiciózních cílů Zelené dohody je nutná spolupráce veřejného i soukromého sektoru.

Taxonomie EU

Taxonomie je klasifikace hospodářských operací, které mají velký vliv na dosažení environmentálních cílů, a to s využitím vědecky podložených kritérií. Jedná se tedy o klasifikační systém, který pomáhá rozlišit udržitelné ekonomické aktivity podniku od ekonomických aktivit, které nespádají pod udržitelnost (Březinová, 2023, str. 213).

Základní legislativní ukotvení taxonomie přináší nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088. Zároveň toto nařízení definuje cíle taxonomie viz. níže.

Taxonomie EU se týká především účastníků finančního trhu, velkých podniků a EU a členských zemí.

Z důvodu zajištění dlouhodobé konkurenceschopnosti hospodářství EU vzniklo nařízení o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic 2020/852, které definuje v čl. 9 dané environmentální cíle. Komisi EU je vyžádána zásadní udržitelnost a hospodářství, které bude bezpečné, klimaticky neutrální, oběhové a odolné vůči klimatickým změnám a bude efektivněji využívat zdroje. Nejdůležitějším tématem projektu EU je již dlouhou dobu udržitelnost. Její sociální a environmentální rozsah odráží Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie. Z tohoto důvodu jsou primární cíle environmentální oblasti obsaženy v nařízení a týkají se účastníků finančního trhu či emitentů ve spojitosti s finančními produkty případně podnikovými dluhopisy, jenž se na trhu poskytují jako environmentálně udržitelné. Dále se nařízení vztahuje na účastníky finančního trhu, poskytující finanční produkty a na podniky povinné vydávat zprávu o udržitelnosti, resp. konsolidovanou zprávu o udržitelnosti. Nařízení detailně stanovuje jednotlivé cíle, přístupy podniků k nim, způsob, jakým budou cíle plněny a zda splňují dané informační povinnosti.

Jedná se o tyto cíle:

- zmírňování změny klimatu,
- přizpůsobování se změně klimatu,
- udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů,
- přechod na oběhové hospodářství,
- prevence a omezování znečištění,
- ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů (Březinová, 2023, str. 44).

Dále toto nařízení eliminuje výskyt greenwashingu, tedy šíření nepravdivých informací o udržitelnosti produktů nebo podniku. Například když podnik o sobě nebo o svých produktech sděluje nepravdivé informace, aby na trhu působil lépe a pozitivně. „Greenwashing můžeme definovat jako záměrné šíření dezinformací firmou, která má zájem prezentovat veřejnosti environmentálně zodpovědný obraz sama sebe“ (Koudelková, 2022, str. 69).

V roce 2014 přijala Evropská unie první směrnici k ESG problematice, která stanovila povinnost zprávy o nefinančních informacích organizací v EU – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami (Non-financial Reporting Directive – NFRD). Tato směrnice ukládá velkým účetním jednotkám povinnost sdělovat informace o svých aktivitách ve stanovených oblastech, tzv. reporting ESG kritérií v podobě nefinančního výkaznictví. Cílem je zajištění transparentnosti a poskytnutí podpory investorům a spotřebitelům určit vliv účetních jednotek na životní prostředí a společnost jako celek (Březinová, 2023, str. 29, 33).

Nová směrnice CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD) byla přijata Evropskou unií v roce 2022 a nahrazuje předchozí směrnici NFRD. Tato nová směrnice aktualizuje a posiluje pravidla týkající se sociálních a environmentálních informací, které jsou společností povinné reportovat. Nově tyto zprávy o udržitelnosti bude vypracovávat širší okruh velkých firem a zároveň také malé a střední podniky, které jsou obchodovány na burze (Březinová, 2023, str. 33).

Na základě NFRD společnosti podávají zprávy v pěti dimenzích – ochrana životního prostředí, sociální odpovědnost a zacházení se zaměstnanci, dodržování lidských práv, boj proti korupci a úplatkářství a diverzita v orgánech řízení společností. Nová směrnice CSRD tyto povinné informace rozšiřuje například o vymezení ESG rizik, informace směřující do budoucnosti, v prvé řadě cíle a strategie společnosti, vliv dané společnosti na své okolí, a jak vnější faktory mají vliv na činnost společnosti (A-CSR, 2023).

Cílem nových pravidel je zajistit, aby investoři a další zainteresované strany měli přístup k informacím potřebným k vyhodnocení dopadu firem na společnost a životní prostředí. Investoři rovněž získají možnost posoudit finanční rizika a příležitosti spojené s klimatickými změnami a dalšími otázkami udržitelnosti.

První společnosti budou povinny zveřejnit zprávy o udržitelnosti na základě směrnice CSRD v roce 2025 za hospodářský rok 2024. Patří mezi ně společnosti, které jsou již povinny podávat zprávy podle NFRD, tedy všechny kótované společnosti a současně velké firmy s počtem zaměstnanců přesahujícím 500. Postupně se povinnost vykazování zpráv o udržitelnosti bude týkat také velkých účetních jednotek a malých a středních podniků (CSRD.cz, 2023).

Nařízení 2019/2088 ze dne 27.11.2019 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb (Sustainable Finance Disclosure Regulation – SFRD) je nařízení, které definuje pravidla zveřejňování informací. Má za cíl zvýšit transparentnost a vyžaduje od účastníků finančního trhu zveřejňování informací o svých politikách, rizicích a výsledcích spojených s udržitelností. (Březinová, 2023, str. 10).

1.2.2 ESG vymezení

ESG (Environment, Social a Governance) zkoumá vliv působení subjektů na životní prostředí a společnost a zároveň posuzuje jejich potenciál konkurenceschopnosti a zda budou do budoucna financovatelné (Březinová, 2023, str. 11).

Podniky, které zahrnují kritéria ESG do svých strategií, principů řízení, procesů, ovlivňují výběr dodavatelů a další, získávají konkurenční výhody, protože míra zavedení těchto kritérií se odráží ve stanoveném ESG skóre, které budou podniky povinny překládat při různých příležitostech. Z toho vyplývá, že vysoká hodnota ESG skóre představuje klíčové měřítko pro získání výhodnějších úvěrů (CSR.D.cz, 2022).

Termín ESG je zkratkou prvních písmen názvů tří kritérií, které jsou klíčové pro hodnocení udržitelnosti podniků. Jedná se o oblasti environmentální, sociální a oblast governmentu. Zprávy o udržitelnosti vychází z těchto kritérií, a proto musí být v těchto zprávách obsaženy informace o přístupu daného podniku k jednotlivým oblastem. Není vždy možné výstižně formulovat, popsat nebo porovnávat všechny informace, ale je důležité se aktivně snažit poskytnout uživatelům dostatek podkladů, aby bylo možné objektivně hodnotit udržitelnost podniku a výrobku, který vyrábí (Březinová, 2023, str. 16).

E – environmentální oblast, stav a vývoj životního prostředí, dopad činnosti na naši planetu/člověka

V této oblasti se hodnotí vliv dané účetní jednotky na životní prostředí. Dále se hodnotí např. to jakou má firma uhlíkovou stopu, kolik vyprodukuje emisí do atmosféry, efektivnost využití zdrojů, znečištění a další viz tabulka 2.

Tabulka 2: Možné množiny informací z oblasti životního prostředí

Klimatická změna	Přírodní zdroje	Znečištění a odpady
Emise skleníkových plynů (CO2)	Biodiverzita	Odpad, zejména nebezpečný
Uhlíková stopa	Nedostatek vody	Obalové materiály
Oteplování planety	Degradace půdy, odlesňování	Znečišťování vody
Intenzita extrémních jevů	Rekultivace po těžbě	Dekarbonizace

Zdroj: Březinová, 2023.

S – sociální oblast, stav a vývoj společnosti, dopad činnosti na lidstvo/člověka

Sociální oblast posuzuje vliv účetní jednotky na společnost. Informace je možné rozdělit do 3 rovin – lidský kapitál, management, působení na zaměstnance. Blíže specifikované možné poskytované informace k těmto základním předmětům jsou zahrnuty v tabulce 3.

Tabulka 3: Možné množiny informací z oblasti sociální

Lidský kapitál	Management	Působení na zaměstnance
Bezpečnost, zdraví	Řízení zaměstnanců	Zvyšování kvalifikace
Rovné příležitosti	Vazba na dodavatele	Sociální integrita
Spravedlivé odměňování	Vazba na odběratele, zákazníky	Kulturní a sportovní rozvoj
Odpočinek, nevykořisťování	Spolupráce s municipalitami	Kariérní růst

Zdroj: Březinová, 2023.

G – government, způsob řízení, chování managementu/osob

Oblast governmentu nebo také řízení představuje způsob vedení společnosti. Za nejdůležitější atributy, které se zde sledují se mohou řadit etika, morálka, protikorupční chování, finanční ohodnocení manažerů, získávání dotací, získávání úvěrů rovněž také transparentnost v placení daní – např. podniky se sídlem v daňovém ráji a nepřehlednou majetkovou strukturou nedosáhnou vysoké bodové skóre (CSR.D.cz, 2022).

Tabulka 4: Možné množiny informací z oblasti řízení

Vedení podniku	Řízení produktu	Chování managementu
Odpovědnost, spolehlivost	Zdravotní nezávadnost, kvalita	Etika, protikorupční jednání
Transparentnost	Bezpečnost produktu	Udržitelné finance
Spravedlivé odměňování	Oprávněnost výroby	Stanovení vnitřních pravidel
Inovace, plán ESG	Prohlášení o shodě	Zajištění výkazů a zpráv

Zdroj: Březinová 2023.

Cíl ESG

ESG má za cíl zajištění transparentnosti sociálních a environmentálních informací, jež budou poskytovány společnostmi ve všech odvětvích, a to při společném snažení o posílení růstu ekonomiky jednotlivých členských států EU. Zároveň je i ku prospěchu daných států, aby vyžadovaly po podnicích zlepšení transparentnosti nefinančních informací.

Za účelem zvyšování důvěry investorů a spotřebitelů a identifikace rizika udržitelnosti je nezbytnou součástí aktivit podniků sdělování informací o udržitelnosti. Jedná se převážně o faktory sociální a environmentální. Pro řízení změn směrem k udržitelné globální ekonomice při spojení dlouhodobé ziskovosti, sociální spravedlivosti a ochranou životního prostředí je zveřejňování takovýchto informací klíčové.

Pro zajištění společného cíle ESG je zveřejňování nefinančních informací při měření, sledování a řízení výkonnosti firem a jejich následných dopadů na společnost nepostradatelné. K potřebám investorů a dalších zúčastněných stran je důležité také zajistit uspokojivý stupeň srovnatelnosti zveřejňovaných informací, a to i přes mnohorozměrnou povahu sociální odpovědnosti podniků a rozmanitosti politik CSR. Dále je také důležité usnadnit spotřebitelům přístup k informacím o dopadu podniků na společnost.

Dalším cílem ESG je také zajištění poskytování spravedlivého a úplného přehledu o politikách, výsledcích a rizicích daných podniků. Nezbytné je také získat informace o postupech hloubkové kontroly prováděné podnikem, a to včetně dodavatelských a odběratelských řetězců (Březinová, 2023, str. 33).

Mnoho podniků si však své cíle rozšířila nad rámec podmínek stanovených Evropskou komisí. Tyto cíle přizpůsobují svému podnikání, potažmo svým zdrojům (Březinová, 2023, str. 44).

Uživatelé informací ESG

Uživatelé informací ESG se rozdělují na 3 skupiny. První skupinu zastupují investoři a správci aktiv, kteří požadují porozumění rizikům a příležitostem a jejich dopadům na lidi a životní prostředí, které se pojí s jejich investicemi. Ze strany investorů tedy roste povědomí o dopadech finančních podnikových rizik na klima či společnost v podobě úbytku biologické rozmanitosti, dětské a nucené práce. Zvýšená poptávka po informacích o udržitelnosti vede k rostoucímu zájmu o investiční produkty, které se snaží splňovat stanovené normy udržitelnosti a dosahovat určených cílů v této oblasti. Tyto produkty se zároveň snaží zajistit soulad s principy Pařížské dohody.

Druhou skupinu představují subjekty občanské společnosti včetně nevládních organizací a sociálních partnerů, kteří požadují, aby podniky byly více zodpovědné za dopady svých aktivit na lidi a životní prostředí.

Třetí skupinu tvoří obchodní partneři podniků včetně zákazníků. Tato skupina také projevuje zájem o pochopení rizik a důsledků spojených s udržitelností v rámci svých vlastních hodnotových řetězců a je připravena v případě potřeby o nich informovat.

ESG reporting může být dobře využitelný také pro ostatní zainteresované strany, například pro potřebu porovnání podniků ve stejném sektoru či napříč odvětvími trhu. ISO 26000 je norma, která přímo definuje tyto zainteresované strany. Zainteresované strany či stakeholderi se definují jako fyzické nebo právnické osoby, které mají vazbu na určitý podnik, dále se dělí na interní a externí. Interní stakeholderi se přímo podílejí na řízení a chodu daného podniku, zejména tedy zaměstnanci, management, vlastníci podílející se přímo na řízení podniku. Mezi externí stakeholdery patří vlastníci nepodílející se přímo na řízení podniku, zákazníci, dodavatelé, věřitelé, partneři a veřejný sektor (Březinová, 2023, str. 47, 48).

Faktory ESG

ESG vymezuje tři základní faktory. Environmentální, sociální faktor a faktor řízení rizik. První, environmentální faktor se zaměřuje na dopady spotřeby zdrojů podniku na životní prostředí, jedná se například uhlíková stopa, energetická efektivita, vypouštění odpadních vod a další činnosti jenž mají přímý vliv na životní prostředí. V současnosti se jedná o velice významný

aspekt, jelikož celosvětově se společnosti pokouší splnit environmentální požadavky pařížské dohody a tím zamezit nenávratným změnám klimatu.

Sociální faktor se zabývá spoluprací podniku s okolím jeho působnosti. Mezi sociální faktory patří především vztahy se zaměstnanci, zákazníky a dalšími stranami. Zejména také zdraví a bezpečnost na pracovišti, bezpečnost a kvalita konečných výstupů podniku a ochrana spotřebitele.

Faktor řízení rizik se zaměřuje na vnitřní postupy a politiky vedoucí k efektivitě v rozhodování a dodržování právních předpisů. Jedná se například o dodržování práv akcionářů, protikorupční jednání, odměňování manažerů a principy etického jednání (Březinová, 2023, str. 52).

Podrobněji je důležitost ESG faktorů v bankovním sektoru popsána v podkapitole 2.3.

1.3 Udržitelný rozvoj

Dle Kroupové (2018, str. 14) je pro dosažení cílů udržitelného rozvoje nejdříve nutné, aby společnosti aktivně využívaly principy CSR a zároveň tedy i principy ESG ve svých každodenních operacích. Udržitelnost se dále může charakterizovat mimo jiné tím, že ve své strategii zahrnuje inovace a je poháněna prostřednictvím zapojení stakeholderů.

Udržitelnost je vnímána jako životaschopné podnikání v dlouhodobém horizontu, které je více než „zelenou“ nebo marketingovou strategií. Největší ekonomické jednotky představují firmy, které mají velkou moc v celé společnosti, a to činí tyto podniky odpovědnými. Pokud je udržitelnost do firmy zcela zahrnuta a správně prováděna, pak bude šetřit náklady, získávat nové zákazníky, osloví a udrží nadané kreativní zaměstnance (Kroupová, 2018, str. 16).

Cíl ESG byl již detailněji popsán v podkapitole 1.2.2, a na základě těchto cílů Evropská unie sestavila novou směrnici CSRD, vymezenou v kapitole 1.2.1. Podniky budou mít tedy povinnost vykazovat tzv. zprávu o udržitelnosti. ESG vychází ze 17 hlavních cílů udržitelného rozvoje, označovány jako cíle SDGs, které stanovila organizace OSN.

Organizace spojených národů (OSN) a udržitelnost

Na summitu OSN v roce 2015 se světoví lídři dohodli na nových cílech programu rozvoje v rámci redukce klimatických hrozeb v rámci agendy Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj

2030). Tento program rozvoje má trvat 15 let, tedy do roku 2030 a zahrnuje 17 cílů udržitelného rozvoje a klade důraz na 5P oblastí – People, Planet, Prosperity, Peace and Partnership (Lidé, Planeta, Prosperita, Mír a Partnerství). Tento ambiciózní program označován SDGs navazuje na úspěšný projekt Rozvojových cílů tisíciletí, který byl označován pod zkratkou MDGs a obsahoval osm rozvojových cílů, se zaměřením na snížení chudoby, hladu, nemoci, diskriminaci žen a zajištění udržitelného rozvoje životního prostředí (UN.org, 2023).

Program SDGs formulovaly všechny členské státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů. Hlavním aktérem jsou zde podniky, a to na základě toho, že vlády spolu s mezinárodními organizacemi připustily, že vážné problémy na celosvětové úrovni už samy nemohou vyřešit, a tak vyzývají soukromý sektor ke spolupráci (Kroupová, 2018, str. 23). Všechny 17 cílů přehledně znázorňuje Obrázek 1.

Obrázek 1: Cíle OSN



Zdroj: OSN.cz, 2023.

Hlavním účelem Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) je umožnit všem lidem na planetě důstojný život bez chudoby, hladu a nerovnosti či možnosti plně rozvinout svůj lidský potenciál. Každý je podle SDGs zavázán, aby plnil funkci zodpovědného obyvatele, podporoval opatření v oblasti klimatických změn (na kterých závisí životy všech lidí) a byl ohleduplný k ostatním

lidem jakožto i ekosystémům. Současná generace se nachází v pozici, kdy má možnost jako první generace eliminovat extrémní chudobu, a zároveň je také poslední generací, jenž je schopna zabránit katastrofálním dopadům globálního oteplování. Jedná se o významný krok k udržení světa, na kterém se dohodly všechny státy (Březinová, 2023, str. 34).

Udržitelnost v České republice

Orgánem zabývající se udržitelným rozvojem v Česku je Rada vlády pro udržitelný rozvoj. Rada se věnuje hledáním shody v dlouhodobých prioritách a analyzuje klíčové trendy v udržitelném rozvoji na místní i globální úrovni, rovněž zajišťuje komunikaci těchto témat veřejnosti a jejich popularizaci (MZP, 2023).

Česká republika reagovala na přijetí globální rozvojové agendy Valným shromážděním OSN v New Yorku v září 2015 novým Strategickým rámcem ČR 2030, který implementuje 17 výše představených Cílů udržitelného rozvoje do českého prostředí. Tento strategický plán nahradil dřívější verzi Strategického rámce udržitelného rozvoje z roku 2010. Klíčový dokument ČR 2030 obsahuje 6 zásadních oblastí a reportuje rozvoj v České republice, jaká jsou rizika a příležitosti. Těchto 6 oblastí se zabývá mimo obvyklých tří pilířů rozvoje (ekonomického, sociálního a environmentálního) také životu v regionech a obcích, českému přínosu ke globálnímu rozvoji a dobrému vládnutí. Pro každou oblast jsou stanoveny specifické cíle, o jejich dosažení mají za úkol všechna ministerstva (MZP, 2023).

Cíle ČR v oblasti rozvoje do roku 2030 jsou blíže popsány v příloze 1. Obrázek 2 graficky znázorňuje oblasti, kterým se věnuje v rámci Strategického rámce ČR 2030.

Obrázek 2: Strategický rámec ČR 2030



Zdroj: Strategický rámec Česká republika 2030, 2023.

2 Bankovní systém ČR

V České republice je bankovní systém dvoustupňový, to znamená, že je tvořen z jedné centrální banky, nejvyšší autority nad bankovním sektorem, zajišťující makroekonomické funkce a několika komerčních bank zajišťujících mikroekonomické funkce.

2.1 Centrální banka

Samostatná centrální banka působící na prvním stupni bankovní soustavy a má tak zde dominantní postavení, není podnikatelským subjektem a pokud dosáhne zisku, může být převeden jako příjem do státního rozpočtu. Jako jediná ve státě má pravomoc tisknout a uvádět do oběhu hotovostní oběživa. Černohorská, 2017, str. 23).

Pečuje o cenovou i finanční stabilitu, zajišťuje bezpečné fungování a rozvoj finančního systému a stará se o jeho dohled. Dále také zastupuje stát v mezinárodních finančních institucích, spravuje devizové rezervy a je bankou státu. Má právo vykonávat jak namátkové, tak i dlouhodobě naplánované inspekce a v situacích porušení povinností může finančním institucím udělit pokutu nebo dokonce pozastavit jejich činnost. Centrální banka je tedy bankou bank (respektive finančních institucí). Konkrétní cíle centrálních bank států bývají uzákoněny a mohou se lišit (Černohorská, 2017, str. 23).

Centrální banka řídí množství peněz v oběhu pomocí měnově politických nástrojů, aby dosáhla svého stanoveného cíle, který obvykle spočívá v udržení cenové stability.

Důležitou funkci pro úspěšné dosažení stanoveného cíle a fungování měnové politiky v daném finančním systému představuje nezávislost centrální banky. Díky své nezávislosti má centrální banka samostatnost při implementaci měnové politiky, což znamená, že není ovlivněna politickou mocí a není nucena přijímat opatření, která by mohla z dlouhodobého hlediska poškodit ekonomiku daného státu (Černohorská, 2017, str. 25).

Na prvním stupni bankovní soustavy v České republice je Česká národní banka. Její historie sahá do roku 1926, kdy byla poprvé na území České republiky založena samostatná centrální banka pod názvem Národní banka Československá, do tohoto roku po rozpadu Rakouska-Uherska měnovou politiku zajišťoval 7 let Bankovní úřad ministerstva financí. Centrální banka na území České republiky změnila 5x název z důvodu historického vývoje, než vznikl již nyní známý název Česká národní banka, který vznikl po rozdělení Československa. Česká národní

banka provádí své činnosti podle Zákona o České národní bance č. 6/1993 Sb. (Historie.cnb.cz, 2023).

Hlavním cílem České národní banky je dle § 2 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb. o České národní bance péče o cenovou stabilitu. Česká národní banka dále pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, Česká národní banka podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie. Česká národní banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

ČNB tvoří ústředí se sídlem v Praze a její pobočky, které se nacházejí v Brně, Hradci Králové, Ostravě, Českých Budějovicích, Plzni a v Ústí nad Labem. Nejvyšším orgánem je bankovní rada, která má sedm členů. V jejím čele stojí guvernér, v současnosti Aleš Michl, a dále je bankovní rada tvořena ze dvou viceguvernérů a dalších čtyř členů bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky na dobu šesti let a nesmějí zastávat svou funkci více než dvakrát. Bankovní rada stanovuje celou řadu činností jako jsou například základní cíle, úkoly, nástroje k dosažení cílů ČNB a celé bankovní soustavy. ČNB nepřímo podléhá parlamentu, jemuž je povinna dvakrát ročně podávat zprávu o měnovém a finančním vývoji (Černohorská, 2017, str. 31).

ČNB dohlíží nejen nad bankami, ale i nad celým finančním trhem tedy i na kapitálový trh, pojišťovnictví, směnářenskou činnost, nebankovní poskytovatele úvěrů, družstevní záložny apod.

2.2 Komerční banky ČR

Komerční banky zastupují druhý stupeň bankovního systému. Komerční banka je akciová společnost zapsaná v obchodním rejstříku a působící na finančních trzích. Za účelem dosažení zisku přijímá vklady od veřejnosti, poskytuje úvěry a provádí bankovní operace, a to na základě udělené bankovní licence. Bankovní licenci uděluje centrální banka daného státu, v České republice tedy Česká národní banka. Minimální výše základního kapitálu banky dle zákona činí 500 000 000 Kč tvořena peněžitými vklady. Pro udělení licence musí být dále splněny podmínky, které vymezuje § 4 odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb. o bankách – znění od 01.04.2023 následovně:

- a) průhledný a nezávadný původ základního kapitálu a dalších finančních zdrojů banky, jejich dostatečnost a vyhovující skladba,
- b) splacení základního kapitálu v plné výši,
- c) důvěryhodnost a odborná způsobilost osoby, které má být licence udělena,
- d) důvěryhodnost a způsobilost osob s kvalifikovanou účastí na bance nebo, nejsou-li takové osoby, 20 největších akcionářů banky podle podílu na hlasovacích právech k výkonu práv akcionáře při podnikání banky,
- e) důvěryhodnost, odborná způsobilost a zkušenost členů statutárního orgánu, členů správní rady a členů dozorčí rady banky a splnění dalších požadavků na orgány banky a jejich členy podle § 8; statutárním orgánem, správní radou a dozorčí radou se pro účely tohoto zákona rozumí také jiný orgán, jemuž přísluší obdobná působnost, a to v závislosti na právní formě této osoby,
- f) technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky, účinný řídicí a kontrolní systém banky a organizační uspořádání banky včetně údajů o ovládajících osobách a finančních holdingových osobách a smíšených finančních holdingových osobách ve skupině,
- g) obchodní plán vycházející z navrhované strategie činnosti banky je podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi a jednoznačně z něj vyplývají činnosti, které má banka v úmyslu provozovat,
- h) průhlednost skupiny osob s úzkým propojením s bankou,
- i) úzké propojení v rámci skupiny podle písmene h) nebrání výkonu dohledu,
- j) ve státě, na jehož území má skupina podle písmene h) úzké propojení, nejsou právní ani faktické zábrany k výkonu dohledu,
- k) sídlo banky musí být na území České republiky,
- l) banka má alespoň 3 zaměstnance nebo fyzické osoby, které uskutečňují svou činnost podle příkazu jiného (dále jen „pracovník“), kteří zastávají výkonnou řídicí funkci a jsou členy jejího statutárního orgánu nebo správní rady.

Činnosti, funkce a druhy bank

Při své činnosti se komerční banky řídí zákonem o bankách č. 21/1992 Sb., zákonem č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými

papíry, a pravidly obezřetného podnikání, které stanovuje ČNB (povinné minimální rezervy, povinné pojištění vkladů, ukazatele likvidity aj.), aby se předešlo rizikovým obchodům bank.

Komerční banky lze charakterizovat jako hlavní finanční zprostředkovatele působící na finančním trhu, zabezpečující nepřímé finanční investování mezi nabídkou volných peněžních prostředků a poptávkou po nich. Banka tímto způsobem přelévá tok peněz v ekonomice.

Komerční neboli obchodní banky působí v podmínkách konkurence, která nutí banky vylepšovat a rozšiřovat své služby. Dle zákona o bankách č. 21/1992 Sb. nabízejí tyto bankovní služby:

- přijímají vklady (pasivní bankovní operace),
- poskytují úvěry (aktivní bankovní operace),
- zřizují a vedou vkladové a úvěrové účty,
- zprostředkovávají hotovostní a bezhotovostní platební a zúčtovací styk,
- poskytují směnářenskou činnost (operace s cizími měnami),
- zabývají se obchodováním s cennými papíry,
- uschovávají a spravují cennosti,
- poskytují poradenskou činnost,
- poskytují další služby jako je finanční makléřství, leasing apod.

Mezi hlavní funkce obchodních bank tedy patří funkce depozitní, kdy klienti obchodní banky provádí hotovostní operace jako je vklad na bankovní účet a výběr z účtu. Každé klientské depozitum na bankovní účet zároveň vytváří bance závazek vyplatit požadovanou částku klientovi na jeho žádost zpět až do celkové výše jeho vloženého vkladu. Další hlavní funkcí bank je provádění platebního styku, tedy bezhotovostní převod mezi účty a zde má obchodní banka funkci zprostředkovatele plateb. Další významnou funkcí obchodní banky je poskytování úvěrů všem subjektům na základě předchozího prověření klienta s cílem eliminovat riziko nesplacení úvěru a s tímto prověřením se pojí také odlišná ziskatelná výše úvěru. Banky mohou rovněž obchodovat s cennými papíry, jako je provádění investičních operací na cizí i vlastní účet, přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů na účet zákazníka (které může banka provádět jen za nejvýhodnějších podmínek pro klienta), obhospodařování individuálních portfolií a upisování emise investičních nástrojů nebo její alokace (Černohorská, 2017, str. 45).

Banky dělíme na univerzální a specializované. Specializované banky jsou zaměřeny na určitou oblast: teritoriálně (působí jen na určitém území), zákaznický (zaměřené jen na některé klienty – např. fyzické osoby či drobní podnikatelé) a produktově (zaměřené jen na určitý bankovní produkt nebo službu). Mezi specializované banky patří stavební spořitelny, hypoteční banky, specializované banky, spořitelni a úvěrová družstva. Univerzální banky mají plnou bankovní licenci a poskytují všechny bankovní služby širokému spektru klientů.

Banky mohou být klasifikovány na základě velikosti celkové bilanční sumy, která zahrnuje celková aktiva a pasiva. Velké banky mají bilanční sumu přesahující 200 miliard Kč, střední banky se pohybují v rozmezí od 50 do 200 miliard Kč a malé banky mají bilanční sumu do 50 miliard Kč (Černohorská, 2017, str. 46).

Největší banky v ČR

V České republice působí řada bank, všechny banky jsou bankami univerzálními, z nichž mezi největší a nejznámější patří ČSOB, Česká spořitelna, Komerční banka, UniCredit Bank, Raiffeisenbank, Moneta a další. Mimo tyto banky v ČR operují také menší banky, specializované instituce a pobočky zahraničních bank. Dle webových stránek cnb.cz k lednu 2024 v ČR působí celkem 46 bank. Tabulka 5 udává přehled o vlastnících největších bank působících na českém trhu.

Tabulka 5: Vlastníci vybraných bank operujících v ČR

Název banky	Vlastník
ČSOB	KBC Bank NV
Česká spořitelna	Erste Group
Komerční banka	Société Générale
UniCredit Bank	UniCredit
Raiffeisenbank	Raiffeisen Bank International
Moneta	Tanemo a.s.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Divinová, 2023.

2.3 Důležitost ESG faktorů v českém bankovním sektoru

Pro banky je implementace ESG – environmentálních, sociálních a governance faktorů výhodná z důvodu udržení své konkurenceschopnosti na dynamickém trhu, kdy spotřebitelé a investoři začínají požadovat po podnicích společensky udržitelné chování, včetně ohleduplného přístupu k životnímu prostředí. Přechod na ekologicky šetrnou a společensky odpovědnou ekonomiku s sebou nese značnou míru počátečních investic, která může zpočátku jednotlivé banky od přijetí ESG konceptu odrazovat, nicméně z dlouhodobého hlediska zajišťuje koncept ESG růst, ziskovost a konkurenceschopnost bank z důvodu zvyšující se hodnoty banky a jejího dobrého jména z pohledu vnímání všech stakeholderů. Mimo poptávky stakeholderů po udržitelném chování bank se také přidává nová evropská legislativa o nefinančním reportování – CSRD, kdy budou banky povinny uveřejňovat zprávy o svém udržitelném podnikání. Kromě toho v současnosti přibývá stále více důkazů o tom, že udržitelnější banky mají tendenci být úspěšnější než ty, které ESG faktory nezahrnují. Například výzkum provedený KKS Advisors ve spolupráci s EIB, GABV a Deloitte z roku 2019 dokazuje, že snaha o dosažení udržitelnosti a dobrých finančních výsledků se navzájem nevylučují, naopak se tyto cíle vzájemně podporují, pokud jsou řízeny silným vedením. Výzkum zjistil, že komerční banky s dobrými výsledky v oblasti významných environmentálních, sociálních a governance (ESG) faktorů překonávají banky s horšími výsledky v těchto stejných oblastech. Data z provedeného výzkumu, který se týkal vzorku 100 bank, podporují současný názor, že strategické zaměření na problematiku ESG může vést k lepšímu finančnímu výsledku (Deloitte.com, 2019).

Dané oblasti se věnuje také celá řada zahraniční autorů, např. Batae a kol. (2020) se věnují ESG ve vybraných evropských bankách, Birindelli a kol. (2018) se zaměřením na dopady ESG ve vedení bank a dohlížečích orgánů. Vliv ESG na risk management bank v evropských bankách sledují např. Di Tommaso a Thornton (2020) či Gangi a kol. (2020).

Banky v návaznosti na fenomén udržitelnosti a ESG poskytují udržitelné financování, které zahrnuje ESG faktory v rámci rozhodování o investicích ve finančním sektoru. Rozvoj udržitelných financí je zahrnut i do řady regulatorních iniciativ EU, jež se zaměřují na úpravu pravidel pro činnost finančních trhů. Oblast regulace udržitelných financí se prolíná nejen do sektorových právních norem, ale jedná se i o nově vytvářenou regulaci, jež upravuje především oblast transparentnosti týkající se znaků udržitelnosti finančních produktů či dopadů investiční

činnosti subjektů finančního trhu vzhledem k udržitelnosti. Tato část obsahuje dané právní předpisy a jiné relevantní materiály pro oblast udržitelných financí (CNB.cz, 2024).

V rámci reportingu o udržitelnosti je v současnosti pro velké bankovní společnosti stále platné vykazování podle směrnice NFRD. Povinně se to tedy týká jen velkých bank, které mají nad 500 zaměstnanců a konsolidujících mateřských společností velkých skupin. Nicméně řada velkých českých bank zprávy o udržitelnosti sestavují na dobrovolné bázi již pár let.

Pro obezřetnostní politiku bank v oblasti ESG je klíčový Akční plán EBA (Evropský orgán pro bankovníctví) pro udržitelné finance, který byl vydán v roce 2019. Plán se zaměřuje na všechny tři pilíře kapitálové přiměřenosti (Přecechtěl, 2021).

Pro pilíř 1 EBA posoudí do června 2025 opodstatněnost zavedení nového kapitálového požadavku k ESG rizikům vůči stávajícím požadavkům k tržnímu, úvěrovému nebo operačnímu riziku.

Pro pilíř 2 byl vydán institucí EBA dokument, který se zaměřuje na rizika ESG (především riziko fyzické a tranzice) a souvisejícímu dohledu v roce 2020. Popisuje metody pro hodnocení rizik ESG a porovnává jejich klady, zápory a způsoby využití. Dále udává, jakým způsobem by měly banky začlenit rizika ESG do tří oblastí svého řízení. V rámci obchodní oblasti sestavuje návrh sledování rizik ESG jakožto celkového obchodního prostředí a dále sestavuje také návrh analyzovat jejich dopad z hlediska krátkého, středního a dlouhého časového horizontu. Upozorňuje na potřebu prodloužení plánovacího období na 10 a více let, jež je v souladu s dlouhodobými cíli udržitelnosti, oproti původním 3 až 5 letům. Předpokládá se, že si banky definují strategické cíle, limity a KPIs propojené s ESG riziky a budou aktivně nápomocni svým klientům v otázce přechodu na udržitelnou ekonomiku. Banky jsou také vyzývány k dalšímu vývoji udržitelných produktů jako jsou energeticky efektivní hypotéky, „zelené“ úvěry pro automobilový průmysl či „zelené“ dluhopisy, které financují projekty zaměřené na klimatické cíle (Přecechtěl, 2021).

EBA v rámci vnitřní správy publikuje svá očekávání nejen na úrovni představenstva (jako příklad lze uvést znalosti, zkušenosti, definování zodpovědnosti za ESG, stanovení strategických cílů, monitoring ESG), ale i v rámci všech tří linií obrany vnitřního kontrolního systému (například sběr dat ESG při poskytování úvěrů, měření a reporting rizik ESG, sledování regulací či zahrnutí ESG do plánu vnitřního auditu). Předpokládá se také sjednocení pravidel odměňování s dlouhodobými cíli banky v oblasti udržitelnosti.

Z pohledu řízení rizik se předpokládá zahrnutí faktorů ESG do rizikové strategie, předpisů řízení rizik a do postupů v rámci ICAAP, ILAAP či plánů obnovy. Jako příklad lze uvést interní předpis sektorů, kterým banka financování omezí či zcela zastaví. Nejdůležitější myšlenkou je, že se rizika ESG promítnou v rámci stávajících rizik bank, nikoli jako nová kategorie. EBA se také zaměřuje na klimatické zátěžové testování a analýze scénářů a poskytuje pomoc pro orgány dohledu, na jaké body se z pohledu ESG zaměřit v rámci SREP-u (Přecechtěl, 2021).

Podobným tématům je také věnována Příručka ECB ke klimatickým a environmentálním rizikům, v níž je zahrnuto 13 obecných a více než 40 konkrétních očekávání. Pro české banky může tato příručka posloužit jako inspirace, není však závazná.

Pro pilíř 3 publikovala EBA návrh implementační technické normy ke zveřejňování informací k rizikům ESG v roce 2021. V rámci tohoto návrhu budou mít banky povinnost informovat o řízení ESG rizik, způsobu zavedení ESG rizik do svých strategií a ve vnitřní správě. Například popis způsobů komunikace ESG problematiky klientům, jaké ESG cíle má banka stanovené a míra jejich plnění, popis nástrojů k řízení rizik, které využívá, dále jaká mitigační opatření implementovala. Obsahem této kvantitativní části je 11 šablon, které zahrnují např. kvalitu expozic dle sektorů jako zemědělství, lesnictví, doprava nebo těžba, dále energetickou efektivnost kolaterálu, expozice vůči uhlíkově-intenzivním podnikům, a hlavně ukazatele poměru zelených aktiv (GAR – green asset ratio) včetně dat pro jeho výpočet (Přecechtěl, 2021).

V rámci NFRD banky zpracovávají nefinanční informace v oblasti udržitelnosti včetně dopadů své činnosti na životní prostředí. Zpráva o udržitelnosti bank obsahuje popis environmentální, sociální oblasti a oblasti řízení. V rámci environmentální části následně uvádí svou uhlíkovou stopu na základě informací například o spotřebě energií podle typů energetických zdrojů nebo počet ujetých km auty se spalovacím motorem apod. Jedná se o emise, které spadají pod Scope 1 a Scope 2 - emise vnikající buď přímo aktivitami banky anebo nepřímo z pořízených energií. Součástí výpočtu uhlíkové stopy jsou také emise Scope 3, tedy emise klientů, kterým banka poskytuje úvěry či investice do cenných papírů (Přecechtěl, 2021).

3 Sledování ESG v bankách a podnicích a jeho dopady na finanční trh

Tato kapitola se věnuje vymezení uhlíkové stopy, ESG indexům, zeleným dluhopisům a udržitelným úvěrovým cenným papíry. Banky by měly projevovat zájem o uhlíkové stopy podniků a o ESG indexy pro efektivnější řízení rizik, dodržování regulací a minimalizaci reputačních rizik. Mimo jiné banky na základě zpráv o udržitelnosti a vytyčených cílů reportují o své uhlíkové stopě a usilují o dosažení uhlíkové neutrality svých provozů. Výpočet emisí je tedy pro banky klíčový ukazatel pro přehled a nastavení následných opatření pro snížení aktuálního stavu uhlíkové stopy a dosažení její neutrality. Sledování udržitelnosti umožňuje bankám lépe hodnotit rizika spojená s investicemi a poskytováním úvěrů, rozlišovat příležitosti v oblasti udržitelných investic a reagovat na zvyšující se zákaznickou poptávku po udržitelných produktech. Zároveň je pro banky klíčové přizpůsobení se regulacím a normám týkajícím se udržitelnosti.

3.1 Uhlíková stopa

Uhlíková stopa je měřítkem dopadu lidské činnosti na životní prostředí a je vyjádřena v CO₂. Existují 2 druhy uhlíkové stopy, které jsou v podnikovém prostředí měřitelné, a to uhlíková stopa podniku (Company Carbon Footprint) a uhlíková stopa výrobku (Product Carbon Footprint).

Uhlíková stopa podniku (Company Carbon Footprint)

Uhlíková stopa podniku (CCF) se definuje jako ukazatel dopadů fungování společnosti na životní prostředí a převážně na klimatické změny. Uhlíková stopa nepřímě měří spotřebu energií, výrobků a služeb, dále také měří množství skleníkových plynů související s činností podniku (Uhlíková stopa firmy, 2024).

Dle GHG Protokolu (Greenhouse Gas Protocol) se emise produkované podnikem se rozdělují na tři části:

- Scope 1 – přímé emise,
- Scope 2 – nepřímé emise,
- Scope 3 – ostatní nepřímé emise.

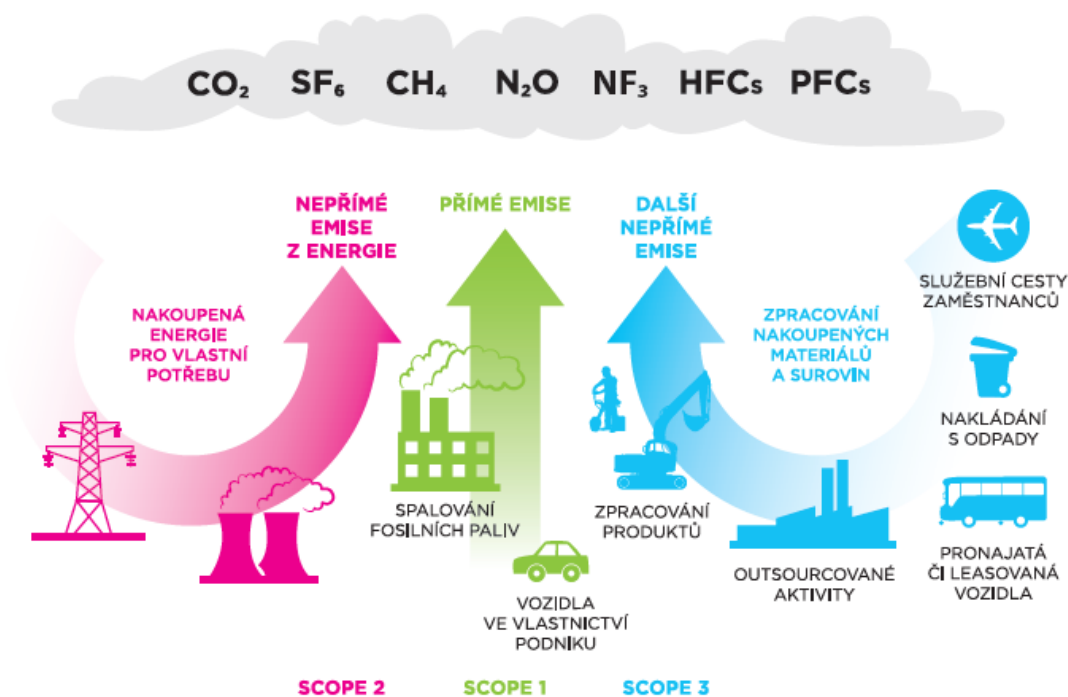
Část první (přímé emise) představují emise, které vznikají v rámci podniku a lze je přímo kontrolovat. Jedná se o přímé emise z aktivit, které jsou uvolňovány přímo do ovzduší.

Konkrétněji například emise z kotlů či generátorů spalujících fosilní paliva v podniku včetně dopravy, emise ze zpracování odpadů či čištění odpadních vod v zařízeních provozovaných podnikem.

Druhá část (nepřímé emise z energie) se týká emisí spojených se spotřebou nakupované energie pro zajištění fungování provozu podniku a jeho činnosti. Podnik tyto emise přímo nevytváří. Příklady zahrnují emise z výroby elektřiny v uhelných elektrárnách nebo jaderných elektrárnách, kterou organizace spotřebovává.

Třetí část (další nepřímé emise) tvoří emise, které jsou následkem aktivit podniku a které vznikají ze zdrojů mimo kontrolu či vlastnictví podniku a jsou spojeny s celým životním cyklem výrobků nebo služeb. Zahrnují emise z dodavatelského řetězce, služební cesty letadlem, ukládání odpadu na skládku atd. (Plán řízení uhlíkové stopy, 2020). Obrázek 3 vizualizuje všechny 3 části emise a blíže je specifikuje.

Obrázek 3: Uhlíková stopa podniku



Zdroj: Uhlíková stopa firmy, 2024.

Uhlíková stopa podniku by měla směřovat k co nejnižší hodnotě. To podniky mohou dosáhnout například energetickou efektivitou, využíváním obnovitelných zdrojů, optimalizací dopravy či

efektivní a ekologickou výrobou. Podniky tímto dosáhnou minimalizace skleníkových plynů a zároveň minimalizace negativního dopadu na životní prostředí.

Uhlíková stopa výrobku (Product Carbon Footprint)

Uhlíková stopa výrobku (PCF) vyjadřuje celkovou sumu emisí skleníkových plynů, které se uvolní během životního cyklu výrobku, tzn. od těžby surovin po likvidaci odpadů. Nezbytná jsou tedy data z posouzení životního cyklu výrobků (Life-Cycle Assessment, LCA) pro vyhodnocení uhlíkové stopy výrobku. Výsledky jsou poté rovněž použitelné pro porovnávání jednotlivých produktů z hlediska jejich dopadu na životní prostředí (Březinová, 2023, str. 115).

Výpočet uhlíkové stopy

$$E = A * EF * (1 - ER/100)$$

E	emise (obvykle se vyjadřuje v tunách ekvivalentního CO ₂ – t CO _{2e})
A	míra aktivity (například hmotnost spáleného paliva)
EF	emisní faktor
ER	celková efektivita redukce emisí (v %)

Výpočet emisních faktorů se většinou provádí jako průměr všech dat akceptovatelné kvality. Procesy nezařazené do rovnice stanovující E jsou znázorňovány rovnicemi nalezenými empiricky v nichž se uvádí více parametrů.

Metodika Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) pro výpočty stanovuje jednotlivé typy použitelných emisních faktorů:

- Úroveň (scope, tier) 1 – jednodušší výpočet založený na základních statistických datech a na použití tabelovaných emisních faktorů globálního nebo kontinentálního měřítka.
- Úroveň (scope, tier) 2 – vyžaduje při výpočtech podrobnější statistická data a emisní faktory specifické pro danou zemi nebo technologii.
- Úroveň (scope, tier) 3 – se zakládá na výsledcích přímých měření prováděných v místních podmínkách (Březinová, 2023, str. 116).

3.2 ESG indexy

Investování v oblasti ESG se ve své podstatě snaží přispívat aktivy do společností, které sledují cíle ESG, nebo ovlivňovat společnosti, aby tak činily (Hill, 2020).

Za jako první společnost v oblasti spojení analýzy, metodiky a modelování a která zároveň vytváří unikátní sadu benchmarkingových a investičních aplikací zaměřených na ESG, je označována společnost S&P Global. Společnost nabízí rozmanitá řešení, která zahrnují nejen základní principy ESG a nízkouhlíkové strategie ale mnoho dalších přístupů, které sahají až po tematické strategie a strategie s pevným výnosem.

Společnost S&P Global disponuje základními ESG indexy, jimiž jsou například Dow Jones Sustainability (DJSI), které mají za cíl nejlepších 10 % ESG, a také širší tržní indexy, jako je S&P 500 ESG index s cílem na nejlepší 75 % plovoucí tržní kapitalizace každé plovoucí skupiny GICS v rámci benchmarku podle S&P DJI ESG Score, které jsou považovány za nejlepší indexy ve své třídě.

Na stránkách společnosti spglobal.com (2024) je uvedeno, že indexy S&P ESG představují široce diverzifikované indexy s váhami podle tržní kapitalizace. Tyto indexy byly vytvořeny s cílem hodnotit výkonnost cenných papírů, které splňují kritéria udržitelnosti, přičemž si zachovávají srovnatelné celkové váhy odvětvových skupin jako jejich primární benchmark (Březinová, 2023, str.123).

Základní index S&P 500 ESG byl spuštěn v roce 2019 a je tvořen převážně ze společností z technologického prostředí (32,4 %) a dalších podnikových odvětví jako například zdravotnictví (13 %), finančních institucí (12,8 %) apod. Největší podíl tvoří těchto 10 amerických společností: Microsoft, Apple, Nvidia, Amazon, Alphabet, Tesla, Eli Lilly & Co, JP Morgan, Unitedhealth.

Graf 1: S&P 500 ESG Index v USD



Zdroj: vlastní zpracování dle spglobal.com, 2024.

Na grafu 1 je znázorněný vývoj základního indexu S&P 500 ESG za 1 rok počínaje 8.2.2023. Pro výpočet výnosu se používá index cenového zhodnocení (Price Return Index) a index celkového výnosu (Total Return Index). Hlavním rozdílem mezi Price Return Indexem a Total Return Indexem je to, že Price Return Index sleduje pouze kapitálové zhodnocení, to znamená růst ceny základních akcií, to ale pro investora není úplný obraz, protože nezahrnuje významnou část výnosů ve formě dividend. Total Return Index zahrnuje jak kapitálové zhodnocení, tak také dividendy a vytváří tak komplexnější pohled na celkové výnosy z investice. Za toto sledované roční období činil celkový výnos (Total Return Index) u indexu S&P 500 ESG 24,71 % a index cenového zhodnocení (Price Return Index) přinesl 22,71 % výnos.

Další zajímavou oblastí jsou Tematické indexy ESG, které se zaměřují na konkrétní témata v rámci ESG, například čistá energie, voda a technologie s minimálním ekologickým dopadem. Zelené nemovitosti jsou sledovány prostřednictvím indexů obsahujících strategie zaměřené na ekologicky šetrné bydlení (RESI) a realitní investiční společnosti (REIT). Váhy jednotlivých podniků jsou upraveny s cílem posílit výkony indexu podle hodnocení GRESB (Global ESG Benchmark for Real Assets) v oblasti nemovitostí (GRESB real estate GSG). V globalizovaném a standardizovaném pojetí mají investoři a manažeři možnost jednat a rozhodovat na základě informací o ESG. Tato data o realitních fondech, REIT, realitních společnostech, developerech

nemovitostí, správcích infrastrukturních fondů a aktivit provozovatelů jsou získávána od odborníků GRESB. GRESB následně předává tyto informace investorům a manažerům. (Březinová, 2023, str. 128).

Index nemovitostí Dow Jones Global Select ESG Real Estate Securities (RESI) dle webové stránky spglobal.com byl navržen s cílem vyhodnocovat výkonnost veřejně obchodovaných cenných papírů zaměřených na nemovitosti, zařazených do indexu Dow Jones Global Select RESI, a to na základě jejich splnění udržitelných ESG kritérií. Tato kritéria nabývají rostoucí význam pro investory, kteří si přejí podporovat projekty a investice s pozitivním vlivem na životní prostředí a společnost. Tento index z pohledu banky může sloužit také jako zajímavý instrument pro zhodnocování majetku. Investice do ESG indexů umožňují bankám rozšířit svá portfolia a snížit rizika spojená s tradičními investicemi, tedy diverzifikovat tato portfolia. Další motivací pro banky k investicím do udržitelných indexů může být regulační tlak a závazek ke společenské odpovědnosti.

Mimo tyto zmíněné indexy v současnosti existuje škála dalších indexů, které jsou zaměřeny na ESG a investorům tak nabízejí různorodá portfolia společností plnících ESG kritéria.

3.3 ESG dluhopisy

ESG dluhopisy jsou pro finanční trh inovativní finanční instrumenty. ESG dluhopisy se dělí na zelené dluhopisy (Green Bonds), sociální dluhopisy (Social Bonds) a sdružené dluhopisy (Sustainability Bonds). Dále v této oblasti jsou emitovány také dluhopisy vázané na udržitelnost (Sustainability-linked bonds).

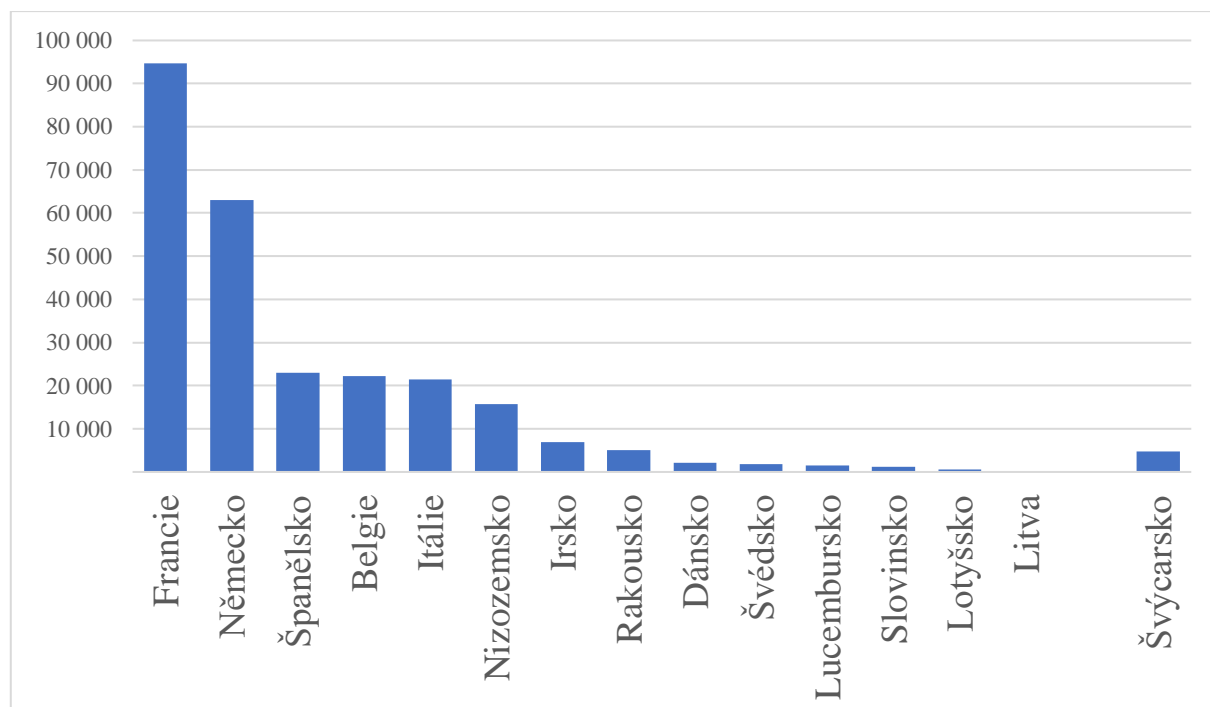
Sociální dluhopisy (Social bonds) se specializují na financování projektů, které mají příznivý sociální dopad, například programy sociálního bydlení, vzdělávání nebo zdravotní péče.

Zelené dluhopisy a dluhopisy vázané na udržitelnost se definují jako finanční instrumenty mající pevný výnos a jsou přímo zaměřeny na podporu projektů v oblasti životního prostředí a klimatu. Typickými zelenými projekty jsou například výstavby obnovitelných zdrojů energií, rekonstrukce budov zahrnující instalaci energeticky úsporná řešení, zalesňování apod. Jsou zásadní součástí zeleného financování a snižují ekonomické a sociální náklady změny klimatu pomocí kapitálových nástrojů. Tyto dluhopisy jsou obvykle vázány na aktiva (Santander.com, 2022 a Climatedata.imf.org, 2024).

Zelené dluhopisy pracují na stejném principu jako jakékoliv jiné státní nebo podnikové dluhopisy. Tedy emitent vydává zelené dluhopisy pro získání investorů na projekt, který bude mít pozitivní dopad na životní prostředí. Investor získává výnosy formou kuponu a další výhodou těchto dluhopisů je, že jsou často daňově zvýhodněné. Do zelených dluhopisů nejvíce investují institucionální investoři – banky, pojišťovny, podílové, penzijní, zajišťovací a nadační fondy. Dále vlády, mezinárodní organizace a korporace. Pro drobné investory, kteří chtějí investovat do dluhopisů s pozitivním dopadem na životní prostředí, existují podílové fondy a ETF zahrnující zelené dluhopisy.

Evropská rada přijala nařízení na podporu udržitelného financování, které stanoví požadavky na emitenty, kteří chtějí své emitované udržitelné dluhopisy označovat jako Evropský zelený dluhopis (EuGB). Toto nařízení má předejít tzv. „greenwashingu“ pomocí toho, že emitent bude prokazovat, že projekt je 100% zaměřen na udržitelné aktivity podle taxonomie EU. Pro emisi zelených dluhopisů bude povinné dokládat kladné stanovisko registrovaného externího posuzovatele, které je klíčové k dosažení transparentnosti zelených investic. Investorovi to přináší jistotu, že je projekt skutečně udržitelný (Consilium.europa.eu, 2023).

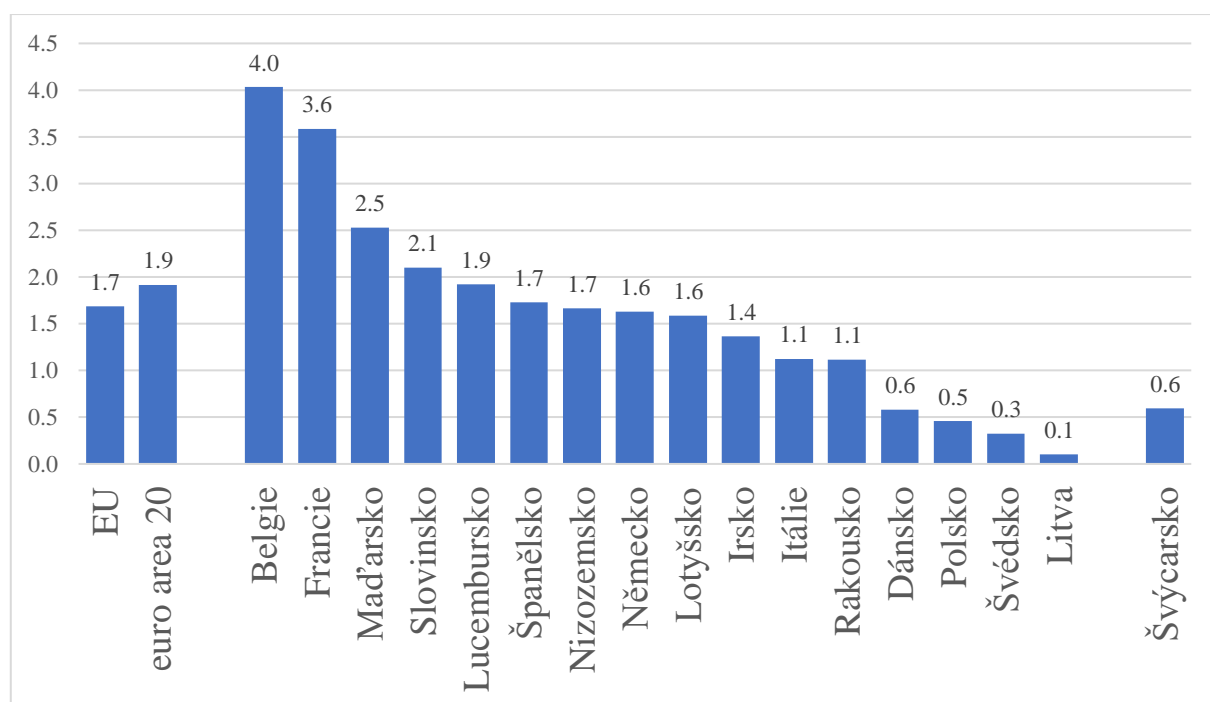
Graf 2: Emitované zelené dluhopisy vládami v Evropě 2022 v mld. EUR



Zdroj: vlastní zpracování dle Ec.europa.eu, 2023.

Na konci roku 2022 byla celková nominální hodnota zelených dluhopisů emitovaných vládami ze zemí EU 266 miliard EUR, to se rovná 1,7 % HDP EU, pro srovnání na konci roku 2019 hodnota činila 85 miliard EUR (0,6 % HDP EU). Graf 2 zobrazuje emisi zelených dluhopisů vládami zemí Evropy v roce 2022 v miliardách EUR. Nejvíce zelených dluhopisů na konci roku 2022 vydala Francie v celkové nominální hodnotě 94,7 miliardy EUR a Německo s nominální hodnotou 63,1 miliardy EUR. Dále Španělsko (22,9 mld. EUR), Belgie (22,2 mld. EUR), Itálie (21,5 mld. EUR) a Nizozemsko (15,7 mld. EUR). Těchto šest členských států představuje 90 % nesplacených částek zelených dluhopisů EU. Jedenáct zemí EU do konce roku 2022 nevydalo žádné zelené státní dluhopisy, mezi tyto země patří Česko, Slovensko, Chorvatsko, Bulharsko, Estonsko, Řecko, Kypr, Malta, Portugalsko, Rumunsko a Finsko.

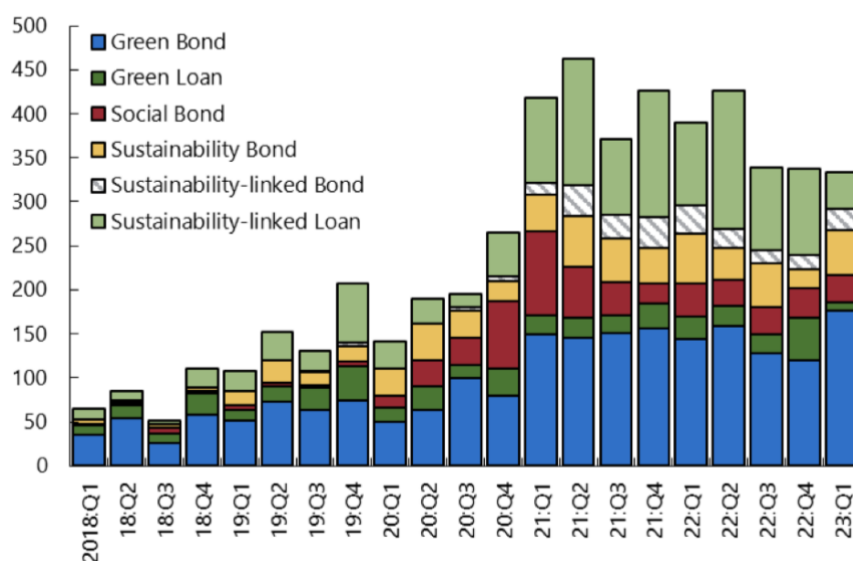
Graf 3: Zelené dluhopisy emitované státy EU 2022 (% národního HPD)



Zdroj: vlastní zpracování dle Ec.europa.eu, 2023.

Graf Graf 3 představuje porovnání národního HDP daných zemí s počtem státem emitovaných zelených dluhopisů. Z grafu vyplývá, že v porovnání s národním HDP byli na konci roku 2022 největšími emitenty země: Belgie, Francie, Maďarsko, Slovinsko a Lucembursko.

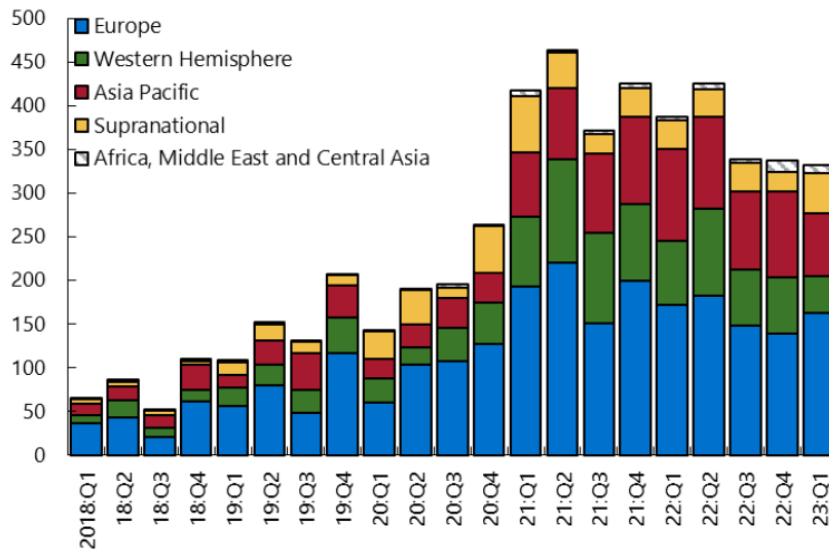
Obrázek 4: Udržitelné dluhové cenné papíry v miliardách USD k 31. březnu 2023



Zdroj: Imf.com, 2023.

Obrázek 4 znázorňuje, že během prvního kvartálu roku 2023 byla zaznamenána velmi dynamická aktivita na trhu zelených dluhopisů, které nad ostatními ESG dluhopisy dominují. Tvořily 53 % celkové emise za první čtvrtletí 2023. U ostatních druhů udržitelných dluhových nástrojů emise poklesla z důvodu potíží na primárních trzích v březnu 2023, které nastaly v důsledku pádu bankovních společností ve Spojených státech a v Evropě (Silvergate, Silicon Valley, Signature Bank nebo Credit Suisse). Nicméně účastníci trhu očekávají, že emise udržitelných investičních nástrojů se vrátí k růstu (Imf.com, 2023).

Obrázek 5: Emise udržitelných dluhových cenných papírů podle regionu v miliardách USD k 31. březnu 2023



Zdroj: Imf.com, 2023.

Dle obrázku 5 je zřejmé, že za první kvartál 2023 bylo nejvíce udržitelných dluhopisů emitováno v Evropě. Naopak nejméně udržitelných dluhopisů je emitováno v rozvojových zemích, tedy v Africe, na Středním východě a ve střední Asii.

4 Implementace ESG faktorů finančními institucemi

V České republice banky zaujímají velice proaktivní přístup k podpoře udržitelnosti a ESG, zejména pokud se jedná o velké a známé banky. Pro podporu pro ekologicky zaměřené projekty poskytují financování, tzv. udržitelné financování, jedná se například o obnovitelné zdroje energie, rozšiřují svá portfolia produktů o zelené hypotéky a úvěry pro klienty, kteří pořizují ekologické nemovitosti. Konkrétně se jedná o úvěry na: fotovoltaické projekty, hydroelektrárny, tepelná čerpadla, elektromobily a dobíjecí stanice, zateplení budov a rodinných domů, instalace úsporného osvětlení apod. Mimo úvěry na udržitelné projekty je v nabídce bank také zelená hypotéka. Dále banky nabízejí šetrné platební karty z recyklovaných materiálů, poskytují poradenské služby v oblasti ESG, investování do fondů zohledňující ESG a udržitelnost. Samy banky zavádějí udržitelné bankovní postupy do svého každodenního fungování, hodnotících postupů, včetně snahy o snižování vlastního ekologického otisku a odpovědného řízení. Dále začleňují ESG faktory do svých úvěrových procesů a na základě ESG faktorů se rozhodují, zda budou financovat jednotlivé projekty. Banky tedy hrají klíčovou roli v podpoře udržitelného rozvoje a banka bývá v mnoha případech první institucí, která od podniků vyžaduje data o udržitelnosti.

Například produkt zelená hypotéka přináší zvýhodněnou úrokovou sazbu a lze dosáhnout také úspor ze získaných dotací, které poskytuje stát v rámci dotačního programu Nová zelená úsporám. Pro získání úvěru zelené hypotéky musí nemovitost splňovat energetickou třídu A nebo B na základě Průkazu energetické náročnosti budovy. Dále klient musí splnit klasické podmínky pro získání hypotéky.

První zelenou hypotéku v České republice začala nabízet Hypoteční banka (v současnosti pod názvem ČSOB Hypoteční banka) a to již v roce 2018. Již v roce 2019 bylo velké zastoupení českých občanů, pro které je ekologie důležitá, a to potvrzuje právě průzkum Hypoteční banky, podle kterého 59 % dotázaných se o ekologické bydlení zajímá a více než 78 % respondentů by preferovalo bydlení v těchto energeticky šetrných domech (Bankovnictvionline.cz, 2019).

V současnosti zelenou hypotéku nabízí na českém trhu jen velké banky: ČSOB, Komerční banka, Česká spořitelna, Banka Creditas, Raiffeisenbank a UniCredit Bank. Vzhledem k rostoucímu udržitelnému trendu a zájmu klientů o tento typ financování svých nemovitostí lze očekávat rozšíření portfolií produktů o tyto hypotéky i u dalších bank operujících na českém bankovním trhu.

Úroková sazba pro udržitelnou hypotéku je nižší o 0,2 % či 0,1 % p.a. než u klasické hypotéky. Mimo výhodnější úrokové sazby nabízejí banky při pořízení šetrné hypotéky další benefity v podobě odhadu ceny nemovitosti zdarma, zpracování a vedení hypotéky bez poplatků, slevy na pojištění, finanční odměny za založení (ČSOB nabízí odměnu 3 000 Kč při požádání o hypotéku online), odpuštění vybraných poplatků apod.

České banky se začínají zapojovat i do emise ESG dluhopisů. V současnosti byla tato aktivita zaznamenána u 3 velkých bank – Raiffeisenbank, Česká spořitelna a ČSOB. Emise dluhopisů České spořitelny je podrobněji popsána v podkapitole 7.3.

Raiffeisenbank v roce 2021 vydala zelené dluhopisy v hodnotě 350 mil. Eur (přibližně 9 mld. Kč). Prostředky získané emisí těchto dluhopisů byly použity na projekty v oblasti zelených budov, energetiky a energetické efektivity, dopravy a využívání půdy, jež přispívají ke snižování emisí. Emise zelených dluhopisů byla provedena ve shodě s principy ICMA Green Bond, jež definují kategorie „zelených“ dluhopisů. Banka v rámci transparentnosti informovala o použití prostředků v auditovaných zprávách, včetně dopadů na životní prostředí. Tento emise přispěla do důležitého portfolia zelených dluhopisů, jež dělají ze skupiny Raiffeisen Bank International jednu z nejaktivnějších skupin v CEE regionu v oblasti zelených a ESG dluhopisů. Banka také dále zvažuje emisi „social“ či „sustainable“ dluhopisů (Bankovnictvionline.cz, 2022).

ČSOB ve shodě se svojí dlouhodobou strategií udržitelného podnikání a environmentální politiky vydala vlastní Zelené dluhopisy. Tento typ dluhopisů je emitován v objemu 1 mld. Kč se splatností tři roky a je zaměřený na klienty privátního bankovníctví. Pomocí Zelených dluhopisů banka financuje a podporuje „zelené projekty“, jejichž cílem je zlepšení životního prostředí. Tento investiční nástroj nabídne klientům ČSOB společně přispět k naplňování základních hodnot udržitelnosti. Prostředky získané emisí budou určeny na refinancování reálných projektů společností fungujících na principech ESG, jež přijaly strategii ke snižování své uhlíkové stopy. Všechny projekty, na kterých se aktivně ČSOB podílí, patří k nejlepším na trhu nemovitostí a splňují nejpřísnější normu EU Taxonomy či mají certifikaci LEED Platinum nebo BREEAM Excellent (Bankovnictvionline.cz, 2023).

4.1 Ocenění udržitelnosti Mastercard a Visa

V rámci ocenění Mastercard Banka roku, nejprestižnějšího českého ocenění retailových finančních produktů, se oceňují banky rovněž za udržitelnost. V roce 2023 se na prvním místě

v kategorii Zodpovědná banka roku umístila akciová společnost Raiffeisenbank. Toto ocenění získala na základě svých udržitelných aktivit především za emisi vlastních udržitelných dluhopisů, zpřístupnění bankovních služeb sociálně slabším klientům, podpoře rovnosti žen ve vyšších manažerských pozicích nebo snížení emisí. Dále na druhém místě se umístila Komerční banka a třetí místo získala banka ČSOB.

Tabulka 6: Ocenění Udržitelná banka roku 2023

1. místo	Raiffeisenbank, a.s.
2. místo	Komerční banka, a.s.
3. místo	ČSOB, a.s.

Zdroj: vlastní zpracování dle BOY Awards a.s., 2023.

Tabulka 6 představuje umístění českých bank v rámci ocenění bank za udržitelné aktivity udělované společností Visa. Ocenění Visa Awards v roce 2023 v kategorii #1 sustainable bank získala Komerční banka za projekt fotovoltaická elektrárna na střeše centrály KB.

4.2 Forbes ESG Rating

S příchodem svaté trojice (ESG) odpovědného podnikání přichází nově také ESG Rating, který vznikl ve spolupráci Asociace společenské odpovědnosti se studijním programem CEMS na VŠE. ESG Rating zveřejňuje časopis Forbes a jedná se o první nezávislý a všestranný průzkum, který vyhodnocuje udržitelnost a etické postupy českých společností, který tímto přispívá k budování pilířů ESG v podnicích. Cílem průzkumu je tedy zvýšit povědomí o ESG a jeho důležitosti. Podle Lucie Mádlové, zakladatelky a ředitelky Asociace společenské odpovědnosti, Rating vykazuje podnikům jejich pozici v porovnání s konkurencí, nicméně i pro méně připravené podniky na přicházející povinný nefinanční reporting tento Rating může pomoci jako odrazový můstek a podklad pro zlepšování (Sattler, 2023).

V roce 2023 bylo součástí tohoto průzkumu 135 českých společností s obratem 1,2 bilionu korun (17,2% HDP). V žebříčku Top 10 velkých společností v hodnocení ESG se umístily hned 3 banky (Sattler, 2023).

Tabulka 7: ESG Rating 2023

Umístění	Společnost
1.	ČEZ
2.	MONETA
3.	COCA-COLA
4.	VODAFONE
5.	ČSOB
6.	KB
7.	ALBERT
8.	LETIŠTĚ PRAHA
9.	VEOLIA
10.	HYUNDAI

Zdroj: vlastní zpracování dle Forbes, 2023.

Tabulka 7 znázorňuje žebříček českých podniků a jejich ESG rating za rok 2023. První místo si obhájila energetická společnost ČEZ, a. s. Na druhém místě se umístila banka Moneta Money Bank a z bankovního sektoru se přidaly ještě banky ČSOB, a.s. na 5. místě a Komerční banka, a.s. na 6. místě. Z hlediska udržitelného přístupu bankovního sektoru České republiky jsou tyto výsledky velmi pozitivní.

Již z výše uvedeného vyplývá, že bankovní společnosti se v otázkách udržitelnosti aktivně zapojují. Tyto činnosti vykonávají jednak z důvodu plnění legislativních nařízení, ale také si tyto společnosti plně uvědomují nutnost a důležitost zavádění ESG faktorů do svých obchodních politik. Zároveň tento současný trend vnímají jako prospěšný vzhledem k budoucímu vývoji celé ekonomiky.

Ocenění v rámci udržitelného reportingu

Největší organizace pro udržitelné podnikání v ČR ocenila společnosti na základě reportování dat o udržitelnosti. V rámci bankovního sektoru získaly v roce 2023 ocenění TOP Odpovědná firma v reportingu tyto banky – Komerční banka, Česká spořitelna, ČSOB a Moneta (Diverzita.cz, 2023).

5 Udržitelné aktivity vybraných českých bank

V této kapitole jsou představeny vybrané banky operující na území České republiky a jejich udržitelné aktivity ESG. Jedná se o bankovní instituce Komerční banka a Česká spořitelna. Banky byly vybrány z toho důvodu, že se obě řadí mezi největší bankovní společnosti v České republice, jsou to banky zaměřující se na retailové a zároveň také korporátní klienty. Na poli udržitelnosti a ESG jsou velmi aktivní, představují zajímavé udržitelné projekty, produkty a služby. Dalším důvodem výběru těchto bank je širší zveřejněných dat – oproti jiným bankám mají obě přehledně zpracované zprávy o udržitelnosti (řada bank nefinanční reporty v současnosti ani nezveřejňuje), a zároveň vybrané banky patří mezi 10 bank, které podepsaly memorandum pro udržitelné finance.

Celkem 10 bank operujících na českém trhu v roce 2021 podepsalo v rámci České bankovní asociace memorandum pro udržitelné finance, tímto podpisem přijaly závazek ekologicky a společensky posilovat odpovědné podnikání v ČR. Jedná se o banky - Air Bank, Česká spořitelna, Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB), Československá obchodní banka (ČSOB), Hello bank!, ING Bank, Komerční banka, MONETA Money Bank, Raiffeisenbank a UniCredit Bank (Cbaonline.cz, 2021). Svým podpisem tohoto memoranda se banky zavázaly, že při své činnosti respektují požadavky na ochranu životního prostředí a principy společenské odpovědnosti v maximální možné míře. Banky na základě memoranda se dále zavazují:

1. Z hlediska ekologické a sociální odpovědnosti posuzovat svou činnost a harmonizovat své cíle s mezinárodními dohodami OSN, evropskými programy a politikami EU i národními rámci udržitelnosti. Banky se zavazují maximalizovat svůj příspěvek k plnění evropských cílů v oblasti životního prostředí a sociálních podmínek pro období 2021–2027.
2. Spolupracovat s veřejnou správou při financování projektů podporovaných EU fondy nebo ve formě veřejně-privátního partnerství (PPP) tak, aby bylo dosaženo co nejlepšího využití těchto prostředků.
3. Implementovat udržitelné principy nejen v rámci svého fungování, ale také ve vztazích s klienty, akcionáři dodavateli a dalšími partnery.
4. Zapojovat se do mezinárodní a národní spolupráce prostřednictvím České bankovní asociace, zejména s Evropskou bankovní federací, a účastnit se odborných diskusí s Evropským parlamentem, Evropskou komisí a dalšími relevantními subjekty na

evropské i domácí úrovni, s cílem zlepšit zohledňování aspektů udržitelných financí v legislativě a regulacích.

5. Pravidelně a transparentně hodnotit dopady svého podnikání v oblasti ESG – Environmentální, Sociální a Správního řízení, a zveřejňovat informace o nich v souladu s platnými pravidly (Cbaonline.cz, 2024).

Mimo jiné memorandum upřesňuje podobu udržitelného vztahu bank ke klientům a definuje podobu nabízených udržitelných produktů či služeb, které se banky zavázaly klientům nabízet:

- Moderní a snadno dostupné finanční služby ve vysoké kvalitě v rámci kterých budou banky nabízet dlouhodobě udržitelná řešení, podporovat a motivovat klienty ke společensky odpovědnému chování.
- Služby a produkty založené na udržitelnost – zelené hypotéky, zelené dluhopisy nebo úvěry přispívající k dosažení udržitelnosti.

Banky dále posuzují vazby mezi úvěrovým portfoliem a příspěvkem financovaných projektů nebo společností k národním a evropským cílům udržitelnosti a sociální odpovědnosti. Budou pokračovat v opatřeních zvyšující transparentnost ohledně dopadu svých úvěrových portfolií prostřednictvím dobrovolných zpráv o udržitelnosti a zveřejňování nefinančních informací. Zajistí rovný přístup a sociální dostupnost financovaných aktivit a budou průběžně vyhodnocovat vhodnost přijetí závazků v oblastech, jako je správa úvěrových portfolií v souladu s cíli Pařížské dohody a opuštění úvěrových portfolií spojených s negativními dopady na životní prostředí či lidské zdraví.

V rámci vztahu bank k životnímu prostředí banky pokračují v minimalizaci dopadů z vlastní provozní činnosti na životní prostředí – snižování uhlíkové stopy, spotřeby energií a pokračují také v digitalizaci a přechodu na bezpapírové fungování. Všechny své udržitelné procesy a postupy rozvíjejí a přizpůsobují pro zajištění správného ESG podnikání (Cbaonline.cz, 2024).

Velkou výhodou obou vybraných bank představují jejich mateřské skupiny – Erste Bank a Société Générale, které zprávy o udržitelnosti neboli nefinančních reportech každoročně vykazují ve velmi kvalitních verzích. Další výhodou je, že tyto mateřské banky pomáhají směřovat právě ty české v oblasti udržitelných financí. Například v Rakousku je životní prostředí vnímáno mnohem citlivěji než u nás, a tak se Rakousko řadí mezi přední země ve využití technologií chránících životní prostředí a inovací.

5.1 Představení banky Česká spořitelna

Finanční společnost Česká spořitelna, a.s. (dále také ČS) je nejstarší bankou v České republice, byla založena již v roce 1825 v Praze, v této době tedy ve druhé polovině 18. století a výrazně poté v 19. století na území Evropy, zejména na území rakouské monarchie, započal boom ve zřizování spořitelen. Po převratu v únoru roku 1948, kdy se Československo stalo komunistickou zemí, byla spořitelna znárodněna. V roce 1967 byla založena jedna Státní spořitelna a o dva roky později, výsledkem přijetí zákona o Československé federaci, přišlo její rozdělení na Českou státní spořitelnu a Slovenskou státní spořitelnu. Po sametové revoluci a uvolnění režimu se Česká spořitelna v roce 1991 stala akciovou společností. V roce 2000 prodal stát 52 % podílu České spořitelny rakouské skupině Erste Bank.

Skupina Erste (Erste Group) je první rakouskou spořitelnou založenou v roce 1819. Po pádu komunistického režimu na území střední a východní Evropy došlo k jejímu rozšíření do těchto regionů v roce 1997 a získání početných akvizic. Stala se tak jedním z největších poskytovatelů finančních služeb ve východní části EU. V současnosti skupina Erste získala celkem okolo 16,2 milionů klientů a operuje v Rakousku, České republice, na Slovensku, v Maďarsku, Rumunsku, Chorvatsku a Srbsku. K 30.9.2023 získala Erste Group nejvíce klientů z těchto zemí právě z České republiky s 4,5 miliony klientů, poté v Rakousku s 4,1 miliony klientů.

Dnes je Česká spořitelna se sídlem v Praze největší bankou podle počtu klientů na českém trhu, počet klientů činí přibližně 4,5 milionů za celou skupinu. Zároveň je pro klienty nejdostupnější bankou, protože disponuje nejrozsáhlejší sítí poboček a bankomatů. Česká spořitelna se označuje za moderní banku zaměřenou na fyzické osoby, malé a střední podniky (MSP), na města a obce, a na velké podniky. Drží se na první příčce v poskytování nových hypotečních úvěrů, spotřebitelských úvěrů, včetně kreditních karet a kontokorentů, i celkových vkladů. Vedoucí postavení drží také v distribuci podílových fondů a rovněž v oblasti poskytování životního pojištění.

Tradičně patří Spořitelna mezi přední zaměstnavatele v České republice a řadí se mezi největší plátce daní a v roce 2022 obdržela ocenění Ministerstva financí pro druhého největšího plátce korporátních daní v Česku za předchozí rok 2021.

Aktivně zavádí a rozšiřuje své digitální služby a snaží se co nejvíce adaptovat svým klientům, aby byla schopna rychleji a efektivněji poskytovat řešení klientům na míru. Podporuje inovace a zároveň je partnerem několika podnikatelských inkubátorů se specializací na inovace.

Struktura akcionářů České spořitelny

Stoprocentním akcionářem České spořitelny se stala v roce 2018 skupina Erste Bank viz obrázek 6.

Obrázek 6: Údaje o České spořitelně



Zdroj: Česká spořitelna, 2023b.

Česká spořitelna a přístup k ESG

Banka zveřejňuje každý rok zprávy o udržitelnosti a poskytuje webovou stránku věnující se přímo ESG. Cílem ČS je posilovat ekologické a společensky odpovědné podnikání v České republice a pomáhat českým podnikům s transformací na udržitelné podniky. Za účelem ohodnocení udržitelnosti nových úvěrů hodnotí ČS od roku 2023 všechny nové úvěry pro firmy na základě jejich dopadu na životní prostředí dle metodiky Green Asset Screening (GRAS). Dále nabízí „zelené“ produkty, tři ESG podílové fondy, Hypotéku pro budoucnost a Úvěr na rekonstrukci pro budoucnost. Rozšířila svou Finanční skupinu České spořitelny (FSČS) o dceřinou společnost Dostupné bydlení, která spolupracuje s obcemi na výstavbě nových cenově dostupných bytů. Tyto obytné jednotky budou nabízeny k pronájmu jednotlivcům, kteří pracují ve vybraných profesích v rámci sociální infrastruktury. Pro českou společnost mimo

jiné ČS svou působnost zaujímá také v oblasti vzdělávání. V této sféře podporuje finanční gramotnost společnosti a spolupracuje s univerzitami s cílem zvyšování kvality a konkurenceschopnosti (Česká spořitelna, 2023a, str. 6,7).

5.2 Představení banky Komerční banka

Komerční banka, a.s. (dále také „KB“) byla založena v roce 1990 vyčleněním obchodní činnosti z bývalé Státní banky československé a v roce 1992 se stala akciovou společností, kdy hlavním majitelem akcií byly Fondy národního majetku ČR a SR. Zároveň v tomto roce byly akcie Komerční banky přidány do kuponové privatizace. V roce 1997 Česká republika schválila prodej svých akcií KB strategickému investorovi a v roce 1999 byl zveřejněn také inzerát pro investory, v roce 2000 představoval podíl Fondu národního majetku České republiky na KB 60 % základního kapitálu. Vláda České republiky prodala tento podíl v roce 2001 francouzské společnosti Société Générale, která je vlastníkem KB dodnes (Komerční banka, 2023a, str. 11).

Skupina Société Générale je jednou z největších finančních skupin v Evropě, která operuje na finančním trhu více než 150 let. Působí celosvětově v 66 zemích a nabízí poradenství a služby individuálním, korporátním a institucionálním klientům v podnikovém, retailovém a investičním bankovníctví.

Komerční banka je mateřskou společností Skupiny KB a patří k největším bankám v České republice, její hlavní sídlo se nachází v Praze. Získala přibližně 2,2 milionů klientů za celou skupinu a z toho 1,7 milionů klientů má samotná banka a to ji řadí mezi tři největší banky v ČR. Klientům nabízí širokou síť 218 poboček po celé ČR a k dispozici mají také 850 bankomatů. Své bankovní služby v podobě retailového, podnikového a investičního bankovníctví. Je lídrem v oblasti středně velkých korporací a daří se jí stabilně udržovat svou silnou pozici také v obsluze a financování velkých podniků s obratem nad 1,5 miliardy korun (Komerční banka, 2023a).

„Cílem Komerční banky je budovat společně se svými klienty lepší a udržitelnou budoucnost prostřednictvím odpovědných a inovativních finančních řešení.“

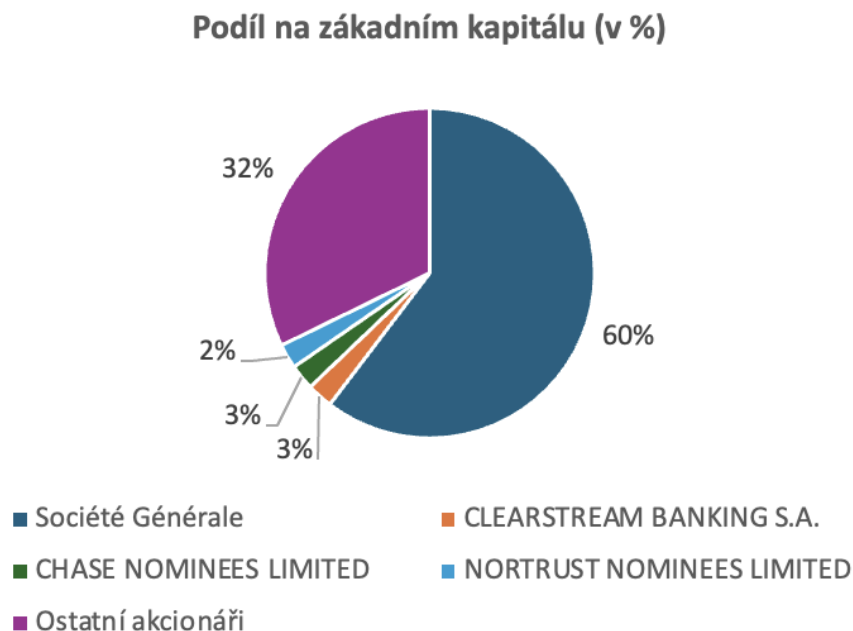
KB se řadí mezi nejlepší zaměstnavatele v kategorii bankovníctví a investice, v roce 2022 se umístila na 3. pozici, průzkum organizuje Asociace studentů a absolventů a provádí ho výzkumná agentura GfK. Dále se KB opět stala Mastercard Bankou roku 2023.

Struktura akcionářů Komerční banky

Základní kapitál KB dosahuje 19 miliard a je rozdělen na 190 049 260 kmenových akcií určených k obchodování na evropském regulovaném trhu, kde každá akcie má nominální hodnotu 100 Kč a zároveň ke každé je spojeno stejné právo.

Graf 4 zobrazuje strukturu akcionářů společnosti Komerční banka. Mezi největší akcionáře KB k 31.12.2022 patří skupina Société Générale s podílem na ZK 60 % a ostatní akcionáři s podílem 32 %. Dalšími akcionáři s podílem na ZK větším než 1 % jsou Clearstream Banking S.A., Chase Nominees Limited a Nortrust Nominees Limited (Komerční banka, 2023, str. 46).

Graf 4: Největší akcionáři Komerční banky



Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023a, str. 46.

Komerční banka a přístup k ESG

KB stejně jako ČS zveřejňuje každý rok zprávu o udržitelnost a disponuje webovou stránkou pro tuto tematiku společně-udržitelně.cz, která prezentuje již uskutečněné udržitelné projekty a informuje uživatele a návštěvníky stránky o aktuálním dění v této oblasti. Cílem KB v rámci strategie ESG je získání vedoucí pozice v oblasti udržitelnosti na českém finančním trhu a usiluje o získání titulu zelené banky v ČR. Na základě výroční zprávy KB za rok 2022 banka jedná spolu s jejími dceřinými společnostmi odpovědně ve vztazích se stakeholdery a odpovědnost je jejím základem pro partnerství, podmínkou udržitelnosti a dlouhodobého

úspěchu banky i skupiny. Strategie ESG vychází z posouzení významnosti faktorů v oblasti životního prostředí, v oblasti sociální a v oblasti správy řízení a pro stakeholdery, pro růst a řízení rizik Skupiny. Tato strategie plynule navazuje na vizi a strategii plánu KB2025, která je založena na pilířích vstřícnosti, rozvoje a odpovědnosti.

Skupina KB je odhodlána přijmout komplexní přístup k budoucím předpisům ESG a usiluje o prohloubení integrace faktorů ESG do svých hlavních činností a politik. Skupina proaktivně zvyšuje své schopnosti identifikovat, měřit a vykazovat údaje ESG. Snaží se aktivně prohlubovat odpovědné obchodní postupy založené na principech ESG a tyto principy integruje na všech úrovních a v rámci celé společnosti. Zároveň Skupina KB neprojevuje zájem na navazování obchodních vztahů se subjekty zapojenými do politických stran a hnutí, vyloučených hospodářských odvětví podle zásad společenské odpovědnosti a jakýchkoli aktivit, které představují potenciální rizika v oblasti dodržování předpisů a poškozování dobré pověsti (Komerční banka, 2023a, str. 14).

Komerční banka získala 2. místo v kategorii Zodpovědná banka roku soutěže Banka roku 2023 a 2022, poprvé se tato kategorie začala vyhodnocovat v roce 2021, kdy se Komerční banka v této kategorii umístila na 1. místě. Další umístění v roce 2022 za udržitelnost získala ve 20. ročníku soutěže Zlatá koruna za 1. místo v kategorii Zelená koruna, a to za produkt Půjčka na udržitelné technologie (Komerční banka, 2023a; Komerční banka, 2023b).

6 ESG aktivity společnosti Komerční banka

6.1 ESG strategie a cíle

Hlavní hodnotové pilíře Komerční banka zakládá na růstu, vstřícnosti a odpovědnosti a zároveň tyto tři pilíře tvoří součást jak krátkodobé, tak dlouhodobé strategie. Cílem banky je se těmito pilíři odlišit od konkurence a zvýšit jejich povědomí u svých stakeholderů. S důrazem na udržitelnost banka usiluje o osobní i obchodní rozvoj svých stakeholderů. Pilíře ESG celé skupiny SG jsou: kultura odpovědnosti, pozitivní místní vliv, environmentální transformace a odpovědný zaměstnavatel.

Ve svých vztazích s klienty, zaměstnanci, akcionáři a dalšími zainteresovanými stranami banka jedná odpovědně a je přesvědčena, že odpovědné podnikání je v souladu se zájmy a očekáváním hlavních stakeholderů i regulace (Komerční banka, 2023b).

Hlavní cíle ESG banka rozčlenila do pěti skupin podle standardů SASB (Sustainability Accounting Standards Board) vytvořených nadací Value Reporting Foundation a jsou v souladu s jejími ESG pilíři. Tyto cíle KB definovala na základě svého šetření významných témat u svých zainteresovaných stran. Mezi nejvýznamnější témata, ze kterých mají stakeholdeři největší obavy, se začlenila digitalizace, bezpečnost dat, řízení právního a regulačního prostředí, odolnost obchodního modelu a energetická transformace. Vytyčených cílů a podcílů představených v Tabulka 8 chce banka dosáhnout do roku 2025.

Tabulka 8: Přehled hlavních cílů Komerční banky

Skupina	Cíl
Obchodní model a inovace	Prosazovat inovace a digitalizaci
	Financovat udržitelný rozvoj
Vedoucí postavení a správa	Řídit rizika ESG
	Zlepšit své hodnocení ESG
Společenský kapitál	Podporovat komunitu
Životní prostředí	Snižovat svoji uhlíkovou stopu
Lidský kapitál	Být odpovědný zaměstnavatel

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

6.2 Udržitelné financování Komerční banky a ESG produkty

Komerční banka se aktivně podílí v prosazování udržitelného rozvoje. Nabízí klientům investiční a finanční produkty, které jim umožňují podílet se na ochraně životního prostředí a podpoře udržitelného podnikání.

V roce 2022 banka aktualizovala a upřesnila klasifikace investičních úvěrů z environmentální a sociální oblasti. ESG úvěrů banka poskytla v celkové výši 16 miliard Kč. Nejvíce poskytnutých ESG úvěrů za rok 2022 bylo na environmentální účely, a to ve výši 13,28 miliard Kč, což činí celkem 83 %, z toho nejvíce úvěrů banka poskytla pro fotovoltaické projekty a energetické technologie v budovách. Zbýlých 17 %, představujících 2,72 miliard Kč, byly úvěry se sociálními účely a z toho nejvíce financování bylo pro výstavby nebo rekonstrukce nemocnic a zdravotnických zařízení (Komerční banka, 2023b).

Retailové bankovníctví

Banka pomáhá retailovým klientům aktivně chránit životní prostředí a podporuje zodpovědný přístup. V rámci Skupiny KB mohou klienti investovat do ESG fondů a investovat například do vodních zdrojů, výživy pro budoucí generace nebo ochrany klimatu. Klienti KB v roce 2022 investovali do ESG fondů 1,6 miliardy korun.

KB svým klientům nabízí zvýhodněné úvěry pro udržitelné technologie, které následně snižují náklady na energie. Tento úvěr nabízí garantovanou úrokovou sazbu, která odměňuje klienty za investování do udržitelných technologií pro své bydlení například v podobě fotovoltaických projektů, zateplení domu, pořízení a instalace kořenové čističky nebo tepelného čerpadla. Poskytuje financování do výše 2,5 milionu Kč na celý projekt, nebo nabízí překlenovací úvěr na dotace z programu Nová zelená úsporám, která může pokrýt až polovinu nákladů na projekt. Pro realizaci projektu banka poskytuje seznam prověřených dodavatelů, kteří nabízí klientům službu řešení na klíč. V roce 2022 bylo poskytnuto 686 těchto úvěrů, čtyřnásobně více než v roce 2021, průměrná výše úvěru byla 314 000 Kč (Komerční banka, 2023b). Tato půjčka na udržitelné technologie byla v roce 2023 nahrazena půjčkou na udržitelné bydlení, která funguje na stejném principu.

Dále od roku 2023 nabízí produkt Hypotéka na udržitelné bydlení, která má zvýhodněný úrok a odpuštění poplatků za žádost o úvěr a ocenění nemovitosti, a to na základě doložení průkazu energetické náročnosti budovy. Za 7 měsíců od spuštění produktu bylo poskytnuto celkem 186 těchto hypoték ve výši 747 milionů Kč.

Korporátní bankovníctví

Banka podporuje také podniky v jejich udržitelné cestě a na úrovni celé Skupiny KB nabízí poradenské služby v různých oblastech jako je dotační poradenství, poradenství v oblastech energetiky, obnovitelných zdrojů nebo nastavení strategie udržitelnosti podniku (Komerční banka, 2023b).

Mimo poradenství nabízí také udržitelné financování v podobě tradičních investičních úvěrů na udržitelné projekty, zelený úvěr nebo úvěr vázaný na cíle udržitelnosti. Jako příklad může být konkrétní produkt Fotovoltaika za korunu, který je detailněji popsán níže v podkapitole 6.3. Korporátním klientům dále nabízí komplexní služby při emisi zelených, sociálních nebo udržitelných dluhopisů či dluhopisů vázaných na cíle udržitelnosti.

6.3 Aktivity Komerční banky v environmentální oblasti

V rámci tohoto prvního pilíře ESG si v roce 2020 banka definovala cíl snížit své emise a dosáhnout uhlíkové neutrality svých činností do roku 2026. Ve Zprávě o udržitelnosti 2022 banka uvádí, že tento cíl se daří naplňovat a banka tak každým rokem snižuje svou uhlíkovou stopu. Pro naplnění tohoto cíle jako první banka v České republice nainstalovala v roce 2023

na střeše své centrály v pražských Stodůlkách fotovoltaické panely od společnosti ČEZ ESCO. Pro uskutečnění projektu banka využila jedinečný produkt „Fotovoltaika za 1 Kč“, který nabízí svým korporátním klientům. Tento produkt podnikům pomáhá s využitím vlastní zelené energie bez vstupních nákladů na investici. Na vývoji tohoto produktu se podílela také dceřiná společnost KB, SG Equipment Finance (SGEF) a zároveň také společnost ČEZ ESCO, specializující se na energeticky úsporná a klimaticky šetrná řešení pro firemní sektor, veřejné instituce a místní samosprávy (Komerční banka, 2023b).

Obchodní ředitelka SG Equipment Finance Eva Jiránková (Komerční banka, 2023c): „Mohu potvrdit velký zájem o Fotovoltaiku za korunu. V loňském roce, kdy byl program novinkou v naší nabídce, jsme řešili více než 130 poptávek a schválili financování solárních elektráren v objemu přes 170 milionů korun“.

Dále banka pokračuje v rekonstrukci poboček v rámci nového konceptu banky, který klade důraz na udržitelnost – moderní pobočky zahrnující využití technologií šetřící energie. V roce 2022 došlo k dokončení pěti poboček tohoto konceptu. Také v roce 2022 bylo v rámci celé skupiny omezen zbytečný tisk dokumentů a došlo k navýšení digitalizace v klientských dokumentech. Digitalizaci u klientů podporuje finančními bonusy při uzavření smluv přes mobilní aplikaci – například KB Penzijní společnost nabízela odměnu 1 000 Kč každému klientovi za uzavřenou smlouvu přes mobilní bankovníctví. Svým klientům banka poskytuje platební karty z recyklovaného materiálu – ke konci roku 2022 jich vydala 592 500 kusů. Mimo jiné se podílí na výsadbě stromů a včelařství.

Energie

Dále na poli životního prostředí KB aktivně měří spotřebu elektřiny, plynu, tepla a vody a banka aktivně plní legislativní povinnost podle zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií a příslušné prováděcí vyhlášky. Na základě tohoto zákona banka zveřejnila Energetický audit v roce 2020, který má platnost 4 roky a vypracovala ho společnost Enerfis, která působí jako energetický poradce. Zároveň banka disponuje Průkazy energetické náročnosti budov (PENB) pro všechny vlastněné objekty s plochou přesahující 1 500 m² a k objektům, které jsou určeny pro pronajímání a mají energeticky vztažnou plochu nad 500 m². Za úsporné energetické hospodaření získala banka dva energetické certifikáty BREEAM (Very good) a LEED (Gold) za administrativní budovy ve Stodůlkách v části Prahy 5. Snižování spotřeby energií provádí banka na více úrovních, při rekonstrukcích využívá instalace nových úsporných technologií

jako například LED osvětlení nebo nahrazování plynových kotlů kondenzačními atp. Tato zařízení přináší úspory energií díky tomu, že jsou instalována s vysokou účinností a plynulou regulací (Komerční banka, 2023b).

Tabulka 9: Spotřeba energií Komerční banky

Zdroj	2022	2021	2020
Elektrina (kWh)	21 442 324	23 932 914	25 565 816
z toho: elektrina z obnovitelných zdrojů (kWh)	12 566 960	2 304 800	-
Plyn (kWh)	7 244 982	8 955 726	8 942 129
Teplo (kWh)	11 387 261	15 630 225	14 000 628
Chlad (kWh)	47 988	115 664	111 237
Celkem kWh/rok	40 122 555	48 634 529	48 619 810

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

Z výše uvedené tabulky Tabulka 9 je zřejmé, že celková spotřeba energií se v roce 2022 snížila o 17,5 % oproti roku 2021. Těmto úsporám pomohlo zavedení výše zmíněných opatření a dále také prodej budovy NONET v Praze na náměstí OSN. Naopak výrazně vzrostla spotřeba elektřiny z obnovitelných zdrojů o cca 10 mil. kWh za rok 2022. Dle zprávy o udržitelném podnikání KB 2022 banka zvýšila podíl nakoupené elektrické energie pocházející z obnovitelných zdrojů na 59 %.

Uhlíková stopa

V rámci výpočtu uhlíkové stopy KB byly zahrnuty všechny přímé i nepřímé emise. U části skupiny emisí Scope 3, které vznikly při dopravě zaměstnanců do práce, byly emise vypočítány na základě vzorku (cca 30 % zaměstnanců poskytlo informaci o dopravě do zaměstnání) a celkové emise byly následně dopočítány.

Pro výpočet banka využila nástroj od společnosti Preferred by Nature. Hlavní činností Komerční banky je poskytování služeb v bankovním sektoru, z tohoto důvodu emise banky pocházejí hlavně z využívání kanceláří, spotřeby energií a materiálů v těchto prostorách a

dopravy zaměstnanců do práce. Mimo tyto zdroje emisí jsou dále emise ze služebních cest a investice v podobě rekonstrukce a výstavby nových poboček (Komerční banka, 2023d).

Tabulka 10: Rozdělení emisí Komerční banky za rok 2022

Aktivita	2022 (v kg CO₂e)	2019 (v kg CO₂e)	Změna oproti 2019
Investice (Scope 3)	6 812 879	5 218 529	1 594 350
Elektrina (Scope 2)	5 169 603	13 848 897	-8 679 294
Teplo (Scope 2)	1 944 147	2 746 533	-802 386
IT a bankovní technika (Scope 3)	1 812 459	2 084 953	-272 494
Zemní plyn (Scope 1)	1 465 443	2 063 585	-598 142
Palivo pro firemní auta (Scope 1)	1 056 877	1 482 279	-425 402
Doprava zaměstnanců (Scope 3)	1 016 171	7 098 188	-6 082 017
Ostatní (Scope 3)	873 891	1 922 543	-1 048 652
Služební cesty (Scope 3)	835 455	1 295 358	-459 903
Automobily (Scope 3)	313 842	394 462	-80 620
Home office (Scope 3)	283 119	39 843	243 276
Celkem (vč. 3% rezervy)	22 231 403	39 341 025	-17 109 623

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023d.

Tabulka 10 představuje rozdělení emisí Komerční banky do jednotlivých kategorií a zároveň emise v kg CO₂e za rok 2022 v porovnání se základním rokem 2019. V roce 2022 se podařilo bance výrazně snížit celkovou uhlíkovou stopu o 43,5 % ve srovnání se základním rokem 2019. Nejvýznamnější snížení emisí bylo zaznamenáno u elektrické energie, zde se jednalo o snížení 63 %. Tomuto snížení emisí pomohlo snižování spotřeby elektrické energie a také nákup elektrické energie z obnovitelných zdrojů zmiňované již výše. Data z tabulky vykazují snížení emisí skoro u všech aktivit s výjimkou investic, které vzrostly z důvodu přestaveb poboček na nový koncept, dále vzrostly emise z práce z domova. Nicméně práce z domova snížila emise

z dopravy zaměstnanců do zaměstnání. I přes zohlednění pandemie Covid-19 a jejího vlivu lze sledovat trend snižování emisí téměř ve všech aktivitách banky.

Elektromobilita

V roce 2022 banka disponovala 66 ze 131 objednaných elektromobilů značky Škoda ENYAQ iV. Tyto elektroauta využívají zaměstnanci banky pro dopravu do práce, služební cesty, ale také si mohou elektroauta zapůjčit i pro soukromé účely. Pro vozy na elektrický pohon banka v roce 2022 měla v provozu 210 nabíjecích stanic, z toho 194 vlastních a 16 pronajatých, tuto nabíjecí infrastrukturu banka aktivně rozšiřuje (Komerční banka, 2023b).

Tabulka 11: Počet ujetých kilometrů za Komerční banku

	2022	2021	2020
Vozy se spalovacím motorem	4 501 735	4 423 405	4 159 621
Elektromobily	593 209	28 692	26 612
Celkem	5 094 944	4 452 097	4 186 233

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

Z tabulky Tabulka 11 vyplývá, že využití elektromobilů v KB v roce 2022 prošlo expanzí oproti předešlým rokům a najelo se celkem téměř 600 tisíc km. Nicméně výroba baterie pro elektroauto není bezemisní a v ideálním případě, kdy by elektřina pro provoz elektroauta byla vyráběna čistě z přírodních zdrojů, produkce emisí CO₂ z elektromobilů by se vyrovnala vozu se spalovacím motorem po ujetí cca 45 000 km. Takovým zdrojem vyráběné energie disponuje ve světě pouze Norsko, které vyrábí více než 95 % elektřiny z vodních zdrojů (Morkus, 2022).

Sdílené bankomaty

KB také zareagovala na aktuální trend ve spolupráci bank v oblasti sdílení bankomatových sítí, který nyní v Evropě panuje a začala sdílet bankomaty společně s bankou Moneta Money Bank od roku 2022 a od roku 2023 také s Air Bank a UniCredit Bank. Nicméně KB oslovila také ostatní banky na českém trhu ke spolupráci. V těchto sdílených bankomatech klienti KB mohou vybírat svou hotovost debetními kartami zcela zdarma. Počet dostupných míst pro výběr hotovosti se tak klientům zmíněných bank zvýšil o více než dva tisíce. Cílem tohoto projektu je zvýšení pohodlí klientů, zlepšení dostupnosti služeb banky a udržitelnější provoz bankomatové sítě. V rámci soutěže Visa Nejlepší banka roku získala Komerční banka ocenění

Bankovní inovátor 2022, kterou ji udělili Hospodářské noviny na základě vítězství v online anketě, o které rozhodla veřejnost (Komerční banka, 2023b).

Tímto projektem se banka také podílí na zrušení duplicitních bankomatů a následné instalace sdíleného bankomatu na místo, kde byl poptáván. O umístění bankomatů rozhodují sami klienti sdílených bankomatů v rámci hlasování (Komerční banka, 2023e).

Průměrná roční spotřeba jednoho bankomatu je zhruba 2 400 kWh. Pro přehlednost je to jako spotřeba elektřiny jednoho domu za celý rok - pokud domácnost využívá elektřinu pouze pro svícení a napájení běžných spotřebičů mimo vytápění a ohřevu vody, v tomto případě se spotřeba rodinného domu pohybuje okolo 2 000 kWh za rok. Z toho vyplývá, že provozování bankomatu je velmi energeticky náročné (ČEZ, 2022).

Realizace tohoto projektu vede k úsporám v oblasti udržitelnosti v podobě snížení spotřeby energií a nákladů spojených s provozováním bankomatů a následně ke snížení uhlíkové stopy všech zapojených bank – při výrobě 2 400 kWh elektřiny vznikne cca 1 t CO₂ (Komerční banka, 2023e).

6.4 Aktivity Komerční banky v sociální oblasti

Tato část sleduje aktivity Komerční banky v sociální oblasti – věnuje se klientům KB a zejména potom zaměstnancům.

6.4.1 Odpovědný přístup ke klientům

Banka ve vztahu ke svým klientům definovala tři hodnotové pilíře – rozvoj a růst klientů, vstřícnost k nim a odpovědnost. Tyto hodnoty vyznává a chce pomocí své vstřícnosti, odpovědnosti a důrazem na udržitelnost přispívat k osobnímu i obchodnímu rozvoji svých klientů. Zároveň klade důraz na spokojenost klientů a stanovila to jako jednu z priorit. Spokojenost klientů měří trendem jejich početností a využívání jednotlivých produktů a služeb, informace o preferencích a očekávání získává formou dotazníkového šetření, rozhovory s klienty, monitorování zákaznické cesty a zpětné vazby. Na základě výsledků má banka možnost nabídnout vhodnější produkty a služby (Komerční banka, 2023b).

Mimo jednotlivé interakce banka také monitoruje hodnotu NPS (Net Promoter Score), který hodnotí, zda by klient doporučil banku svým známým. Díky tomuto ukazateli banka má možnost zjistit loajalitu svých klientů. Výsledky měření z roku 2022, do kterého se zapojilo

více než 150 000 retailových klientů, potvrdily vysokou významnost, kterou tito klienti přikládají bezpečnosti a stabilitě banky. V této oblasti KB působí jako jedna z nejsilnějších bank na českém trhu. Dále klienti vyjádřili spokojenost u mobilního bankovníctví a pozitivní hodnocení získalo také sdílení bankomatové sítě. Na základě těchto výsledků z provedeného průzkumu bude banka nadále pokračovat v digitalizaci (Komerční banka, 2023b).

6.4.2 Odpovědný přístup k zaměstnancům

V oblasti přístupu banky k zaměstnancům si KB stanovila vizi vytvářet se zaměstnanci profesionální vztah, který klade důraz na důvěru, respekt, vzájemnou komunikaci, dodržování rovných příležitostí a nabídku zajímavého profesního a kariérního růstu. Pro naplnění této vize buduje inspirativní a podporující prostředí pro své zaměstnance. Spolupráci mezi zaměstnanci staví na čtyřech hlavních hodnotách – týmový duch, inovace, zaujetí a odpovědnost, které tvoří základ podnikové kultury (Komerční banka, 2023b).

Tabulka 12: Průměrný počet zaměstnanců Komerční banky

Rok	Počet zaměstnanců		
	Celkem	Z toho v centrále	Z toho v obchodní síti
2022	6 511	4 021	2 490
2021	6 694	4 043	2 650
2020	7 062	4 173	2 889

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

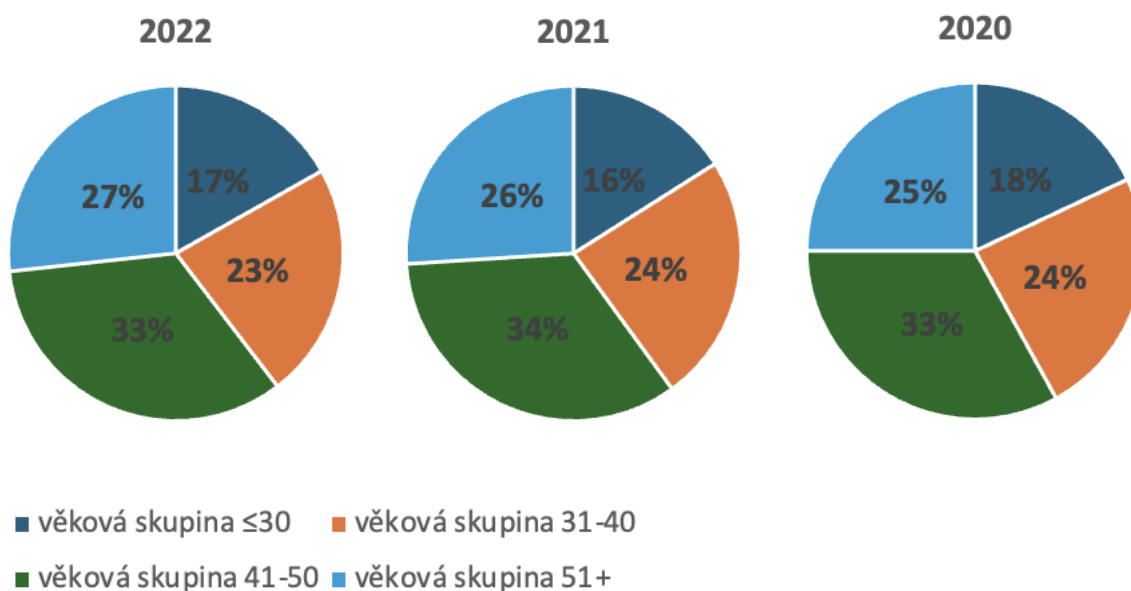
Tabulka 12 představuje průměrný počet zaměstnanců Komerční banky za jednotlivé roky 2022, 2021 a 2020. Průměrný počet zaměstnanců Komerční banky za rok 2022 je 6 511, z toho 4 021 lidského kapitálu je zaměstnáno v centrále KB a 2 490 na pobočkách.

Kompletní strategie banky v odpovědném přístupu ke svým zaměstnancům je založena na čtyřech pilířích – genderová vyváženost, rovné odměňování, podpora sociální inkluze a zvyšování povědomí o diverzitě a inkluzi jak mezi zaměstnanci, tak u široké veřejnosti (Komerční banka, 2023b).

Banka podporuje rozmanitost zaměstnanců v pracovních týmech zapojením zahraničních kolegů ze skupiny SG, studentů na počátcích své kariéry, a stejně tak zkušených zaměstnanců. Usiluje také o vyrovnanost v zastoupení žen a mužů zejména na poli seniorních manažerských pozicích a představenstva. Dále je pro banku významné rovné odměňování mužů a žen, rozdíl

mezi odměňováním mužů a žen se snaží dlouhodobě snižovat. Stanovila si také za cíl dosáhnout nulového rozdílu v odměňování v roce 2025. Míra nerovnosti v odměňování mužů a žen KB za rok 2022 činila 4 %. Pro porovnání za celou ČR činila Gender Pay Gap (GPG, rozdíl ve výdělcích žen a mužů) 18 %, průměr za EU je 13 % (Komerční banka, 2023b a Eurostat, 2024).

Graf 5: Věková struktura zaměstnanců v Komerční bance



Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

Z vybraných grafů 5 za jednotlivé roky vyplývá, že věkové skupiny zaměstnanců KB jsou mezi sebou poměrně vyrovnané. Přičemž největší skupinou jsou zaměstnanci ve věku 41-50 let s podílem 33 % z celkového počtu zaměstnanců. Nejmenší podíl tvoří věková skupina zaměstnanců pod 30 let.

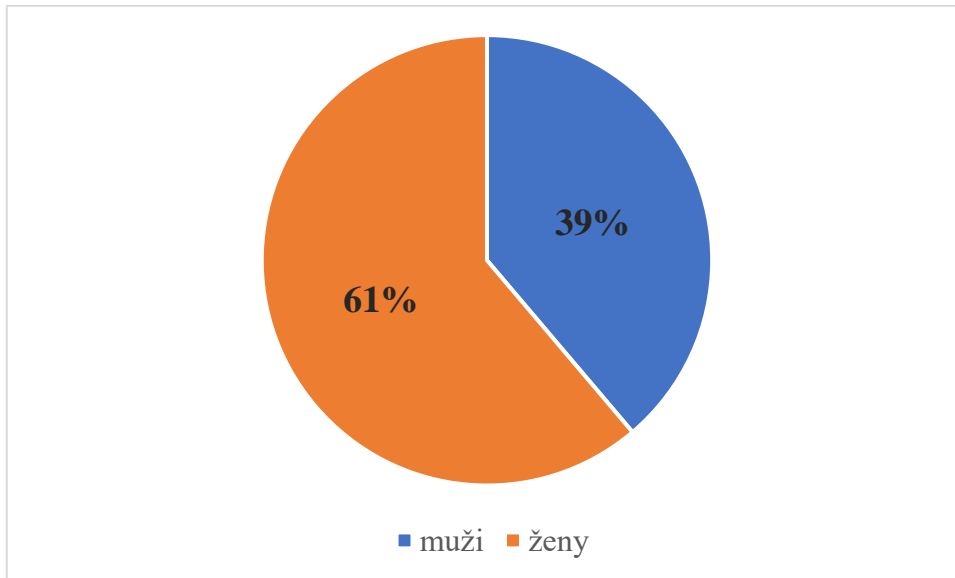
Tabulka 13: Zaměstnanci Komerční banky podle doby pracovního poměru

	2022			2021		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Pracovní poměr na dobu neurčitou	2 168	3 231	5 399	2 184	3 423	5 607
Ostatní pracovní poměry	359	753	1 112	326	761	1 087
Celkem	2 527	3 984	6 511	2 510	4 184	6 694

Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

V tabulce Tabulka 13 jsou zobrazeny počty pracovních smluv na dobu neurčitou a ostatní pracovní smlouvy. Banka si udržuje nejvíce zaměstnanců na pracovním poměru na dobu neurčitou, celkem 5 399 zaměstnanců a z toho 40 % mužů a 60 % žen. Ostatní pracovní poměry zaujímá celkem 1 112 zaměstnanců.

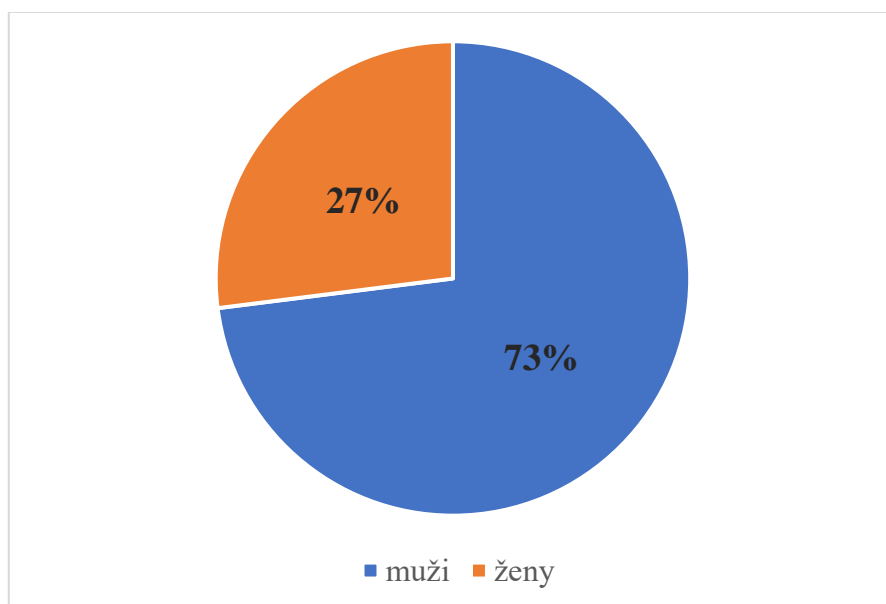
Graf 6: Podíl žen a mužů v Komerční bance za rok 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

Z grafu Graf 6 je zřejmé, že větší podíl z celkového počtu zaměstnanců tvoří ženy s 61 %. Toto vyšší procento zaujímají ženy z důvodu většího obsazení administrativních pracovních pozic, kde ženy tvoří 87 % a poboček se zastoupením žen na 69 %. Na rozdíl od celkového podílu žen a mužů v KB za všechny pozice, jak je znázorněno v grafu Graf 7, dominují muži v TOP manažerských pozicích se 73 %.

Graf 7: Podíl žen a mužů v TOP manažerských pozicích Komerční banky 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

6.5 Aktivity Komerční banky v oblasti Governance

Ve zprávě o udržitelnosti 2022 banka uvádí, že dodržuje etické zásady a legislativu, a klade důraz na kvalitu environmentálního a sociálního prostředí. Zároveň nepodporuje podvodné jednání, korupci, porušování pravidel hospodářské soutěže a diskriminaci a vůči takovému jednání zastává nulovou toleranci.

Banka si zakládá na profesionální a etické jednání svých zaměstnanců a ustanovila pravidla pro jednání jako jsou např. zvláštní pravidla bránící střetu zájmů a korupci, pravidla pro přijímání darů, pravidla proti zneužití postavení a pravidla proti zneužívání důvěrných informací. Mimo tato pravidla disponuje KB vlastními předpisy, které také zahrnují další pravidla.

Na základě dohledu činnosti banky v roce 2022 nedošlo k žádnému porušení či selhání v oblasti pravidel jednání (Komerční banka, 2023b).

Protikorupční opatření

KB se aktivně angažuje v boji proti korupci a má zavedená jasná a přísná pravidla a protikorupční programy, které chrání důvěryhodnost a konkurenceschopnost banky. Dodržování stanovených pravidel proti korupci a odmítání jakéhokoli korupčního jednání tvoří klíčovou roli v oblasti odpovědného podnikání. Protikorupční standardy, které banka má

zavedené se vztahují na všechny aktivity banky, rovněž také na její zaměstnance a třetí strany, kterými jsou klienti, dodavatelé a poskytovatelé finančních služeb. Pravidla a zásady boje proti korupci jsou pevnou součástí interních předpisů a povinného školení pro všechny zaměstnance.

U klientů KB hodnotí riziko korupce pomocí geografických indikátorů (dle stupně korupce v zemích, kterých se týká daná aktivita), typu transakce a relevantních zpráv. V případě zvýšeného rizika korupce, přistupuje banka k podrobnějšímu ověřovacímu procesu klienta (Enhanced Due Diligence).

Za poslední čtyři roky banka nezaznamenala žádné doložené případy korupce ani úplatkářství a neprobíhají žádná externí vyšetřování národními nebo mezinárodními orgány (Komerční banka, 2023b).

Vztahy s dodavateli

Při navazování vztahů s novým obchodním partnerem banka klade důraz na jeho prověření. Prověřují se nepříznivé informace o probíhajícím správním nebo trestním řízení, které souvisí s praním špinavých peněz či financováním terorismu, korupcí, podvodem, daňovým únikem, sankcemi nebo negativní zkušenosti v minulosti. Pro posouzení nového obchodního partnera používá banka skórovací model, který dělí možné riziko na škále od nízkého po vysoké. Hodnotí se faktory jako geografická poloha, odvětví podnikání, reputace (včetně negativních zpráv v médiích, korupce, úplatkářství, podvody), sankce a kontroly oproti seznamu politicky exponovaných osob (PEP). Obchodní partneři, kteří projevují známky těchto faktorů, jsou označeni jako velmi riziková a jejich schvalování podléhá oddělení Compliance v KB, které stanovuje a aktualizuje protikorupční pravidla (Komerční banka, 2023b).

Oddělení Compliance se kromě boje proti korupci zaměřuje také na další oblasti, které zajišťují dodržování všech platných předpisů a pravidel. Mezi tyto oblasti patří identifikace a oznamování potenciálních rizik, prevence kriminality, opatření proti praní peněz (AML), financování terorismu a obcházení mezinárodních sankcí.

V roce 2022 bylo více než 90 % partnerských dodavatelů KB lokálních, majících české IČO. Ve vztahu k dodavatelům se banka zaměřuje na odpovědné nákupy, které jsou v souladu s udržitelnou strategií, například omezení spotřeby energií, omezení produkce odpadů a snižování uhlíkové stopy.

U výběrových řízení a zadávání zakázek banka postupuje dle nastavených závazných pravidel skupiny Société Générale, u kterých je udržitelnost jedním z kritérií hodnocení. Při rozhodování o spolupráci s dodavatelem banka analyzuje potenciální rizika na environmentální a sociální úrovni např. rizika životního prostředí, lidská práva a přístup k lidem, etika a důvěryhodnost.

V roce 2022 banka v rámci výběrových řízení důkladně prověřovala dodavatele z hlediska udržitelnosti. 25 % z více než 90 uskutečněných výběrových řízení vyhodnotila za vysoce rizikové a u těchto dodavatelů provedla průzkum rizik formou detailnějšího dotazníku, který pomáhá zaznamenat rizika vyhodnotit. Tento přístup zajistil eliminaci negativních dopadů vybraných řešení v oblasti životního prostředí a sociálních aspektů (Komerční banka, 2023b).

7 ESG aktivity společnosti Česká spořitelna

ESG aktivity bankovní instituce Česká spořitelna byly popsány na základě zprávy o udržitelnosti ČS za rok 2022.

7.1 ESG strategie a cíle

Strategie udržitelnosti České spořitelny zajišťuje plnění vize „Spoluvytvářet #silnější a udržitelnější společnost, kterou tvoří finančně zdraví, vzdělání a sebevědomí občané a firmy“. ČS využívá své přednosti dvoustleté tradice na trhu a díky ní udržuje zodpovědnost vůči společnosti a snaží se pomoci svým klientům k dosažení finanční prosperity. V rámci udržitelnosti banka přizpůsobuje své produkty, poradenské služby a procesy v oblasti retailového i korporátního bankovníctví, služeb pro neziskový či veřejný sektor a v bankovníctví pro sociální podniky.

Banka pro svou strategii udržitelnosti definovala 4 pilíře ESG – finanční zdraví, zdravá společnost, zdravé životní prostředí, zdravá správa a řízení. Orientace na finanční zdraví je zásadní pro strategii udržitelnosti banky, a proto banka představila mimo 3 klasické pilíře ESG navíc koncept finančního zdraví a stanovila si související závazky. V rámci tohoto konceptu banka přispívá k rozvoji finanční gramotnosti české společnosti, a zároveň se tento koncept prolíná se všemi činnostmi banky (Česká spořitelna, 2023c).

Na základě reakce banky na nutnost nastavení nového procesu analýzy významných témat v oblasti udržitelnosti provedla banka interní analýzu souladu témat a závazků. Analýza probíhala spolu s monitorováním všech interních ESG aktivit banky na úrovni mateřské společnosti Erste. Mimo analýzu významných témat banka realizovala rozhovory s primárními interními kolegy v oblasti udržitelnosti a analýzu bankovního sektoru (Česká spořitelna, 2023c). Přehled hlavních cílů České spořitelny je znázorněn v tabulce Tabulka 14.

Tabulka 14: Přehled hlavních cílů České spořitelny

Finanční zdraví	Zdravá společnost	Zdravé životní prostředí	Zdravá správa a řízení
Finančně zdravá společnost	Spokojenost a rozvoj zaměstnanců	Zdravá správa a řízení	Compliance, obchodní etika a protikorupční jednání
Finanční zdraví a edukace retailových klientů	Diverzita a inkluze	Změna klimatu – limit financování společností s vysokými emisemi	Řízení rizik a budování odolnosti obchodního modelu
Finanční zdraví a edukace firemních klientů	Klientská spokojenost	Environmentální stopa portfolia (emise a ostatní ekologické dopady)	Bezpečnost dat, finanční kriminalita, digitalizace
Odpovědné investování	Podpora společnosti a komunit	Environmentální stopa vlastních aktivit (emise a ostatní ekologické dopady)	Spolupráce s dodavateli
	Vzdělávání a kultura v oblasti udržitelnosti		Partnerství pro dosažení cílů

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

7.2 Koncept finančního zdraví a ESG produkty

Pojem finanční zdraví souzní s přirozenou potřebou lidí optimalizovat své finance a v minulosti bylo tohle téma spíše vzdělávacího charakteru. Zájem a potřeba ze strany klientů o správné nakládání s financemi nabývá v současnosti stále většího významu, a to i z důvodu covidového období, energetické krize a vysoké inflace. Česká spořitelna pozornost v této problematice zaměřuje převážně na poradenství a vzdělávání v oblasti finančního zdraví, jež má dopad na kvalitu života daného klienta či firmy. Společnost se také zapojuje do podpory transformace českého průmyslu a ekonomiky, jejíž dopad bude spočívat ve vyšší tvorbě přidané hodnoty a posílení celkové konkurenceschopnosti českých firem na světových trzích. Aktivní je také v oblasti udržitelného financování, kde má za cíl posílit ekologické a společensky odpovědné

podnikání v České republice a podporovat „zelenou“ transformaci firem (Česká spořitelna, 2023c).

Pojem finanční zdraví definuje banka jako stav, ve kterém je jednotlivec, domácnost či firma dané velikosti schopen jednoduše řídit své aktuální finanční závazky, a přitom se nebojí o svou finanční budoucnost. V případě jednotlivce je schopen čelit finančním šokům a změnám, jako je například ztráta práce či rozvod. V případě finančně zdravé firmy se jedná o takovou firmu, jenž má dostatečnou likviditu na pokrytí běžných výdajů, dostatečné množství finančních prostředků na splácení svých závazků a je schopna zvyšovat svou hodnotu v čase.

V rámci udržitelné transformace ekonomiky ČS vymezila tři základní pilíře:

- Česká značka – tento pilíř se zaměřuje na postavení ekonomika na technologicky vyspělých firmách, jež řídí své kapitálové toky z České republiky a zde je následně reinvestují.
- Otevřená společnost – druhý pilíř cílí na podnikavost a kreativitu, jež vede k trvalému bohatství země. Zaměřuje se také na atraktivitu České republiky v oblasti studia, práce či podnikání.
- Udržitelnost – v rámci posledního pilíře je mířeno na udržitelný základ společnosti a ekonomiky a inovativní vzdělávací systém.

Mobilní aplikace George slouží k využívání poradenství a služeb pro drtivou většinu klientů České spořitelny, a to včetně podnikatelů a malých firem. Tuto aplikaci využívají 2 miliony klientů a jedná se o nejpoužívanější bankovní digitální službu na českém trhu. Z tohoto důvodu společnost nabízí a rozšiřuje své produkty a služby v této aplikaci.

Od roku 2020 je jednou z nejpoužívanějších služeb Moneyback, pomocí kterého byly klientům vraceny peníze za nákupy (včetně potravin). Společnost se touto službou snaží klientům pomáhat šetřit peníze v době rostoucích cen a inflace. Ze zaplaceného nákupu u vybraných partnerů společnosti dostanou klienti část peněz zpět na účet či mohou použít slevové kupony při placení. Tento program je pravidelně využíván polovinou klientů mobilního bankovníctví George (Česká spořitelna, 2023c).

7.2.1 Produktové inovace pro retailové klienty

Česká spořitelna se neustále zaměřuje na porozumění aktuálních potřeb klientů, v rámci čehož nabízí individualizované poradenství a inovuje produkty zvyšující dostupnost bydlení. Od roku 2022 došlo k rozšíření produktů o Hypotéku pro budoucnost a Úvěr od Buřinky pro budoucnost. Tyto produkty byly doplněny k investičním produktům v rámci Odpovědného investování.

Hypotéka pro budoucnost

Tento produkt má za cíl pomoci klientům k ekologickému i udržitelnému bydlení, jež bude výhodné i z hlediska ekonomického a šetrnosti ve vztahu k životnímu prostředí. Hypotéka pro budoucnost byla vytvořena pro klienty pořizující si nové bydlení či udržitelně rekonstruuující stávající nemovitost. Lze jí zařadit mezi dlouhodobé zajištěné úvěry. Má pro klienty finanční benefity, což potvrzuje i úspora přibližně 16 tisíc korun již při pořízení. Významnou roli také hraje komplexní finanční poradenství, které se zaměřuje na energetickou náročnost, úspory a státní dotace. V rámci toho ČS například pomáhá klientům se získáním státních dotací z programu Nová zelená úsporám či nabízí realizaci od partnerských firem zabývajících se instalací udržitelných technologií (např. fotovoltaika či tepelná čerpadla). Celkový objem Hypoték pro budoucnost sjednaných v roce 2022 dosáhl necelých 1,7 mld. Kč (Česká spořitelna, 2023c).

Úvěr od Buřinky pro budoucnost

Podmínkou pro získání zvýhodněného Úvěru od Buřinky pro budoucnost je využití nejméně 30 % z celkového rozpočtu na pořízení tzv. zelených prvků snižujících energetickou náročnost budovy. Jako příklad lze uvést tepelná čerpadla či fotovoltaické panely, u kterých se významně projevuje návratnost investice. Jakmile klient splní tuto podmínku, dostane slevu 0,3 % na úrokové sazbě naproti standardní sazbě Úvěru od Buřinky. Celkový objem sjednaných Úvěrů od Buřinky pro budoucnost činil za rok 2022 755 mil. Kč a zájem klientů o úvěry zaměřené na snížení energetické náročnosti neustále roste.

7.2.2 Produktové inovace a poradenství pro firemní klienty

Svojí vizi Česká spořitelna realizuje prostřednictvím konkrétních produktových inovací a poradenství v problematice udržitelnosti. V roce 2022 se díky tomu společnosti podařilo začít a dále rozvíjet produkty a služby pro firmy a podnikatele, jako je Firemní financování

environmentálních cílů, Zelené dluhopisy, Program Transformace 2.0, Program pro začínající podnikatele a Programy EIF a EIB (Česká spořitelna, 2023c).

Firemní financování environmentálních cílů

ČS častěji nabízí v rámci financování firemních klientů environmentálně udržitelné financování. Nové smlouvy na investiční úvěry zaměřené na financování environmentálních cílů byly v roce 2022 sjednány v celkové výši necelých 9 mld. Kč. Jako environmentálně udržitelné úvěry společnost označuje typ úvěrů, které splňují interní pravidla vycházející z taxonomie EU environmentálně udržitelných činností.

Zelené dluhopisy

Jeden z proaktivních kroků zaměřených na transformaci podnikání směrem k dlouhodobé udržitelnosti je emise zelených dluhopisů. Tyto dluhopisy podporují technologie podílející se na rozvoji environmentální udržitelnosti a podpoře životního prostředí. Česká spořitelna nabídla mezinárodním investorům v roce 2021 seniorní nepreferované dluhopisy v celkové hodnotě 500 mil. eur. Tyto prostředky byly plně využity na financování projektů cílících na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí. Emise zelených dluhopisů je blíže popsána v podkapitole 7.3 (Česká spořitelna, 2023c).

Program Transformace 2.0

Tento program je zaměřen na podporu transformace českých firem a ekonomiky. Transformace 2.0 byla spuštěna v roce 2022 a do roku 2025 Česká spořitelna vyčlenila 10 mld. Kč zvýhodněného financování. V rámci tohoto programu je podporován dlouhodobě udržitelný a odolnější obchodní model českých firem. Ty se v dnešní době bez digitalizace, robotizace a technologické vyspělosti neobejdou a musí investovat do inovací a vlastního výzkumu a vývoje. Banka pro tyto účely nabízí klientům investiční úvěry a leasing s delší splatností, nižšími požadavky na výši vlastních zdrojů a nižší cenu. Od spuštění se do programu připojilo více než 50 firem všech velikostí, tedy od malých a rodinných firem až po velké firmy působících na světových trzích a byly financovány transformační projekty v objemu 4 mld. Kč. Dceřiná společnost Erste Grantika Advisory také nabízí pomoc klientům pro získání dotací na digitalizaci (Česká spořitelna, 2023c).

Program pro začínající podnikatele

V rámci podpory podnikání banka spolupracuje s Nadací České spořitelny prostřednictvím bankou financované Asociace podnikavé Česko. Ta má za cíl komunikaci podnikavosti pro odbornou i širokou veřejnost a zapojuje se i do výuky ve školách. Mezi další projekty patří například Akademie podnikání, online vzdělávací platforma zaměřená na zjednodušení začátku podnikání pro každého. Projekt by měl sledujícího vzdělat zábavným způsobem v oblastech marketingu, daní, účetnictví, práva či financí. Po splnění kurzu získá účastník Certifikát AP, pomocí kterého bude mít možnost získání zvýhodněného financování svého podnikání a další zvýhodněné produkty.

Programy EIF a EIB

V roce 2022 Česká spořitelna ve spolupráci s Evropskou investiční bankou (EIB) podpořila české firmy financováním se sníženou úrokovou sazbou. V rámci spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) byl dále připraven program záruk za udržitelné investice klientů banky (Česká spořitelna, 2023c).

7.3 Aktivity České spořitelny v environmentální oblasti

V rámci environmentálního pilíře ESG si banka dala za cíl dosáhnout nulové uhlíkové stopy do roku 2050. Banka monitoruje sekundární dopady aktivit svých klientů na základě důležitosti role životního prostředí a v rámci toho také nabízí podporu při přechodu k nízkouhlíkovým aktivitám a zaměřuje se na nastavování emisních limitů pro financování společností v emisně náročných odvětvích.

Banka navyšuje investice do udržitelných podnikatelských aktivit a v roce 2021 zrealizovala do té doby největší emisi tzv. zelených dluhopisů v rámci finančních institucí působících na českém trhu. Mezinárodním investorům byly nabídnuty seniorní nepreferované dluhopisy v celkové hodnotě 500 milionů eur. Zahraniční investoři o tyto dluhopisy jevili ohromný zájem, jenž dosáhl až 1,3 mld. Eur. Největší zastoupení tvořili investoři z Německa a Rakouska, a to 33 % z celkového počtu. Celý objem byl na konci roku 2022 přesunut na financování projektů cílených na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí. Jednalo se především o výrobu zdrojů obnovitelné energie a zvýšení energetické efektivity budov, a to komerčních a rezidenčních. Dopad financování přesunutého na rok 2022 byl kvantifikován úsporou spotřeby energie z provozu a výrobou obnovitelných zdrojů energie a celkový spočítán na 54 400 tun

CO₂e. Jednalo se o dopad s pozitivním efektem na kvantifikaci emisí, jimž bylo zamezeno (Česká spořitelna, 2023c).

ČS se nachází v procesu digitalizace a současně se snaží redukovat spotřebu papíru. Podporuje také projekty výsadby nových stromů a střecha centrály je využívána pro chov včel.

7.3.1 Spotřeba energií

V rámci spotřeby energií je cílem banky do roku 2030 rozšíření chytrých „energometrů“ do všech budov, kde to bude z technického hlediska možné. Dále banka pokračuje v rekonstrukci poboček a zároveň instaluje úspornější energetické systémy – kotelny, klimatizace, chlazení. Při pořizování zdrojů tepla banka dává přednost lokálním zdrojům před využitím zemního plynu a monitoruje možnosti využití obnovitelných zdrojů (Česká spořitelna, 2023c).

Tabulka 15: Spotřeba energií České spořitelny 2022

	2022	2021	2020
Celková spotřeba energie [MWh]	55 606	63 480	69 317
Elektrická energie [MWh]	24 161	28 486	32 145
Vytápění, teplá voda, dálkové chlazení [MWh]	25 995	29 772	31 875
Spotřeba nafty pro záložní zdroje [MWh]	0	71	47
Přepočtená spotřeba mobility [MWh]	5 451	5 151	5 251
Průměrná spotřeba elektřiny na m ² [kWh]	84,71	96,98	106,60
Průměrná spotřeba energie na vytápění na m ² [kWh]	91,14	101,36	105,71
Čistá podlahová plocha [m ²]	285 230	293 720	301 533
Elektrická energie z obnovitelných zdrojů	82,32 %	78,13 %	75,19 %

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

Z tabulky Tabulka 15 je zřejmé, že celková spotřeba energií banky se snižuje, v roce 2022 se snížila o 20 % oproti roku 2020. Dále v roce 2022 činil podíl spotřebované elektrické energie z obnovitelných zdrojů více než 82 %.

7.3.2 Uhlíková stopa

Na základě provedené analýzy dopadů působení české spořitelny usiluje o snížení uhlíkové stopy inovativními přístupy zejména v aktivitách, které jsou uhlíkově nejnáročnější. Jedná se o oblasti spotřeby energií, paliv, odpadů, vody a papírů. Pro snížení uhlíkové stopy má v plánu pro budoucí vývoj následující kroky – odebrání 100 % elektřiny z obnovitelných zdrojů, instalace fotovoltaiky na vlastních budovách, 100 % přechod k elektromobilům do roku 2030, modernizace centrály na Smíchově dle certifikace udržitelnosti BREEAM (Česká spořitelna, 2023c).

Tabulka 16: Emise České spořitelny

	2022	2021	2020	2019
Emise Scope 1 + 2	8 309	9 488	10 976	12 015
Scope 1 emise [t CO _{2e}]	2 392	2 199	2 160	2 813
Scope 2 emise [t CO _{2e}]	5 916	7 289	8 816	9 203

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

Z tabulky Tabulka 16 vyplývá, že se emise banky ve skupinách Scope 1 a Scope 2 postupně snižují. Například v roce 2022 se snížily emise za Scope 1 a Scope 2 o 31 % oproti roku 2019 a o 12 % oproti roku 2021. Lze tedy zhodnotit, že se emise z vlastního provozu banky daří snižovat.

7.3.3 Elektromobilita

Cílem České spořitelny zcela přejít od roku 2030 na elektromobily. Mezi roky 2020 a 2022 banka budovala interní infrastrukturu, která zahrnovala instalaci nástěnných boxů a instalaci venkovní dobíjecí stanice pro nabíjení, které mohou zaměstnanci využívat i pro dobíjení soukromých elektromobilů. Banka má od roku 2020 na své centrále celkem 18 dobíjecích stanic. Za rok 2022 navýšila počet o 11 elektromobilů a o 11 plug-in hybridů, v roce 2023 bude v navyšování pokračovat a připravuje provoz pro minimálně 20 elektromobilů zaměřených na distribuci do regionů. V následujících letech plánuje banka zprovoznit další dobíjecí stanice i na dalších místech republiky, v roce 2023 se toto zprovoznění dobíjecích stanic pro elektromobily týká krajských měst (Česká spořitelna, 2023c). Podíl elektromobilů je znázorněn v tabulce Tabulka 17.

Tabulka 17: Podíl elektromobilů České spořitelny 2022

	2019	2020	2021	2022
Podíl plug-in hybridů a elektromobilů	0,28 %	0,44 %	1,37 %	3,94 %
Z toho podíl elektromobilů ve vozovém parku	0,28 %	0,30 %	0,91 %	1,97 %

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

Dále banka pro všechna svá služební vozidla v roce 2022 zajistila klimaticky neutrální palivové karty u partnera OMV. Využití této klimaticky neutrální palivové karty je zajištěna kompenzace emise uhlíku v projektech zaměřených na ochranu klimatu. Mimo jiné banka podporuje dojíždění do práce na kole a poskytuje tak svým zaměstnancům zázemí a parkovací zóny pro kola.

Mimo výše uvedené aktivity se banka angažuje také v redukci spotřeby papíru, vody a odpadu.

7.4 Aktivity České spořitelny v sociální oblasti

Česká spořitelna založila na začátku roku 2022 novou dceřinou společností Dostupné bydlení České spořitelny (DBČS) s cílem stavět cenově dostupné nájemní byty. Tyto byty by měly být dostupné pro potřebné profese v oblasti sociální infrastruktury jako jsou učitelé, policisté, zdravotní sestry, ošetrovatelky apod. V rámci tohoto projektu Dostupné bydlení chce banka spolupracovat s českými obcemi. Pro založení DBČS se banka inspirovala mateřskou Erste Group ve Vídni, kde Erste Group vlastní a pronajímá tisíce nájemních bytů za výhodnější nájemné. Erste Group pro výstavby bytů spolupracuje s bankami, pojišťovnami, městem a developery. Na základě studie Deloitte Property Index, která byla vydána v roce 2021, musí obyvatelé České republiky ušetřit 12 hrubých ročních platů, aby si mohli koupit nemovitost, to je v porovnání s ostatními zeměmi v Evropě nejvíce (např. v Portugalsku stačí 4 roční platy na nákup 70metrového bytu).

Mezi první projekty patří výstavba bytů v Praze na Proseku a na Opatově. Tyto projekty by měly zaujímat více než 400 bytů a nabídka bytů se má týkat hlavně zaměstnanců pražských nemocnic (Motol, Thomayerova a Vinohradská). V dalších letech DBČS plánuje dostupné bydlení rozšířit také do ostatních regionů ČR. Pro zajištění environmentální udržitelnosti banka spolupracuje s experty v oboru z Univerzitního centra energeticky efektivních budov ČVUT (Česká spořitelna, 2023c).

7.4.1 Klienti

V rámci přístupu banky ke klientům se Česká spořitelna snaží o dlouhodobý růst spokojenosti s nabízenými produkty a službami, které měří pomocí zákaznické spokojenosti Net Promoter Score (NPS). Tento ukazatel měří spokojenost na žebříčku od -100 až 100 a za rok 2022 hodnota NPS banky činila +39 a jednalo se o podporu 2 838 933 lidí (oproti roku 2021 šlo o nárůst 386 400 spokojených klientů).

Mimo NPS banka také měří okamžitou zpětnou vazbu spokojenosti po jakékoliv formě komunikace klienta s bankou – buď po fyzické přítomnosti klienta na pobočce, v centru Erste Private Banking nebo Premier centru, nebo také po komunikaci prostřednictvím e-mailu, po přihlášení do mobilního či i internetového bankovníctví, po hovoru s klientským centrem, po řešení stížností, po využití chatbota nebo bankomatu. Pozitivně hodnotilo 97 % klientů ČS přínos spolupráce osobního bankéře v rámci jejich rozvoje finančního zdraví a zároveň 93 % klientů prohlásilo, že od bankéře obdrželi doporučení, jak zlepšit svoji finanční situaci (Česká spořitelna, 2023c).

Banka dále pečuje o ochranu soukromí a osobních údajů klientů.

7.4.2 Zaměstnanci

Ve zprávě o udržitelnosti 2022 banka uvádí, že zaměstnává kvalifikované a motivované zaměstnance, kteří jsou spravedlivě odměňováni. Dále zaměstnanci mohou čerpat z desítky osobních benefitů jako například nadstandardní příspěvek na stravování, na penzijní připojištění nebo work-life balance v podobě více dnů volna – od roku 2020 již měli zaměstnanci možnost čerpat 12 dnů volna ročně navíc k pětítýdenní dovolené a 5 dnů zdravotního volna.

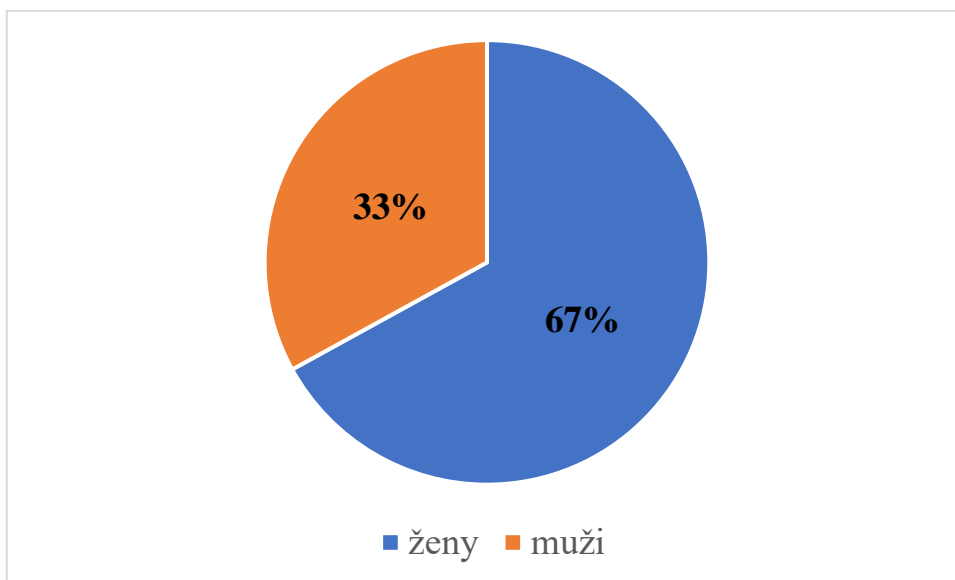
Banka se zaměřuje na vytváření diverzifikovaných týmů schopných pro rozhodování a správné fungování, podporuje ženy při obsazování vedoucích pozic. Dále se zaměřuje na spolupráci generací a odborníků z různých oborů a klade důraz na budování silných týmů postavených na osobnostních rysech a stylech komunikace jednotlivců.

V oblasti odměňování banka aktivně mapuje rozdíly v odměňování podle pohlaví a v situaci, kdy se rozdíl vyskytne, provádí opatření pro nápravu. Banka dále sděluje, že Gender Pay Gap u ní dosahuje nižší úrovně, než je na trhu obvyklé a nadále usiluje o eliminaci těchto rozdílů v odměňování (Česká spořitelna, 2023c).

Česká spořitelna se již 3. rokem od roku 2022 drží na 1. místě ve studii TOP Zaměstnavatelé v oborové kategorii Bankovníctví & Investice.

Průměrný počet zaměstnanců České spořitelny za rok 2022 je 9 534, z toho 5 029 je zaměstnáno na pobočkách a 4 505 na centrále.

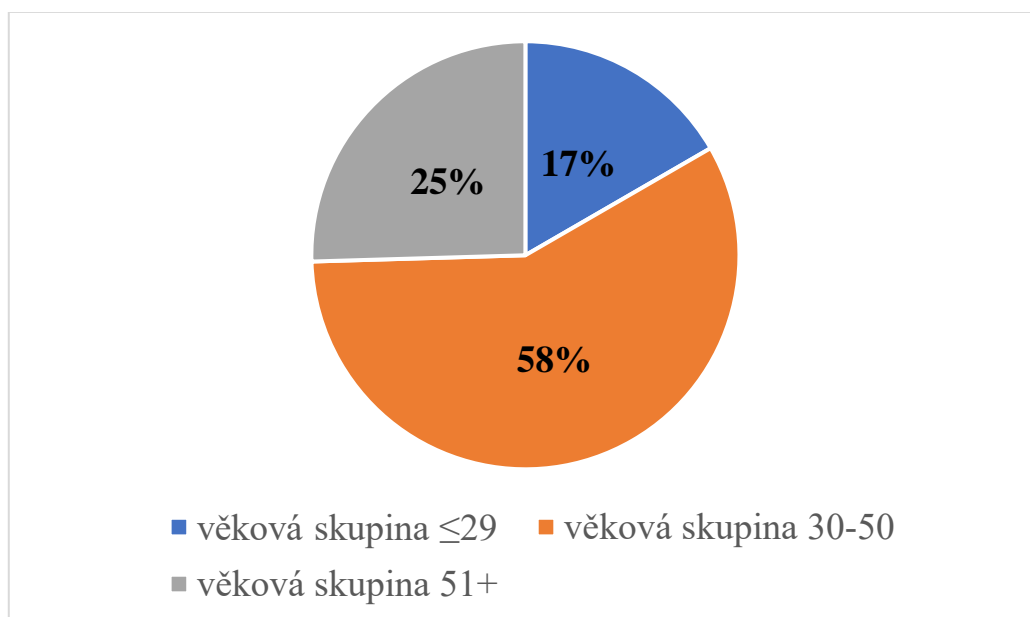
Graf 8: Podíl žen a mužů České spořitelny 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

Z grafu Graf 8 vyplývá, že větší počet zaměstnanců zaujímají ženy s podílem 67 %, zbylých 33 % tvoří muži. Dále Graf 9 znázorňuje věkovou strukturu zaměstnanců České spořitelny za rok 2022. Nejpočetnější je věková skupina v rozmezí 30-50 let, která činí 58 % (tj. 5 748 zaměstnanců). Následuje věková skupina nad 50 let s 25% zastoupením (tj. 2 529 zaměstnanců) a nejmenší skupinu tvoří zaměstnanci pod 30 se 17 % (tj. 1 654 zaměstnanců).

Graf 9: Věková struktura zaměstnanců České spořitelny 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

7.5 Aktivity České spořitelny v oblasti řízení

V oblasti řízení Česká spořitelna pečuje o transparentnost společnosti a svou pozornost alokuje na oblasti témat etiky, compliance, řízení rizik a příležitostí. Dále dbá o to, aby digitalizace služeb banky splňovala legislativní rámec. Pro banku je klíčové otevřené jednání a zároveň dbá na dodržování rovných podmínek pro zaměstnance, dodavatele a klienty. Trvale promítá udržitelnost do hlavních rozhodnutí a procesů a pomocí cílů ESG buduje pozitivní dopad činnosti na všechny oblasti tohoto konceptu, tyto cíle určuje a obnovuje každý rok. Pohyblivá složka odměny vybraných členů vedení ČS závisí na plnění cílů ESG (Česká spořitelna, 2023c).

Pro banku je klíčové etické jednání při poskytování služeb a produktů, prevence střetu zájmů, transparentnost a profesionální přístup. Mezi firemní kulturu patří interní politika compliance, Etický kodex, předpis k whistleblowingu a předpis k ochraně osobních údajů (GDPR). ČS zaujímá nulovou toleranci ke korupci a úplatkářství a aktivně plní zákonné požadavky týkající se předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a mezinárodních sankcí. Útvar AML (Anti-Money Laundering) nese zodpovědnost za správné dodržování těchto činností.

Dodavatelsko-odběratelské vztahy má na starosti dceřiná společnost Erste Group Procurement (EGP), která v rámci těchto vztahů operuje a jedná na základě pravidel a politik platných pro celou skupinu Erste. Mezi hlavní povinné činnosti řízení dodávek patří řízení objednávek,

místní a mezinárodní zásobování a taktický nákup. Erste Group Procurement získala certifikaci CIPS Ethics, kterou uděluje Chartered Institute of Procurement and Supply (CIPS) společností, které se zavázaly dodržovat vysoké standardy etického chování.

ČS v rámci dodavatelských vztahů přijala vysoce standardizovaný proces přijímání dodavatelů, který zajišťuje podporu základních principů a standardů skupiny Erste na úrovni obchodního jednání. Všichni dodavatelé jsou zavázáni k důslednému dodržování standardů a principů fungování ukotvených v Kodexu chování dodavatele, který obsahuje čtyři pilíře. Jedná se o lidská práva, bezpečnost a ochrana zdraví, udržitelnost v oblasti životního prostředí a integrita podnikání (Česká spořitelna, 2023c).

8 Komparace Komerční banky a České spořitelny

Na základě podepsaného memoranda ČBA pro udržitelné finance, které vymezilo zelené financování z pohledu bank a následné prohlubování udržitelných činností bank byla sestavena komparace ESG aktivit vybraných bank – Komerční banka a Česká spořitelna. Tato komparace udává přehled, jak banky naplňují podepsané memorandum. Komparace udržitelných aktivit Komerční banky a České spořitelny je rozdělena na základě všech tří oblastí ESG.

Česká spořitelna k posuzovanému roku 2022 měla 398 poboček, 1736 bankomatů a 9 534 zaměstnanců. Komerční banka měla k posuzovanému roku 2022 – 152 poboček, 776 bankomatů a 6 553 zaměstnanců.

Environmentální oblast

V rámci environmentální oblasti splňují závazky memoranda v oblasti snižování uhlíkové stopy a spotřeby energií, pokračují v digitalizaci a postupně přecházejí na zelenou elektřinu. Cílem obou bank je být uhlíkově neutrální.

Tabulka 18: Environmentální data

Oblast	KB v 2022	ČS v 2022
Emise Scope 1 a Scope 2 (t CO _{2e})	9 636	8 309
Celková spotřeba energie (MWh)	40 123	55 606
Podíl obnovitelných zdrojů	59 %	82 %
Produkce odpadu (v t)	671	1 096
Spotřeba vody (v m ³)	40 645	134 601

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c a Komerční banka, 2023b.

V tabulce Tabulka 18 je uveden přehled environmentálních dat každé banky v jednotlivých oblastech za rok 2022. V oblasti uhlíkové stopy, konkrétně u emisí Scope 1 a Scope 2, si vedla lépe Česká spořitelna, která měla tyto emise ve výši 8 309 t CO_{2e}. V oblasti celkové spotřeby energie vykazala Komerční banka o cca 28 % nižší spotřebu (40 123 MWh) než Česká spořitelna, která měla celkovou spotřebu energií 55 606 MWh. Naproti tomu v oblasti podílu obnovitelných zdrojů dominovala ČS s celkovým podílem obnovitelných zdrojů 82 %. Dále v oblasti vyprodukovaného odpadu a ve spotřebě vody měla lepší výsledky Komerční banka.

Komerční banka má od roku 2023 jako první banka v ČR fotovoltaiku na střeše své centrály v Praze ve Stodůlkách, jedná se o více než 200 panelů, které ročně vyrobí cca 100 MWh obnovitelné elektřiny a tím sníží roční emise CO₂ o 36 tun. Navíc v oblasti životního prostředí zahájila jako první banka na českém trhu projekt sdílených bankomatů s ostatními bankami, konkrétně bankomaty sdílí spolu s Monetou, Air Bank a UniCredit Bank. Průměrná roční spotřeba jednoho bankomatu je cca 2 400 kWh, to je pro srovnání zhruba stejná spotřeba elektřiny jako roční spotřeba jednoho domu – v případě, že domácnost využívá elektřinu pouze pro svícení a napájení běžných spotřebičů mimo vytápění a ohřevu vody (spotřeba rodinného domu pohybuje okolo 2 000 kWh za rok). Provozování bankomatu je tedy energeticky náročné (ČEZ, 2022). A mimo tento projekt se KB od ČS odlišuje také tím, že svým klientům poskytuje platební karty vyrobené z recyklovaných plastů.

Česká spořitelna v environmentální oblasti v roce 2021 emitovala zelené dluhopisy v celkové hodnotě 500 milionů eur, které byly použity na financování projektů zaměřených na zmírnění negativních dopadů na životní prostředí – na výrobu zdrojů obnovitelné energie a zvýšení energetické efektivity komerčních i rezidenčních budov.

Sociální oblast

V oblasti sociální banky naplňují podepsané memorandum poskytováním udržitelných služeb klientům – např. poradenství, dále nabízejí ESG a udržitelné produkty – pro firemní klienty například financování ESG projektů a jiné udržitelné úvěry. Například Komerční banka v roce 2022 uzavřela smlouvy na investiční úvěry ESG v celkové výši 16 mld. Kč, z toho 83 % bylo na projekty environmentálních účelů a zbylých 17 % na projekty sociálních účelů. Pro retailové klienty banky mají v portfoliu zelený úvěr, investování do ESG fondů a zelenou hypotéku – v případě KB se produkt jmenuje Hypotéka na udržitelné bydlení a je nabízen od června 2023, za prvních sedm měsíců bylo poskytnuto 186 těchto hypoték v celkovém objemu 747 mil. Kč. V případě ČS nabízí produkt Hypotéka pro budoucnost a za celý rok 2022 byly sjednány tyto hypotéky v celkové výši téměř 1,7 mld. Kč. Z toho také vyplývá, že klienti jeví poměrně velký zájem o udržitelnost a tento typ financování.

Pro přehled byla k datu 15.4.2024 shromážděna data o populárním ESG produktu zelená hypotéka u všech velkých bank na českém trhu, která jsou přehledně zpracována v tabulce Tabulka 19. Kromě banky Moneta Money Bank všechny velké banky tento produkt přidaly do svých portfolií. Na prvním až druhém místě se umístila zelená hypotéka nabízená

bankami Komerční banka a UniCredit Bank. Následovaly poté nabídky České spořitelny, ČSOB a Raiffeisenbank.

Tabulka 19: Srovnání produktu Zelená hypotéka

Banka	Úrok v %	RPSN v %	Pořadí
KB	5,09	5,22	1.-2.
UniCredit Bank	5,09	5,22	1.-2.
ČS	5,09	5,64	3.
ČSOB	5,09	6,22	4.
Raiffeisenbank	5,29	6,4	5.

Zdroj: vlastní zpracování

Obě banky v rámci udržitelných aktivit poskytují svým korporátním klientům ESG financování. Tabulka 20 znázorňuje financování environmentálních projektů za rok 2022 poskytla KB financování ve výši 13,28 miliard Kč a ČS poskytla 9 miliard Kč.

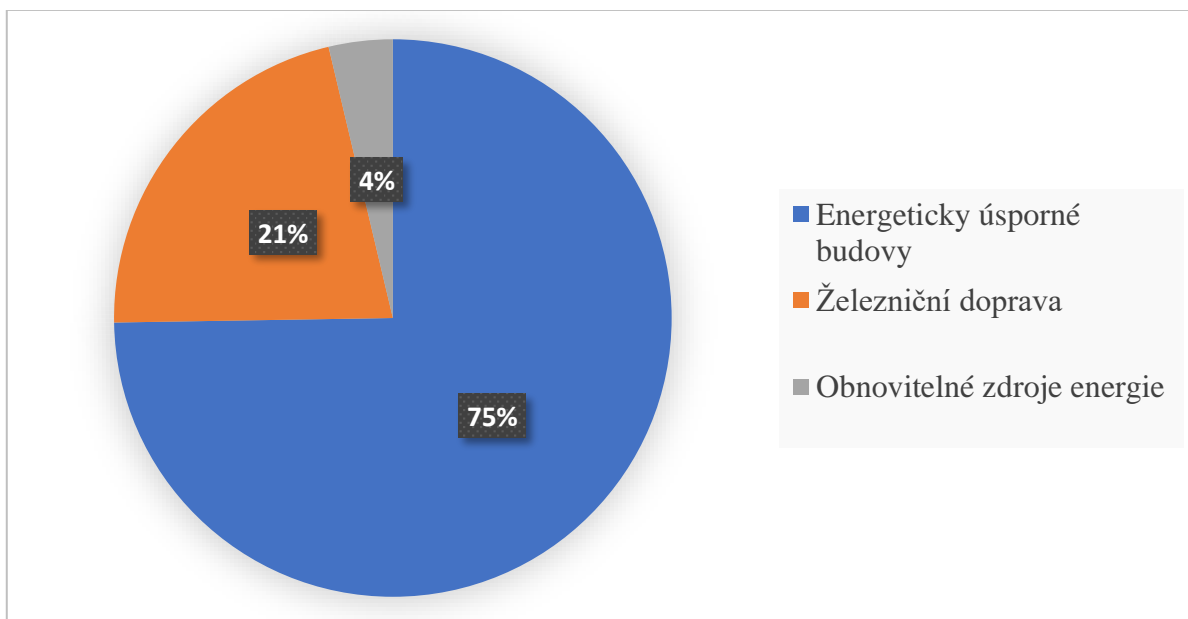
Tabulka 20: Poskytnuté financování environmentálních projektů

Banka	Miliard Kč (2022)
KB	13,28
ČS	9

Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c a Komerční banka, 2023b.

Graf 10 prezentuje, na jaké účely bylo financování environmentálních projektů použito v rámci poskytnutého financování od ČS. V roce 2022 banka financovala nejvíce projektů zaměřených na výstavby energeticky úsporných budov (například zateplení budov, změny vytápění a instalace tepelných čerpadel) v celkovém podílu 75 %, dále šlo o projekty v železniční dopravě s podílem 21 % a obnovitelné zdroje energie zaujímaly 4 %.

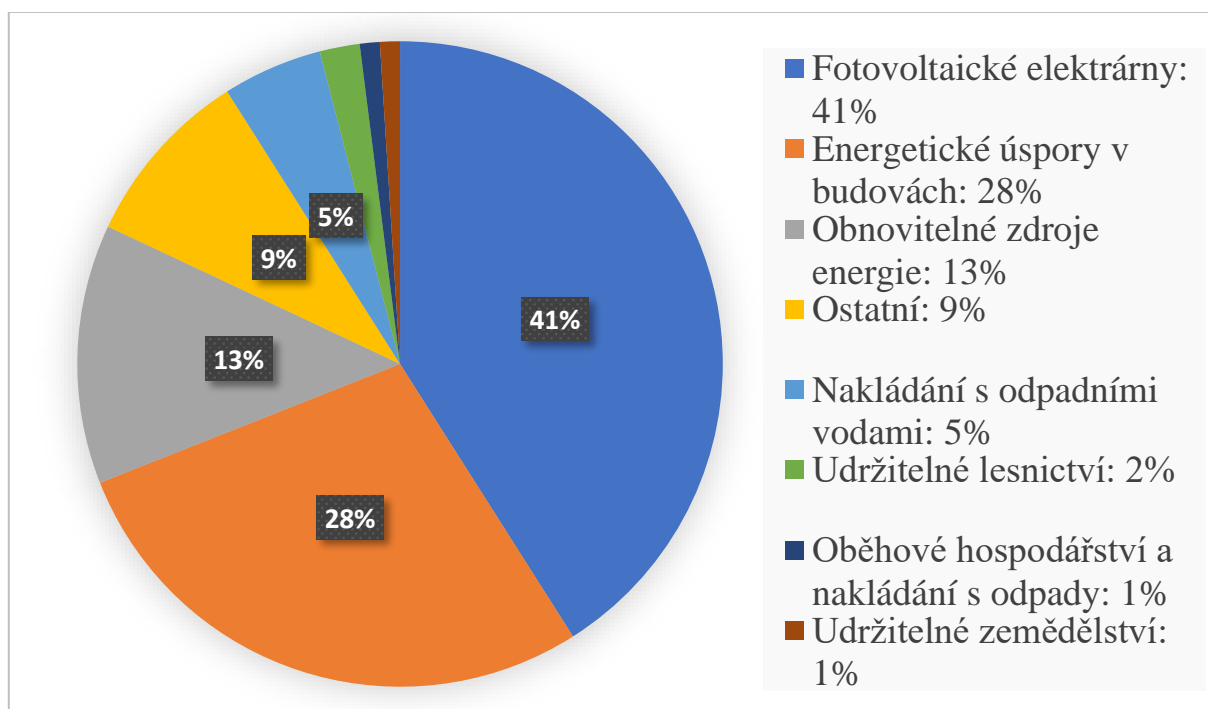
Graf 10: Struktura financování environmentálních projektů ČS 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Česká spořitelna, 2023c.

V grafu Graf 11 je znázorněn podíl financování jednotlivých environmentálních projektů za KB v roce 2022. Nejvíce se projekty týkaly výstavby fotovoltaických elektráren se 41% zastoupením či opatření pro energetické úspory v budovách s podílem 28 %. Financování projektů na obnovitelné zdroje mělo zastoupení 13 %.

Graf 11: Struktura financování udržitelných projektů KB 2022



Zdroj: vlastní zpracování dle Komerční banka, 2023b.

Největší podíl financování environmentálních projektů za obě banky měly projekty na energetické budovy a také na fotovoltaické elektrárny. Zároveň je z grafů 10 a 11 patrné, že Komerční banka a její struktura oblastí financování environmentálních projektů je rozmanitější na rozdíl od struktury tohoto financování České spořitelny, jejíž struktura zahrnuje pouze 3 oblasti.

Dále se v této oblasti obě banky zaměřují na své zaměstnance, o své zaměstnance se banky starají od školení až po work-life balance a snaží se své zaměstnance motivovat v pracovních výkonech pomocí finančních bonusů. Obě banky se snaží o spravedlivé odměňování, Česká spořitelna uvádí, že pay gap má dlouhodobě na nižší úrovni, než je na trhu obvyklé a usiluje o jeho snižování, nicméně konkrétní procento ve své zprávě o udržitelnosti neuvádí. Naopak Komerční banka zveřejnila své equal pay gap, které bylo v roce 2022 4 %. Pro porovnání za celou ČR činila Gender Pay Gap (GPG, rozdíl ve výdělích žen a mužů) 18 %, průměr za EU je 13 % (Komerční banka, 2023b a Eurostat, 2024).

Česká spořitelna spolu s dceřinou společností Dostupné bydlení České spořitelny (DBČS) zahájila v roce 2022 nový projekt Dostupné bydlení, který má za cíl výstavby cenově dostupných nájemních bytů v ČR pro zaměstnance sociální oblasti, jedná se například o učitele, zdravotní sestry nebo zaměstnanci bezpečnostních či záchranných složek. Inspirovat

se nechala svou mateřskou společností Erste, která je v udržitelnosti velmi napřed a také v rámci udržitelných aktivit pronajímá tisíce nájemních bytů ve Vídni za výhodnější nájemné.

Oblast řízení

V rámci oblasti řízení obě banky naplňují svůj závazek v harmonizaci svých strategických cílů s příslušnými globálními dohodami OSN, programy a politikami EU v oblasti udržitelnosti. Principy ESG obě banky začlenily do svých strategií a každodenních aktivit, každý rok zveřejňují zprávu o udržitelnosti a spolupracují s veřejnou správou i mezinárodními institucemi. V oblasti řízení dále obě banky reportovaly zaujímání nulové tolerance k úplatkářství či korupci, nepodporují a netolerují podvodné jednání. Zásadní pro banky je etické jednání.

Celkově lze shrnout, že obě banky naplňují všechny závazky podepsaného memoranda a v rámci nového ESG konceptu jsou aktivní, otevřené a přizpůsobivé této změně. Implementace ESG konceptu do strategií bank a udržitelné chování má zajistit pozitivní přínos nejen pro banky, ale pro celou společnost.

9 Závěr

Cílem diplomové práce bylo posoudit současný stav udržitelnosti vybraných bank v České republice a představit ESG aktivity těchto bank. Aktivity vybraných bank dokazují, že v českém bankovním sektoru roste důraz na udržitelnost a ESG. Jde především o velké banky, které přistupují k ESG proaktivně a na základě udržitelnosti upravují svou nabídku pro klienty, zavádějí ESG faktory do svých úvěrových procesů a samy implementují ESG do svých strategií a každodenního fungování. Tento aktivní přístup bank k udržitelnosti je reakcí na zvýšenou poptávku zákazníků či klientů po udržitelném chování podniků, ale také na legislativní nařízení. Tito dva hybatelé udržitelnosti a ESG faktorů pohánějí tuto tematiku na poli podnikání do popředí, a proto bude nutné, aby se všichni hráči tomuto novému konceptu podnikání dříve či později přizpůsobili. A z toho důvodu i přes dosavadní výzvy jako je nedostatek dat či nízká transparentnost mohou banky včasnou implementací ESG faktorů získat výhody a příležitosti k růstu.

Celkově je možné zhodnotit, že bankovní sektor v České republice se v udržitelnosti postupně rozvíjí. Nejvíce napřed jsou velké banky s udržitelnými produkty a službami pro klienty. Co se týče reportu dat o udržitelnosti mají výhodu banky, které mají zahraniční mateřské společnosti. Zprávy o udržitelnosti jsou pro banky zatím stále na dobrovolné bázi, nicméně výzvou pro banky bude sjednocení dat a přístupů k ESG reportu, které v současnosti komplikuje srovnání mezi bankami v udržitelnosti.

Na příkladech udržitelných aktivit vybraných bank Komerční banka a Česká spořitelna je zřejmé, že koncept ESG není jen marketingovým nástrojem, ale také prvkem, který přináší přidanou hodnotu napříč celou společností. Úspěšnost zavedení ESG a dosažení přínosů je v jasné strategii, silném vedení, rozvoji zaměstnanců a aktivní spolupráci s klíčovými stakeholdery.

Hlavním výstupem této práce je představení aktivit ESG vybraných bank, které bylo provedeno v kapitolách 6 a 7 a následná komparace. Výše uvedené příklady udržitelných aktivit Komerční banky a České spořitelny z každé oblasti ESG nasvědčují, že obě banky přistupují k nové éře udržitelných financí aktivně, postupně zavádějí produkty s udržitelnou tematikou. Na poli životního prostředí poskytují informace o svých přístupech k ekologii, spotřebě energií či uhlíkové stopě. V rámci sociální oblasti pak zveřejňují informace o svých zaměstnancích a z oblasti řízení se snaží reportovat o přístupech k etice, protikorupčním chování, přístupu

k dodavatelům nebo o placení daní. ESG přístupy začleňují do svých strategií a struktur a snaží se jednat odpovědně a vyžadují to i od svých klientů. Obě banky v rámci svých udržitelných aktivit zároveň naplňují memorandum ČBA pro udržitelné finance, kterým se zavázaly při svém fungování jednat společensky odpovědně, dbát na ochranu životního prostředí a zároveň motivovat a podporovat své klienty na jejich udržitelné cestě. Banky přijímají nový koncept udržitelnosti jako příležitost a stávají se tak příkladem správné implementace ESG faktorů v rámci svého podnikání.

10 Použitá literatura

BĂTAE, Oana Marina; DRAGOMIR, Voicu Dan; FELEAGĂ, Liliana. Environmental, social, governance (ESG), and financial performance of European banks. *Accounting and Management Information Systems*, 2020, 19.3: 480-501.

BIRINDELLI, Giuliana, et al. Composition and activity of the board of directors: Impact on ESG performance in the banking system. *Sustainability*, 2018, 10.12: 4699.

BŘEZINOVÁ, Hana, 2023. ESG a účetní souvislosti. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-554-2.

ČERNOHORSKÁ, Liběna, 2017. Komplexní pohled do bankovního světa. Vydání druhé. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-7560-094-3.

DI TOMMASO, Caterina; THORNTON, John. Do ESG scores effect bank risk taking and value? Evidence from European banks. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 2020, 27.5: 2286-2298.

GANGI, Francesco; DANIELE, Lucia Michela; VARRONE, Nicola. How do corporate environmental policy and corporate reputation affect risk-adjusted financial performance?. *Business Strategy and the Environment*, 2020, 29.5: 1975-1991.

HILL, John, 2020. Environmental, Social, and Governance (ESG) Investing: A Balanced Analysis of the Theory and Practice of a Sustainable Portfolio. United States: Elsevier Science. ISBN 9780128186923.

KALOUSOVÁ, P., 2005. Napříč společenskou odpovědností firem. 1. vyd. Kladno: AISIS. 163 s. ISBN 80-239-6111-X.

KAŠPAROVÁ, Klára a Vilém KUNZ, 2013. Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování. Praha: Grada. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4480-3.

KOUDELKOVÁ, Petra, 2022. Společenská odpovědnost firem a organizací: udržitelně o udržitelnosti. Vydání I. Jesenice: Ekopress. ISBN 978-80-87865-77-4.

KŘEČKOVÁ KROUPOVÁ, Zuzana, 2018. Udržitelnost v České republice v kontextu vývoje v pokrízovém období. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE. ISBN 978-80-245-2297-5.

KUNZ, Vilém, 2012. Společenská odpovědnost firem. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3983-0.

PAVLÍK, Marek a Martin BĚLČÍK, 2010. Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ním dál. Praha: Grada. Management (Grada). ISBN 978-80-247-3157-5.

WBCSD, 1999. Corporate Social Responsibility. WBCSD Publications. ISBN 2-94-0240-03-5.

WORTHINGTON, Ian a Chris BRITTON, 2015. The Business Environment. Seventh edition. Great Britain: Pearson Education Limited. ISBN 978-0-273-75672-9.

ZADRAŽILOVÁ, Dana, 2011. Udržitelné podnikání. V Praze: Oeconomica. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-1833-6.

A-CSR, 2023. NFRD A CSRD: JAKÁ JE JEJICH ROLE, OBSAH A V ČEM SE LIŠÍ? Asociace společenské odpovědnosti [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.spolecenskaodpovednost.cz/nfrd-a-csrd-jaka-je-jejich-role-obsah-a-v-cem-se-lisi/>

BANKOVNICTVIONLINE.CZ, 2019. Zelené bydlení je v Česku na vzestupu. Časopis Bankovníctví [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://www.bankovnictvionline.cz/aktuality/zelene-bydleni-je-v-cesku-na-vzestupu-zajemci-se-mohou-tesit-na-financni-benefit>

BANKOVNICTVIONLINE.CZ, 2022. Díky zeleným dluhopisům podpoří Raiffeisenbank udržitelné projekty v hodnotě téměř 9 miliard korun. Časopis bankovníctví [online]. [cit. 2024-04-17]. Dostupné z: <https://www.bankovnictvionline.cz/aktuality/diky-zelenym-dluhopisum-podpori-raiffeisenbank-udrzitelne-projekty-v-hodnote-temer-9>

BANKOVNICTVIONLINE.CZ, 2023. ČSOB vydala emisi vlastních Zelených dluhopisů určených retailovým investorům. Časopis Bankovníctví [online]. [cit. 2024-04-17]. Dostupné z: <https://www.bankovnictvionline.cz/aktuality/csob-vydala-emisi-vlastnich-zelenych-dluhopisu-urcenyh-retailovym-investorum>

BOY AWARDS A.S., 2023. Předchozí ročníky. Mastercard Banka roku [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://bankaroku.cz/predchozi-rocniky/>

CBAONLINE.CZ, 2021. Podpis Memoranda pro udržitelné finance. Česká bankovní asociace [online]. [cit. 2024-04-12]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/ceske-banky-podepsaly-memorandum>

CBAONLINE.CZ, 2024. Memorandum ČBA pro udržitelné finance. Česká bankovní asociace [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://cbaonline.cz/upload/2618-memorandum-pro-udrzitelne-finance.pdf>

CLIMATEDATA.IMF.ORG, 2024. Climate Finance Indicators. Climate Change Indicators Dashboard [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://climatedata.imf.org/pages/climate-finance>

CNB.cz, 2024. Udržitelné finance. Česká národní banka [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/udrzitelne-finance/>

CONSILIUM.EUROPA.EU, 2023. European Green Bonds: Council adopts new regulation to promote sustainable finance. Council of the EU [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/24/european-green-bonds-council-adopts-new-regulation-to-promote-sustainable-finance/>

CSR.D.CZ, 2022. Co je ESG a proč je důležité? Csr.d.cz [online]. [cit. 2024-01-06]. Dostupné z: <https://csr.d.cz/co-je-esg-a-proc-je-dulezite/>

CSR.D.CZ, 2023. Vše o CSRD na jednom místě. Csr.d.cz [online]. [cit. 2023-11-04]. Dostupné z: <https://csr.d.cz/co-je-csrd/>

Česká spořitelna, 2023a. Výroční zpráva 2022. Česká spořitelna [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/EMIL/EMIL/Prilohy/vyrocní_zprava_za_rok_2022_2023-04-27_11_36_50.pdf

Česká spořitelna, 2023c. Zpráva o udržitelnosti 2022. Česká spořitelna [online]. [cit. 2024-04-07]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Redakce/Ostatni/Ostatni_IE/Prilohy/cs-nfr22-web.pdf

Česká spořitelna: Hlavní ukazatele, 2023b. In: Csas.cz [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: https://www.csas.cz/static_internet/cs/Obecne_informace/FSCS/CS/Prilohy/vseobecna_prezentace.pdf

ČEZ, 2022. Jaká je průměrná spotřeba elektřiny u rodinného domu? Cez.cz [online]. [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/clanky/elektrina/jaka-je-prumerna-spotreba-elektriny-u-rodinneho-domu-174046>

DELOITTE.COM, 2019. ESG Value Creation: Do sustainable banks outperform? Deloitte UK [online]. [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/financial-services/articles/driving-value-creation-through-esg-practices.html>

DIVERZITA.CZ, 2023. Jubilejní 20. ročník TOP odpovědná firma 2023 ocenil nejvíce odpovědné firmy. Charta diverzity Česko [online]. [cit. 2024-04-13]. Dostupné z: <https://diverzita.cz/cs/aktualita/jubilejni-20-rocnik-top-odpovedna-firma-2023-ocenil-nejvice-odpovedne-firmy>

DIVINOVÁ, Jana a Petr KUČERA, 2023. Kdo vlastní banky v Česku a které jsou opravdu české. Přehled. Peníze.cz [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/osobni-ucty/439127-kdo-vlastni-banky-v-cesku-a-ktere-jsou-opravdu-ceske-prehled-majitelu-bank>

EC.EUROPA.EU, 2023. Green and sustainability bonds issued by governments. Eurostat [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php?title=Green and sustainability bonds issued by governments#Total stock of government green bonds outstanding](#)

EUROSTAT, 2024. Gender pay gap statistics. [Http://www.ec.europa.eu](http://www.ec.europa.eu) [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

Evropská komise, 2001. Green paper. Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility [online]. July 2, 2002 [cit. 2023-10-4]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0347:FIN:EN:pdf>

FAKTA O KLIMATU, 2020. Pořadí států EU podle emisí skleníkových plynů. Fakta o klimatu [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/infografiky/emise-eu-poradi>

FORBES, 2023. Top 10 velkých firem. Forbes [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://forbes.cz/lists/esg-rating-2023/top-10-velkych-firem/>

HISTORIE.CNB.cz, 2023. Dějiny instituce. Historie ČNB [online]. [cit. 2023-11-19]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_instituce/

IMF.com, 2023. Climate Finance Monitor. International Monetary Fund [online]. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://www.imfconnect.org/content/dam/imf/News%20and%20Generic%20Content/GMM/Special%20Features/Climate%20Finance%20Monitor.pdf>

Komerční banka, 2023a. Výroční zpráva 2022 [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/getmedia/3b902cff-3473-4b38-8716-762aa0af4819/Vyrocní-zprava-KB-2022.pdf>

Komerční banka, 2023b. Report o udržitelnosti 2022 [online]. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/getmedia/64d48639-2f3c-40f2-a4a5-3d91f4985302/Zprava-o-udrizitelnem-podnikani-KB-za-rok-22.pdf>

Komerční banka, 2023c. První banka s fotovoltaikou. KB [online]. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/tiskove-zpravy/prvni-banka-s-fotovoltaikou-centrala-komercni-banky-ma-na-strese-solarni-elektrarnu>

Komerční banka, 2023d. Plán řízení uhlíkové stopy 2023. KB [online]. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/a0a30e9d-94b8-4d61-b028-f0a1084227bb/Plan-rizeni-uhlikove-stopy_KB_2023_CZ.pdf

Komerční banka, 2023e. Sdílíme bankomaty už se třemi bankami. Komerční banka [online]. [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/podnikame-udrizitelne/sdilime-bankomaty>

MORKUS a MACEK, 2022. Mýty kolem elektromobility. ČVUT FS [online]. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.fs.cvut.cz/verejnost/pr-media/pribehy-z-ustavu/myty-kolem-elektromobility/>

MZP, 2023. Udržitelný rozvoj. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2023-11-9]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/udrizitelny_rozvoj

OSN.cz, 2023. Cíle udržitelného rozvoje. Informační centrum OSN v Praze [online]. [cit. 2023-11-19]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

Plán řízení uhlíkové stopy, 2020. Komerční banka [online]. [cit. 2024-02-08]. Dostupné z: https://www.kb.cz/getmedia/a0a30e9d-94b8-4d61-b028-f0a1084227bb/Plan-rizeni-uhlikove-stopy_KB_2023_CZ.pdf

PŘECECHTĚL, Dušan a Matej MICHLÍK, 2021. Jak se banky vypořádají s ESG? EY Česká republika [online]. [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: https://www.ey.com/cs_cz/financial-services/jak-se-banky-vyporadaji-s-esg

Santander.com, 2022. What are green bonds and what are they for? Santander [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.santander.com/en/stories/what-are-green-bonds#accordion-2bcd6fbb7e-item-39135fb95a>

SATTLER, Robert a Zuzana KRAJÍČKOVÁ, 2023. Podnikáte férově? ESG Rating znovu hodnotil zodpovědnost českých firem. Forbes [online]. [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://forbes.cz/podnikate-ferove-esg-rating-znovu-hodnotil-zodpovednost-ceskych-firem/>

SPGLOBAL.com, 2024. S&P 500 ESG Index. S&P Dow Jones Indices [online]. [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.spglobal.com/spdji/en/indices/esg/sp-500-esg-index/#overview>

Strategický rámec Česká republika 2030, 2023. In: Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2023-11-19]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/strategie/>

Uhlíková stopa firmy, 2024. Sustainables [online]. [cit. 2024-02-08]. Dostupné z: <https://www.sustainables.eco/cs/uhlikova-stop-firmy/>

UN.org, 2023. Sustainable Development Goals. United Nations [online]. [cit. 2023-11-19]. Dostupné z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Seznam příloh

Příloha 1: Rozvojové cíle ČR 2030

Kapitoly	Cíle
1 Lidé a společnost 1.1 Rodina a komunita 1.2 Práce 1.3 Nerovnosti 1.4 Vzdělání 1.5 Zdraví 1.6 Kultura	Společnost vzdělaných, odpovědných a aktivních obyvatel podílející se na dobrém vládnutí, mající důstojnou práci, zdravotní a sociální péči a upřednostňující zdravý životní styl.
2 Hospodářský model 2.1 Hospodářské instituce 2.2 Výzkum, vývoj, inovace 2.3 Hospodaření se zdroji 2.4 Infrastruktura 2.5 Veřejné finance	Česká ekonomika se dorovná průměrné ekonomické úrovni zemí původní Evropské unie. Ekonomika snižuje svou spotřebu energií i materiálů a hospodářský růst je postaven ze specializovaných oborů, robotizace a digitalizace vycházející ze vzájemné spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru.
3 Odolné ekosystémy 3.1 Krajina a ekosystémové služby 3.2 Biologická rozmanitost 3.3 Voda v krajině 3.4 Péče o půdu	Zpomalení odtoku vody z krajiny a zlepšení její schopnosti zadržet srážky. Lepší struktura krajiny a vhodnější způsoby hospodaření v ní.
4 Obce a regiony 4.1 (Sub)urbanizace 4.2 Regionální nerovnosti 4.3 Rozvoj komunit 4.4 Kompetence veřejné správy 4.5 Adaptace na změnu klimatu	Odpovědné využívání území, které vytváří podmínky pro harmonický rozvoj a omezování negativních jevů. Nedochozí k rozrůstání měst do krajiny (suburbanizace), občané a občanky mají v místě bydliště dostupné garantované veřejné služby, jako je doprava, vzdělání nebo lékařské služby. Města a obce se adaptují na změny klimatu, periferie jsou napojené na okolní země, ale i na centra v rámci České republiky.
5 Globální rozvoj 5.1 Globální prostředí podporující udržitelný rozvoj 5.2 Koherence politik	Země přispívá k prosazování hodnot a principů udržitelného rozvoje v Evropské unii a ve světě svou domácí i zahraniční politikou. Česko sladuje svůj postup v oblasti udržitelnosti s ostatními státy EU, využívá na mezinárodním poli přijetí Agendy 2030 a Cílů udržitelného rozvoje OSN, podporuje závazky globální i vlastní a prosazuje národní priority v udržitelném rozvoji na globální úrovni.
6 Dobré vládnutí 6.1 Demokratičnost vládnutí 6.2 Dlouhodobá efektivita vládnutí	Vizí České republiky 2030 je země, kde se vládne demokraticky a současně dlouhodobě efektivně. Občané a občanky se aktivně podílejí na rozhodování o věcech veřejných a stát jim k tomu vytváří vhodné podmínky. Veřejná správa prostřednictvím veřejných politik dlouhodobě zvyšuje kvalitu života obyvatel a obyvatelek České republiky a naplňuje cíle udržitelného rozvoje.

Zdroj: vlastní zpracování dle Strategický rámec Česká republika 2030, 2023.